

Acta

Landelijke vergadering

Nederlands Gereformeerde Kerken

Lelystad

2004

Samengesteld onder verantwoordelijkheid van het moderamen door
P.J. Rietkerk, Doorn

In afwijking van de vorige Acta zijn de in deze Acta vermelde bijlagen niet in deze uitgave opgenomen, maar te raadplegen via de website van de NGK: www.ngk.nl/lv2004. Daar zijn ook andere relevante teksten (zoals de notulen) te raadplegen.

De originele versies van de notulen en documenten berusten bij de landelijke archivaris, D. Smits, Koekoekstraat 25 3136 XP Vlaardingen, telefoon 010-4746903

EERSTE ZITTING - 14 FEBRUARI

[In de verslagen van de zittingen is de nummering van de agendapunten aangehouden. Omdat een aantal agendapunten niet is opgenomen, zoals opening, vaststellen van de agenda en vaststellen van de notulen, is de nummering in deze Acta niet doorlopend.]

Bidstond

Aan de eerste zittingsdag van de Landelijke Vergadering (LV) in Het Anker in Lelystad gaat een samenkomst vooraf, waarin ds. A. Broersma namens de roepende kerk alle aanwezigen, afgevaardigden en belangstellenden, welkom heet.

Ds. C.T. de Groot van de gemeente van Lelystad houdt een meditatie over het thema ‘Samen leven tot zijn eer!’, naar aanleiding van Romeinen 15: 5,6. Hierin benadrukt hij het belang van een christelijke omgang met verscheidenheid en verschillen, zeker ook op een ‘landelijke vergadering’ waar diverse belangrijke onderwerpen op de agenda staan.

Na de meditatie volgen verschillende momenten van gebed.

Ds. J. Bouma, voorzitter van de LV van 2001, herdenkt de predikanten, predikantsvrouwen en -weduwen die sinds de vorige LV zijn overleden. Hij noemt de predikanten M.R. van den Berg, H. Smit, J.O. Mulder, W.G. Visser, P.P. Goossens, A. Koers, H.D. Doorenbos, J.C. Janse, O. Mooiweer en Z.G. van Oene, en de predikantsvrouwen C. Zwart-Bergman, J.B. van den Brink-van der Wal en Y. Verheij-Ottersberg.

1. Opening

Namens de roepende kerk van Lelystad opent om 11.30 uur ds. A. Broersma de Landelijke Vergadering 2004.

2. Onderzoek credentiebrieven

De credentiebrieven van de afgevaardigden zijn, behalve die van de regio Utrecht, binnen. Op voorstel van de roepende kerk laat de vergadering de afgevaardigden van deze regio toe, met het verzoek om de credentiebrieven voor of tijdens de eerstvolgende zitting alsnog in te leveren.

De namen van de aanwezige afgevaardigde broeders worden voorgelezen. Het totale aantal stemgerechtigde afgevaardigden is vijfenveertig. De kerken van Oegstgeest en Utrecht zijn aanwezig door middel van hun afgevaardigden met recht van advies.

(Voor de lijst van afgevaardigden, zie bijlage LV 01 - Afgevaardigden)

3. Benoeming notulist

Br. M.J. Strengholt uit Hilversum wordt benoemd als notulist.

4. Verkiezing moderamen

De vergadering gaat akkoord met een verduidelijking van het verkiezingsreglement voor het moderamen. Vastgesteld wordt dat in artikel 1 bedoeld is dat 'alle aanwezige afgevaardigden' verkiesbaar zijn.

In vijf stemrondes wordt een moderamen gekozen. Alle gekozen broeders aanvaarden hun benoeming.

Het moderamen van de LV 2004 bestaat uit:

Preses: Ds. W. Smouter, Ede

Tweede preses: Br. H.G. Lakerveld, Nuenen

Scriba: Ds. K. Muller, Heerenveen

Tweede scriba: Br. P.J. Rietkerk, Doorn

Na de schorsing heropent ds. W. Smouter de vergadering en dankt de afgevaardigden voor het in het moderamen gestelde vertrouwen.

6. Regelingen

De stemprocedure zoals vastgesteld op de LV 98 te Doorn wordt gehandhaafd, aangevuld met de aanvulling van de LV van Amersfoort 2001 dat wijzigingen en amendementen in de regel door vier afgevaardigden gesteund moeten worden alvorens zij in bespreking worden genomen.

7. Verzenden brief aan H.M. de Koningin

De vergadering besluit tot het verzenden van een brief, die aan de koningin gestuurd zal worden:

Majesteit,

De Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken, in openingszitting bijeen op 14 februari 2004 te Lelystad, bidt u voor de uitoefening van uw ambt, voor uw gezin en familie van harte Gods zegen toe.

W. Smouter,
preses

K. Muller,
scriba

9. Voorstel Regio Harderwijk instellen commissies (LV 01)

Voorgesteld wordt dit voorstel (*bijlage LV 01.12.1 - regio Harderwijk*) per onderwerp te bekijken. Bij bewerkelijke onderwerpen kan de reeds bestaande commissie het doorgaans af, bij ingrijpende onderwerpen kan het voorstel van Harderwijk een optie zijn. **Het voorstel in deze vorm wordt door de vergadering aanvaard.**

10. Rapport Financiële Commissie NGK: controle en Fin. Overzicht 2002 (LV 26)

Aanwezig zijn namens de commissie br. K.H. Mollema en als penningmeester br. R.J. Niemeijer.

Namens de commissie licht br. Mollema het rapport (*bijlagen LV 26.1, 2 en 3 - rapport, controle 2002, controle 2003*) toe. Hij stelt voor om de voorlopige decharge van de penningmeester over 2001 definitief te maken, en die over 2002 en 2003 te verlenen. Geconstateerd kan worden dat de lasten zwaarder worden. De commissie vindt het ongewenst om de gelden van STAGG via de landelijke omslag te gaan innen, zolang de LV geen zeggenschap heeft over de hoogte en de besteding van de gelden.

De FC zegt toe voor één van de volgende zittingen een totaaloverzicht van alle omslagen te maken, ook die waarover de LV nog moet beslissen (om de haalbaarheid van alle besluiten in één keer te bekijken tijdens de laatste zitting).

Bij de kilometervergoeding voor vergaderingen e.d. (vastgesteld op 28 ct/km) wordt geen rekening gehouden met de GMV-norm die aanzienlijk hoger ligt (45 ct/km). De nieuwe wetgeving is, dat alles wat boven de 18 ct/km uitgaat, fiscaal inkomen is.

De FC deelt mee dat ze voor de Commissie 'Evangelie en Moslims' slechts voor de inning zorgt, en dat de Commissie E&M zelf de financiële rapportage voor haar rekening neemt.

De vergadering neemt de volgende besluiten:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van haar Financiële Commissie, en besluiten, overeenkomstig het rapport en de voorstellen van de commissie,

- a. de ingediende jaarrekeningen en begroting goed te keuren;
- b. de penningmeester, br. R.J. Niemeijer, onder dankzegging voor de verrichte werkzaamheden decharge te verlenen over de boekjaren 2001, 2002 en 2003;
- c. br. R.J. Niemeijer te Enschede, op diens verzoek, per 1 jan. 2006 ontslag te verlenen als penningmeester van de kerken;
- d. br. J. van den Berg te Kampen per 1 jan. 2006 te benoemen als penningmeester van de kerken;
- e. de vergoeding voor zowel de penningmeester als de archivaris van de kerken vast te stellen op € 1.000 per jaar;
- f. de vergoeding voor de reiskosten voor de Landelijke Vergadering (inclusief haar commissies) vast te stellen op € 0,28 per kilometer of de kosten voor openbaar vervoer;

- g. als leden van de Financiële Commissie te (her)benoemen de brs. J. van den Berg (tot 1 jan. 2006), J.J. Bijlenga, K.H. Mollema en (per 1 jan. 2006) J.M. Louwerse.**

(vervolg zie agendapunt 38)

11. Commissie Archief en Documentatie (LV 27)

Aanwezig van de commissie (CAD) zijn de brs. D Smits, G.J. Bink en J.W. Puttenstein. Namens de CAD licht br. Bink het verslag (*bijlage LV 27.1 - rapport*) toe. Een van de punten die hij benadrukt, is dat goed archiefbeheer in de kerken ook om financiële ondersteuning vraagt. Andere aandachtspunten zijn het goed bewaren en in kaart brengen van archieven van plaatselijke kerken, en in de komende periode het opzetten van een website.

De CAD bevestigt dat alle informatie die digitaal binnenkomt op cd-rom vastgelegd wordt en dat zij zich beraadt over de opvolging van br. Smits als landelijk archivaris. De CAD zal op de volgende LV hierover een voorstel te doen.

De commissie bevestigt dat het verzorgen van internetstukken apart genoemd wordt als behorende tot de kerntaak van de CAD. De commissie geeft aan dat de positie van haar webmaster nog wat zweeft, en dat zij zelf geen informatie op de website invoert. Wel is wat op de website staat ook aanwezig in het archief.

Aansluitend op de discussie wordt het volgende door de vergadering besloten:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van haar Commissie voor Archief en Documentatie,

en besluiten, overeenkomstig de voorstellen van de commissie,

- a. goede nota te nemen van de door de commissie aanbevolen aandachtspunten met betrekking tot het e-mail verkeer, de vergaderstukken, de roerende goederen, de financiële middelen voor het eigen archief, alsook de zorg voor de archieven als gevolg van samensprekingen c.q. samenwerking met andere kerken;**
- b. de ingediende begroting voor de jaren 2005-7 goed te keuren en vast te stellen;**
- c. br. D. Smits te Vlaardingen te herbenoemen als Landelijk Archivaris van de kerken;**

d. de brs. G.J. Bink, J.W. Puttenstein en D. Smits te herbenoemen als leden van de Commissie voor Archief en Documentatie van de kerken.

12. Rapport Landelijke Vertrouwens- en Adviescommissie (LV 50)

Van de commissie (VAC) zijn aanwezig de brs. P. Blokland en A. Wattèl. In hun toelichting bij het rapport (*bijlage LV 50.1 - rapport*) meldt de VAC onder meer dat er de laatste tijd wat meer vragen aan haar gericht worden. Verder achten zij twee zaken zeer wezenlijk met betrekking tot hun werkwijze: de vertrouwelijkheid en de zorgvuldigheid van het werk.

De preses legt de commissie de vraag voor of de taakomschrijving niet te beperkt is (alleen de eenvoudige gevallen?), gezien het feit dat er wel veel speelt in de kerken, maar dat klaarblijkelijk niet altijd een beroep op de VAC wordt gedaan. De commissie reageert hierop door te stellen dat men met de 'moeilijke gevallen' vaak al op de kerkelijke weg bezig is, en dat de VAC daarin geen rol speelt. Ook is er kennelijk een drempel om er derden bij te halen, met name als het gaat om een commissie die zich nog niet bewezen heeft. Bovendien zijn er in onze kerken andere wegen om hulp te zoeken, zoals de Regio en de STAGG. De commissie benadrukt dat het belangrijk is dat zij er in een vroeg stadium bij betrokken wordt. Bij het vertrouwelijke karakter van het werk van de VAC past niet dat in het verslag (dat openbaar is) geschreven wordt 'dat er in één geval een beroep op is gedaan'. De commissie vindt dit het overwegen waard.

Op een vraag of, gezien het feit dat er tot heden weinig beroep op de VAC is gedaan, de commissie zelf wel de weg naar de kerken gevonden heeft, zodat het de kerken duidelijk is wat de VAC wel en niet doet, antwoordt de VAC dat de wijze van presenteren aan de kerken een bewuste keuze is; of er iets mee gedaan wordt, hangt van het initiatief van de kerken af. De commissie zal niet actief 'de problemen opzoeken'. Maar het is nu een brug te ver om te zeggen dat de commissie niet nodig is.

De vergadering besluit de taakomschrijving van de VAC later vast te stellen, omdat nog verwante zaken als de taakomschrijving van predikanten later aan de orde komen.

Vervolgens komt ter bespreking op tafel het **voorstel van de regio Utrecht over de 'zorg voor beroepbaar gestelde kandidaten'** (*bijlage LV 50.2 - regio Utrecht*).

Na een korte toelichting door de regio Utrecht, reageert de VAC op dit stuk. Zij vindt het een sympathiek voorstel, maar wil wel wat nuanceringen aanbrengen. De commissie ziet in ieder geval niet veel heil in bemiddeling in het geval van predikanten die uit hun huidige gemeente weg willen omdat

Verslag eerste zitting (agendapunten 1-13)

de vacante gemeenten over het algemeen deze predikanten wel kennen en andersom. Dat ligt anders bij kandidaten: die zijn inderdaad een verantwoordelijkheid van de kerken samen.

De VAC stelt dat het voorstel van de regio Utrecht een goede handreiking biedt. Zij wil het wel oppakken, zij het met enkele aantekeningen met betrekking tot de werkwijze. Op voorstel uit de vergadering wordt deze aanpak ook uitgebreid naar predikanten die uit andere kerken komen.

De preses stelt voor dat het moderamen dit samen met de VAC verder uitwerkt, om op een later tijdstip met voorstellen hierover te komen. De vergadering gaat hiermee akkoord.

(Vervolg zie agendapunt 116)

13. Taakverlichting Oudere Predikanten (TOP) (LV 32)

Aanwezig namens de commissie br J. Dorr, ds. W. van Dijk en ds. J.M. de Groot.

Br. Dorr licht namens de commissie het rapport (*bijlage LV 32.1 - rapport*) toe.

Financiering

Op een vraag of, gezien de hoge kosten en de maatschappelijke ontwikkelingen, ook andere vormen van financiering overwogen zijn, (bijvoorbeeld een bijdrage van de ‘werknemers’ (c.q. predikanten)), wijst de commissie er op dat de regeling bedoeld is om de gemeente te helpen om de taken van de oudere predikant te verlichten. Om in verband met de stijgende kosten de regeling terug te brengen van vijf naar vier jaar, zegt de commissie toe een berekening te maken. De preses doet het voorstel om op dit moment in principe in te stemmen met de voorstellen van de commissie waar het de financiën betreft, maar hierover pas een besluit te nemen wanneer het totaalplaatje van de bijdragen besproken wordt.

Deelname

Ten aanzien van de deelname meldt de commissie dat de ervaring leert dat 75% van de predikanten van de regeling gebruik maakt. Als het iets toeneemt kan dat op 80% komen. Als de hele regeling onbetaalbaar zou worden door een hoger % deelname, is er geen exit-strategie vastgesteld.

Het verslag doet voorstellen tot 2007, maar laat zien dat er na 2007 een flinke toename van het aantal deelnemers aan de TOP-regeling te verwachten is. De commissie wil echter nu niet verder vooruitkijken dan tot de volgende LV en kondigt nu al aan dat er na 2007 óf nog meer zal moeten

Verslag eerste zitting (agendapunten 1-13)

komen dan de verhoging die nu wordt voorgesteld, óf dat wellicht tot een versobering van de regeling overgegaan zal moeten worden.

Verwijzing naar de commissie WAP

De vraag om taakverlichting op te nemen in de taakomschrijving van predikanten komt aan de orde bij de behandeling van de Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden van Predikanten (zie agendapunt 25).

De commissie acht het niet verstandig nu al, gezien de algemene maatschappelijke trend, te beslissen over een te voorziene versobering. Eerst zal er gekeken moeten worden naar alle vragen rond de WAP.

De vergadering besluit:

- a. gehoord het voorstel van de commissie TOP wordt het besluit tot voortzetting en de financiële gevolgen uitgesteld; in het totaalplaatje van de financiën zal later besloten worden hoe de TOP-regeling wordt voortgezet, ook in samenhang met de bespreking van het rapport van de Commissie Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten;**
- b. op voordracht van de commissie TOP voor het aftredende commissielid br. H.J. Bartelink, br. Van Rees als nieuw lid te benoemen**

(Vervolg zie agendapunt 95)

TWEEDE ZITTING - 13 MAART 2004

25. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten (WAP) (LV 41)

Namens de commissie WAP zijn ter vergadering aanwezig zr. J. Siebenga-Moggré, de brs. J.G. Knol en H. van Rees en ds. J.M. de Groot.

Ds de Groot rapporteert namens de Commissie en typeert het rapport (*bijlage LV 41.1, 41.2 en 41.3 - regio Noord-Ned., Krommenie, rapport*) als 'een uitwerking van de zorgplicht van de gemeente voor de predikant, zoals verwoord in het AKS'. Hij meldt enkele aanvullingen op het rapport:

Bij blz. 11: de WW (waarbij de WAP aansluiting zoekt) is gewijzigd in die zin dat degene die op of na 1 augustus 2003 werkloos is geworden geen aanspraak meer kan maken op de vervolguitering.

De tekst over de WAZ-premie (blz. 13 par. 2.3.7 en blz. 21 art. 17.3) is niet meer van toepassing, daar de WAZ-uitkering is vervallen. Hiervoor in de plaats komt een collectieve verzekering. Gemeenten kunnen het geld dat voor compensatie WAZ uitgekeerd werd hiervoor reserveren.

Een typefout op blz. 18, art. 4.1: achter het verlot voor predikanten van 50 jaar en ouder, 7 weken per jaar, moet ook '7 zondagen' staan in plaats van '6 zondagen'.

Betreffende de post 'bijdrage emeritering' op blz. 35 bestaat onduidelijkheid over de vraag of dit op het traktement ingehouden moet worden. Het GMV komt medio 2004 met een nieuwe opzet.

De autokostenvergoeding is veranderd. Aangeraden wordt om 40 ct/km te vergoeden aan predikanten die zakelijk gereden kilometers als aftrekpost opvoeren. Voor een predikant die de auto op de balans heeft staan blijft de vergoeding 28 ct/km.

In de bespreking komen de volgende punten aan de orde:

Diverse sprekers uiten namens hun regio hun waardering voor het werk van de commissie.

De regio Arnhem heeft in de omgang met WAP-zaken een zekere verzakelijking geconstateerd, die op zich goed is. Wel benadrukt de afgevaardigde namens deze regio dat het belangrijk is om goed te blijven onderscheiden tussen zakelijke regelingen en kerkelijke zaken.

Voorstel van de WAP is slechts een advies.

De regio Arnhem vraagt naar de adviserende rol van de in te stellen WAP adviescommissie, gezien de mogelijkheid dat zij volgens het rapport dan een oordeel zal moeten geven in dezelfde zaak. Wat is bij bindend-zijn van de richtlijn de wederzijdse verplichting van gemeente en predikant? Komt er, n.a.v. art. 3 van de WAP richtlijn geen opeenstapeling van papier? Ds. De

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

Groot geeft aan dat de WAP een adviescommissie is, en dat zij voorstelt dat zowel kerkenraad als predikant haar richtlijn ondertekenen, zodat daardoor van een wederzijdse verplichting sprake is.

WAP richtlijn én GMV richtlijn?

De vraag komt naar voren of er nu én een GMV- én een WAP-richtlijn komt inzake de honorering. Ook wordt gesteld dat de GMV-richtlijn niet altijd helder is. Het voorstel van de commissie WAP komt er volgens de regio Arnhem op neer dat deze onduidelijke richtlijn verplichtend wordt opgelegd. Zij stelt daarom voor om een duidelijke richtlijn op te stellen, waarbij een kerk zich moet verantwoorden als ze daar van afwijkt. De commissie stelt in haar gedeeltelijke beantwoording dat er maar één richtlijn komt, die van de WAP, waarin elementen uit de GMV-richtlijn verwerkt zijn. De WAP-richtlijn heeft ook niet het karakter van een CAO.

De Regio Dordrecht-Gorinchem dient een wijzigingsvoorstel in op artikel 3: Traktementen en kostenvergoedingen: Niet de GMV-tabellen én de WAP-richtlijn zijn van toepassing, maar alleen de WAP-richtlijn waarin de tabellen van het GMV, toegesneden op de situatie in de NG-kerken, worden opgenomen. Hierbij krijgt de Landelijke adviescommissie tot taak de richtlijn steeds te actualiseren uitgaande van de tabellen en richtlijnen van het GMV.

De suggestie om in de richtlijn functioneringsgesprekken op te nemen, dan wel het opstellen van een instructie voor gemeenten hiertoe, ziet de Commissie ook als een mogelijkheid.

Overgangsregeling; dienstjaren en leeftijd

Naar aanleiding van de voorgestelde overgangsregeling (blz. 24, par. 6.2) stelt de regio Harderwijk de vraag of het aantal dienstjaren wel het enige probleem is. Een andere vraag betreft de paragraaf 'dienstjaren en leeftijd' op blz. 29, over kandidaten die op latere leeftijd predikant worden. In hoeverre is het meetellen van de jaren daaraan voorafgaand bindend? Ds. De Groot antwoordt, dat dit overgenomen is uit de GMV-richtlijn, met de bedoeling dat het toegepast wordt. Ook hier geldt echter dat de WAP een adviserende rol speelt en geen dingen kan opleggen.

Beëindiging dienstverband.

Verschillende vragen betreffen artikel 6, 7 en 11 van de WAP-richtlijn, over de '(financiële regeling bij) ontslag wegens gewichtige redenen': Blijft de naburige regio conform art 10 en 30 AKS wel in beeld? Wat zijn gewichtige redenen? De commissie benadrukt dat de WAP-richtlijn enkel gaat over de

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

financiële kant. De rol van de (naburige) regio in het AKS blijft ongewijzigd. 'Gewichtige redenen' in de richtlijn sluiten aan bij het arbeidsrecht zoals dat is vastgelegd in het burgerlijk wetboek. Bij artikel 7 van de richtlijn voor de 'procedure voor ontslag om gewichtige redenen' (blz. 23) wordt het belang van een goede regeling van de 'ontbinding' van de overeenkomst benadrukt. Artikel 7 voorziet in de mogelijkheid van een beroep bij de Landelijke Vergadering. Dit betekent dat het dus drie jaar kan duren voordat in de zaak vordering gemaakt kan worden. Voorgesteld wordt daarom de tekst zodanig te wijzigen, dat binnen acht weken een vervroegde LV bijeen geroepen kan worden.

Een ander punt waar de regio Arnhem moeite mee heeft, is de grote rol van de adviescommissie WAP in geval van ontslag. De regio wil vasthouden aan de regel dat de kerkenraad handelt, de regio controleert en dat de commissie hoogstens op verzoek adviseert.

Een afgevaardigde van de regio Schiedam meent dat waar in het rapport gesproken wordt over 'ontslag' dit een arbeidsverhouding suggereert. Als term die de zaak beter weergeeft stelt hij voor 'beëindiging van de verbondenheid'. Voorts zijn volgens hem de laatste woorden van art. 6 lid 2 overbodig. Een afgevaardigde van de regio Noord-Nederland doet de suggestie om bij ontslag om gewichtige redenen de financiële last neer te leggen bij het landelijk kerkverband, en niet alleen bij de plaatselijke gemeente. Dit zou kunnen inhouden dat de lasten in vier jaar geleidelijk van plaatselijk naar landelijk verschuiven.

Vangnetregeling

N.a.v. de vraag wat in zo'n situatie de plichten van de predikant zijn, antwoordt de Commissie dat zowel gemeente als predikant er alles aan moeten doen om deze vangnet-regeling zo kort mogelijk te laten duren. Van de kant van de predikant betekent dat dus een inspanningsverplichting om zo spoedig mogelijk ander werk te vinden.

Ziekte en reïntegratie

De regio Arnhem vraagt naar aanleiding van artikel 16 van de WAP-richtlijn (over ziekte en reïntegratie) wie in zo'n geval actie onderneemt. Zij zou ook meer duidelijkheid willen over de inschakeling van een Arbo-dienst Zr. Siebenga-Moggré, stelt dat de predikant zich ziek moet melden, om gebruik te kunnen maken van de WAZ, de diensten van een Arbo-arts e.d. Doordat er in de gemeenten te weinig met deze regels rekening gehouden wordt, missen ze vaak ook mogelijke financiële ondersteuning. De commissie WAP adviseert om alles goed te regelen, waarbij de hulp van een

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

Arbo-dienst nuttig kan zijn. Op de vraag of er niet meer 'verplichting' tot reïntegratie in de richtlijn opgenomen moet worden, wordt geantwoord dat in de WAP-voorstellen naar de WW verwezen wordt. Dit betekent o.a. dat sprake is van een inspanningsverplichting van beide partijen, om tot reïntegratie te komen. Een afgevaardigde brengt naar voren dat wordt gesproken over volledige doorbetaling bij ziekte voor de duur van één jaar. Aangezien dit volgens de wet nu op twee jaar ligt, stelt hij voor om daarbij aan te sluiten.

Predikant geen pseudo - werknemer

De in de vergadering aanwezige onduidelijkheid inzake elkaar tegensprekende adviezen i.v.m. het 'pseudo - werknemerschap', wordt aangegeven dat in het rapport wordt gesteld dat de WAP op dit punt het advies van het GMV niet overneemt. Pseudo - werknemerschap wordt afgeraden omdat men voorzichtig moet zijn met de pensioenregeling van de SEV, en het in het algemeen weinig voordelen kent.

Op de volgende inhoudelijke vragen zal de commissie later schriftelijk terugkomen:

Bindend karakter van de richtlijn.

De regio Kampen meent dat in het belang van de vrijheid van de plaatselijke kerk artikel 1 van de WAP-richtlijn niet bindend kan zijn. De regio Dordrecht-Gorinchem benadrukt dat een overeenkomst in de lijn van de WAP-richtlijn pas bindend kan zijn als beide partijen deze bindend verklaren.

Vakantie-, studieverlof en vrije zondagen

Voorgesteld wordt om het vakantieverlof vanaf het begin op 7 weken te stellen en het studieverlof in de regeling vast te leggen, zodat het niet slechts een gunst van de gemeente is.

Een andere afgevaardigde vindt dat een overeenkomst tussen predikant en gemeente in alle gevallen aan de adviescommissie WAP voorgelegd moet worden, en niet alleen bij problemen. Gevraagd wordt, gezien de onduidelijkheid in het rapport, het aantal vrije zondagen duidelijk vast te leggen.

Artikel 15 splitsen

De Regio Dordrecht-Gorinchem doet een wijzigingsvoorstel op artikel 15 'Ontheffing van ambtelijke dienst en bijzondere opdrachten' van de voorgestelde WAP-richtlijn. In dit artikel worden twee zaken gecombineerd die

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

volgens de regio beter in twee aparte artikelen behandeld kunnen worden: Predikanten met een bijzonder opdracht (art. 15) en predikanten die met emeritaat gaan (art. 16).

Voorstel van regio Noord-Nederland (*bijlage LV 41.1 - regio Noord-Ned.*)

Aan de orde is het voorstel van de regio Noord-Nederland met suggesties betreffende de centrale regeling van de predikantstraktementen en het instellen van een commissie die zich hierover gaat buigen om op de volgende Landelijke Vergadering daarvan verslag te doen.

Een vijftal regio's zijn tegen de voorstellen. Wel deelt een afgevaardigde van een van hen de zorg om de kleine gemeenten. Twee andere regio's hebben vooral moeite met het voorstel, dat nog meer hoofdelijke omslagen tot gevolg zal hebben.

Een afgevaardigde hecht aan de financiële band tussen predikant en gemeente.

De regio Amsterdam-Haarlem stelt voor om geen aparte regeling op te stellen in verband met de positie van de kleine gemeenten. Wel oppert zij te onderzoeken of in voorkomende gevallen de commissie TOP of de Commissie Steunbehoevende Kerken een uitgebreider mandaat zou kunnen krijgen.

Op een volgende zitting zal de reactie van de Commissie WAP en het voorstel van de regio Noord-Nederland voor besluitvorming worden geagendeerd.

(vervolg zie agendapunt 112 en 122)

26. Opleiding predikanten (*LV 47*)

Van de COP zijn aanwezig de broeders C.J. Bos, A. van der Dussen, C.M. van der Klis, B. Krol, J. Stuij, K.R. Veenhof en R. Venderbos.

Namens de COP leidt br. Veenhof de bespreking van het rapport (*bijlage LV 47.1 - rapport*) in. De COP is blij met een concreet plan te kunnen komen, nadat al drie eerdere LV's zich met de opleiding hebben beziggehouden. Het plan voorziet z.i. in een opleiding met kwaliteit en met voldoende ruimte voor wat de kerken wenselijk achten. De begeleiding van de studenten wordt uitgebreid met een aanzienlijk stuk opleiding door gekwalificeerde docenten uit eigen kring. Concreet omvat het pakket, ter waarde van 51 studiepunten, diverse voor de NG-kerken relevante theologische en praktische studieonderdelen. De COP stelt voor dit traject voortaan verplicht te stellen voor alle aanstaande predikanten. Voorts gaat br. Veenhof in op de noodzaak van het plan, het voorgestelde studieprogramma

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

en de diverse gesprekspartners met wie de COP te maken heeft gehad. De COP hoopt dat een en ander per september 2005 gerealiseerd zal kunnen zijn.

Le ronde: informatieve vragen en antwoord van de commissie

Positie van het Seminarie

Een afgevaardigde van de regio Alkmaar-Zaandam vindt dat in het rapport de ruimte voor het eigene van het Nederlands Gereformeerd Seminarie nog niet helemaal duidelijk is. Ook wordt de vraag gesteld hoe docenten van het Seminarie ingeschakeld kunnen worden in de nieuwe opleiding.

Namens de COP oppert Ds. Venderbos dat docenten van het Seminarie wellicht ingeschakeld kunnen worden voor gastcolleges, en/of dat een van hen in staat gesteld wordt om zich te kwalificeren.

Financiën

De vraag wordt gesteld hoe de COP gedacht heeft om de € 175.000 bij elkaar te krijgen. Is het voor de kerken haalbaar is om zo'n financiële last erbij te krijgen. Geïnformeerd wordt ook naar de mogelijkheid van subsidie. Br. C.J. Bos gaat in op de vragen van financiële aard. Het genoemde bedrag van € 175.000 is het totaal van wat de kerken zouden moeten opbrengen. Daarin zijn de kosten voor de Raad van Toezicht en Advies meegenomen. De omslag die nodig zou zijn is 6 euro per ziel. Wat de bijdrage van de overheid betreft, die subsidieert alleen erkende opleidingen, wat het beoogde instituut niet is. Voor huisvesting kan de opleiding gebruik maken van de TU Apeldoorn.

Inhoud van de opleiding en gevolgen voor de studenten

De regio van de Kerken in het Zuiden constateert dat het COP-rapport de vraag naar een eigen opleiding en de inhoud van zo'n opleiding als één pakket presenteert. Hij merkt op die twee zaken liever te scheiden: eerst het al dan niet wenselijk zijn van zo'n instituut vaststellen, en daarna de inhoud ervan. Ook wordt gevraagd of gedacht is aan de mogelijkheid om samen met de Stichting voor Reformatorische Wijsbegeerte een leerstoel aan de TOE Apeldoorn op te richten en wordt geïnformeerd, of de COP erover gedacht heeft om het onderwijs te bundelen (modulair opgezet). Dit zou van belang kunnen zijn voor studenten die elders studeren (niet aan de TUA). Br. K.R. Veenhof stelt namens de commissie dat dit niet goed mogelijk is, omdat die twee niet werkelijk te scheiden zijn. In de contacten met de TU Apeldoorn ontkwam de COP er niet aan om concrete invulling te geven aan 'het eigene'. Tegelijk is het wel zo dat de meer gedetailleerde invulling bij een

eventuele vervolgc commissie zou kunnen liggen. De vraag naar mogelijke bundeling van colleges acht br. Veenhof op dit moment nog niet te beantwoorden. Ook de mogelijkheid van een leerstoel Reformatorische Wijsbegeerte, zo mogelijk in samenwerking met de Stichting voor Reformatorische Wijsbegeerte ligt op het terrein van de concrete uitwerking. Dat komt in een volgende fase.

De vraag wordt gesteld of Reformatorische Wijsbegeerte wel tot het eigene van de NGK behoort, of meer iets van het Seminarie is. De commissie antwoordt hierop dat christelijke wijsbegeerte bij een goede opleiding hoort. In Apeldoorn wordt daarin ook lesgegeven, maar daarvoor is geen specialist beschikbaar. Voor het Seminarie is dit inderdaad ook een belangrijk element. De uitkomst in het rapport is een soort tussenweg.

De regio Enschede/Zwolle spreekt de hoop uit dat het COP-plan geen al te grote aanslag betekent op de studievrijheid die er nu is. Hierop antwoordt de commissie dat studievrijheid inderdaad een groot goed is. Toch pleit zij ervoor studie aan het nieuwe instituut verplicht te stellen, omdat zij van mening is dat het mogelijk moet zijn dat studenten meer bijgestuurd moet worden. De vraag of ook Seminarie-studenten vrijstelling kunnen krijgen voor vakken die aan het eigen instituut gevolgd worden is volgens de commissie nog niet te beantwoorden. In ieder geval zal het Apeldoornadvies een advies blijven; studie in Apeldoorn zal niet verplicht worden, maar de eigen opleiding aldaar wel.

De commissie beaamt dat de zin op pag. 7 van het rapport (de laatste regel van paragraaf b) moet luiden: 'Maar het nieuwe opleidingsinstituut verlegt inderdaad het accent van begeleiding naar onderwijs'.

Op een vraag naar de vereiste vooropleiding antwoordt de commissie dat dit - zoals elders ook het geval is - VWO is, dan wel een admmissie-examen plus de klassieke talen.

Visie en identiteit

De vraag wordt gesteld of onze identiteit als kerken zodanig is, dat we metterdaad naar een eigen opleiding moeten streven. Ds. R. Venderbos gaat hierop in door aan te geven dat de COP heeft geprobeerd dat eigene een plek te geven in de invulling van de vakken. Zijns inziens ligt het eigene van onze kerken vooral in de nadruk op de bijbel, en op dat terrein ligt eenderde van de vakken. Dat is tevens een van de kernpunten van de visie van het Seminarie.

Ligt, is een andere vraag, aan de invulling van de vakken een bepaalde **visie** (die van de TSB?) op het predikantschap ten grondslag? Br. Veenhof is van mening dat dit niet het geval is. Ook ligt aan de plannen geen uitgewerkte

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

visie op het predikantschap ten grondslag. Wel constateert hij dat de conclusies van de COP grotendeels in de lijn van de TSB liggen.

Positie TSB docenten

Over de positie van de docenten wordt gevraagd wat de plaats is van de TSB, de huidige en de beoogde vierde studiebegeleider in het instituut. Een andere afgevaardigde vraagt zich af of een parttime docentschap voor predikanten wel goed mogelijk is. Ds. A. van der Dussen reageert hierop dat het COP-plan inderdaad mikt op parttimers, maar dat nog moet blijken hoe dat uitpakt in de praktijk. Bij de TSB blijkt wel dat de studenten waarden dat de begeleiders tegelijk predikant zijn. Br. Veenhof geeft aan dat het niet in de bedoeling van de COP ligt om de TSB op te heffen. Begeleiding van studenten blijft nodig, zeker voor hen die elders dan in Apeldoorn studeren, en voor studenten theologie die niet direct de wens hebben predikant te worden. Het hoe van de integratie van de TSB in de nieuwe opleiding is iets dat in een later stadium uitgewerkt moet worden.

Relatie met andere opleidingen

De regio Harderwijk stelt de vraag waarom de COP niet meer de voelhores heeft uitgestoken naar de opleiding in Kampen (Broederweg, vrijgemaakt). Voorgesteld wordt te proberen de beoogde vrijstelling ook in Kampen te verkrijgen. De commissie antwoordt dat de opdracht van de vorige LV was om de mogelijkheid van Apeldoorn nader te onderzoeken. Wel is er met Kampen contact geweest, maar niet over vrijstellingen. Wat mogelijke samenwerking met Kampen betreft, geeft br. Veenhof nog aan dat de gesprekken die er geweest zijn niet veel duidelijkheid gegeven hebben. Ook is de opleiding in Kampen nog gericht op de eigen (vrijgemaakte) kerken, wat betekent dat daar moeilijker bepaalde onderdelen van los te maken zijn voor eigen (NG) invulling.

De preses vraagt of de commissie ook een mening heeft over vergelijking met de Vrije Universiteit. Ds. A. van der Dussen meent hij dat de situatie weliswaar ten positieve veranderd is, maar te weinig om werkelijk vertrouwen te wekken. De VU kent z.i. te veel diversiteit, en te veel elementen waarmee we niet uit de voeten zouden kunnen.

2e ronde: commentaar en voorstellen

Positie van het Seminarie

De regio Alkmaar-Zaandam meent dat het Seminarie onvoldoende bij de gesprekken over de nieuwe opleiding betrokken is. Tevens kent de regio

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

enige verontrusting over de TSB. Naar haar oordeel heeft de COP te weinig oor gehad voor de bezwaren en het eigene van het Seminarie. Wel onderkent het Seminarie dat zij wellicht zelf in de eerdere fasen te passief is geweest. Maar meedoen in de opleiding die aanleunt tegen Apeldoorn vereist voor het Seminarie dat zij meer inbreng krijgt, als een gelijkwaardige partner. Zichzelf opheffen is voor het Seminarie ondenkbaar. Voorgesteld wordt om een nieuwe commissie in te stellen, die opnieuw het gesprek aangaat met het Seminarie en met de Raad van Toezicht en Advies van de TSB (en in een later stadium met de TU Apeldoorn).

De regio Amsterdam-Haarlem deelt de conclusies van de commissie. Het belang wordt benadrukt dat het Seminarie een inbreng moet leveren. Aangezien het rapport vermeldt dat de COP unaniem is in haar conclusies, wordt de vraag gesteld of er ook in de commissie zelf al een inbreng van het Seminarie is geweest.

De regio Kampen roept het Seminarie op om voluit mee te doen met het opzetten van een eigen opleiding. Tegelijk is er enige verbazing over het feit dat de commissie doorzette met fase twee, ondanks de vele aarzelingen bij diverse direct betrokkenen.

De regio Harderwijk wil de COP oproepen om de docenten van het Seminarie nadrukkelijk een plek te geven in het vakkenpakket van de beoogde opleiding.

De regio Dordrecht-Gorinchem verwoordt haar teleurstelling over het stokken van het gesprek met het Seminarie, en roept het Seminarie op om wel mee te doen.

De regio Den Haag roept het Seminarie op tot een coöperatieve opstelling.

Diversen

De regio Kampen deelt de verrassing van de COP wat betreft de opening en ruimte die de TU Apeldoorn biedt en spreekt de hoop uit dat de inbreng van TSB en Seminarie nadrukkelijk aandacht zal krijgen.

Gemeld wordt dat de regio Harderwijk verdeeld is over de voorstellen van de COP.

De regio Dordrecht-Gorinchem meldt dat zij blij is met het voorstel, hoewel ze evenals de regio Den Haag, de nodige vragen heeft rond de financiering van het geheel. Inhoudelijke vragen heeft hij bij de opmerking van br. Veenhof, dat er van de studenten geen dingen gevraagd kunnen worden waar ze geen studiepunten voor krijgen. Ook mist de regio de praktische theologie in het curriculum. Voorgesteld wordt om daarvoor een module toe te voegen aan het pakket van de eigen opleiding, of anders bij de aanstelling van de vierde begeleider een specialisatie op dit punt te vragen.

Verslag tweede zitting (agendapunten 25-26)

De regio's Oegstgeest en Den Haag spreken hun steun en waardering uit voor het voorstel van de COP. Benadrukt wordt het belang voor de kerken om gezamenlijk een goede opleiding te verzorgen. De regio Arnhem bepleit om, naast Apeldoorn en Kampen meer oog te hebben voor de rijksuniversiteiten.

Namens de regio van de Kerken in het Zuiden wordt hartelijke instemming betuigd met het voorstel van de COP. De regio is van mening dat het ook best wat mag kosten. Eén kanttekening bij het geheel betreft de inhoud van het onderwijs. In de voorstellen van de COP is die vooral opgezet vanuit de concentratie op de Schrift. De regio zou graag zien dat het zwaartepunt verschuift naar het gesprek tussen evangelie en cultuur en naar de praktische vorming van de aanstaande predikanten.

De preses constateert dat de oproep tot een gesprek met het Seminarie, om te zien hoe zij ingeschakeld kunnen worden, in het bijzonder naar voren komt. Op voorstel van het moderamen wordt besloten

- dat instelling van een aparte commissie niet noodzakelijk is,
- dat het moderamen in overleg met de COP een en ander verder uitwerkt,
- dat het moderamen het gesprek met het Seminarie aangaat en
- dat de COP gevraagd wordt de geopperde vragen en suggesties te beantwoorden en mee te nemen in de uiteindelijke voorstellen.

(Vervolg zie agendapunt 96)

DERDE ZITTING - 3 APRIL 2004

38. Kerkelijke afdrachten en financieel beleidskader (LV 26)

(zie ook agendapunt 10)

De regio Dordrecht-Gorinchem komt met een voorstel betreffende de hoofdelijke omslagen, om te komen tot een summier financieel beleidskader (*bijlage LV 26b - regio Dordrecht-G.*). Op voorstel van de preses aanvaardt de vergadering het eerste punt (criteria voor landelijke omslagen), maar wordt het tweede punt niet overgenomen (evaluatie van omslagen door de Financiële Commissie). Dit laatste is, zo licht de preses toe, een zaak van de Landelijke Vergadering zelf, en geen taak van een commissie. Vervolgens stelt de preses het door de FC op een verzoek in de eerste zitting ingediende 'Overzicht kerkelijke afdrachten' aan de orde (*bijlage LV 26c - Overzicht FC*). Dit overzicht kan de vergadering dienen als hulpmiddel bij de beraadslagingen. In verband met de opmerking onderaan het overzicht ('In de situatie van Opleiding is het 1. of 2.')

plaatst de preses hierbij de kanteekening dat het aan de vergadering is om hierover te besluiten. Voorts stelt hij dat de taak van de vergadering is om per onderwerp te bekijken of het wenselijk is, en dan tevens of het betaalbaar is. Deze werkwijze verdient de voorkeur boven de op de zitting van 14 februari voorgestelde (om de haalbaarheid van alle besluiten in één keer te bekijken tijdens de laatste zitting).

39. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (LV 12.1)

De Commissie AKS (brs. A.J. van Helden en J.M. Louwerse en ds. K. Muller) is ter vergadering aanwezig. Br. Louwerse presenteert het rapport van de commissie (*bijlage 12.1 - eerste rapport*). Daarbij haalt hij onder andere naar voren wat de opdracht van de commissie was, en wat daar wel en niet in besloten lag. Zij heeft de opdracht zo opgevat dat daar ook bij hoort 'hetgeen inmid-dels ook al in landelijk verband is afgesproken, maar niet of nog niet in het AKS terug te vinden is'. Een van de bevindingen van de commissie was ook dat er redactioneel wel het een en ander aan het AKS te verbeteren is. Voorts refereert br. Louwerse aan overleg dat plaatsgevonden heeft met ondermeer de commissie WAP, en met een aantal leden van de kerken.

Br. Louwerse noemt nog de website www.kerkrecht.nl, waarbij vanuit onze kerken ds. Muller betrokken is. Een van de voorstellen van de Commissie AKS is om aan deze website blijvend een bijdrage te leveren.

Het tweede deel van de opdracht die de commissie had meegekregen was het voorbereiden van een 'handzame geactualiseerde uitgave van het AKS met bijlagen'. Daar geeft de commissie een voorzet voor, al is ze van

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

mening dat dit pas na besluitvorming op de LV ter hand genomen kan worden.

1. Informatieve vragen en antwoorden van de commissie

Naamsveranderingen

Een regio kritiseert het consequente gebruik van 'Gods Woord' voor de bijbel. De voorgestelde naamsverandering van 'Akkoord van Kerkelijk Samenleven' in 'Akkoord voor Kerkelijk Samenleven' wordt door de regio niet gesteund.

Vermelden Drie Formulieren van Enigheid

Verschillende regio's hebben geconstateerd dat in het voorstel van de commissie de Drie Formulieren van Enigheid een aantal malen zijn genoemd, waar dit in de huidige versie van het AKS alleen in artikel 17 gebeurt. Zij vragen waarom de commissie dit nodig acht. Een groot aantal is van mening dat het overbodig of niet wenselijk is. Vermelding in artikel 17 is voldoende. De leer van de kerk zou hierdoor te zwaar zijn ingebracht. Een gemeente acht vermelding ongewenst. De Drie Formulieren zijn in de preambule duidelijk ondergeschikt aan de bijbel, wat een lijn is die hij ook graag in het AKS weerspiegeld ziet.

De commissie antwoordt dat de toegenomen verwijzing naar de Drie Formulieren is ingegeven door het feit dat deze in het huidige AKS al voorkomt waar gesproken wordt over ondertekening door ambtsdragers. In verband met de consistentie heeft de commissie dat ook in andere artikelen doorgevoerd.

Gaat het voorstel niet te ver en is het wel voldoende geactualiseerd?

Uit de vergadering komt naar voren dat enerzijds de tekst verder gaat dan het actualiseren, omdat ook aanscherping heeft plaatsgevonden hetgeen niet de opdracht was. Anderzijds heeft actualisering nu juist op een aantal punten niet plaatsgevonden: dingen kunnen gewoner gezegd worden; de praktijk is al soms gevarieerder dan de tekst aangeeft zoals bij het kiezen van ambtsdragers, en de praktijk bij huwelijksbevestigingen. Actualisering wordt door een afgevaardigde ook gemist bij artikelen 11-14, waar te veel uitgegaan wordt van het oude model van de taken van een kerkenraad. Liever zou hij daar alleen de kern van het werk aangeduid zien dan de opsomming van taken, zoals in het voorstel van de commissie. Dit legt te veel vast, en doet ook geen recht aan de praktijk. Ook is actualisering van de aanduiding voor diakenen nog nodig: hij/zij i.p.v. hij.

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

Een andere regio zag na de herziening van het AKS graag een bezinning op een aantal punten waarin het AKS afwijkt van de praktijk zoals die gegroeid is, of aan het groeien is.

De commissie stelt voor dat er vanuit de kerken suggesties komen voor taalkundige verbeteringen, waar die nodig geacht worden.

Voorts kan de vergadering altijd besluiten of genoemde zaken erin moeten blijven of weggelaten kunnen worden. T.a.v. de invulling van de ambten in de tekst licht de commissie toe dat het werk onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad blijft vallen, ook waar het werk (deels) door anderen gedaan wordt (bv. pastorale teams).

Geen overbodige teksten

Enkele woordvoerders constateren dat de voorgestelde herziening neigt naar het meer juridisch vastleggen van bepaalde zaken. Zij zouden liever zien dat het AKS de geestelijke hoofdzaken bevat, die in bijlagen meer juridisch uitgewerkt worden. Benadrukt wordt het geestelijke karakter van het AKS. Een andere afgevaardigde stelt voor dat de commissie of anderen de tekst van het AKS eerst nog eens kritisch bekijkt, om hem te moderniseren en te versoberen, met uitbreidingen in bijlagen. Gevraagd wordt naar criteria voor de bijlagen.

De commissie geeft in haar beantwoording aan dat het uitgebreid noemen van procedures inderdaad niet in het AKS hoeft te geschieden als het elders geregeld wordt.

Ambten of diensten

Op de vraag van de commissie over het gebruik van het woord ambt of dienst zijn er enkele regio's die geen voorstander te zijn van de vervanging van het woord 'dienst' door 'ambt', daar dit, naar de mening van een van hen beter aansluit bij de Schrift en meer openheid biedt voor veranderingen waar die noodzakelijk zijn.

Eén afgevaardigde meldt dat het gebruik van het woord 'ambt' de voorkeur heeft, boven 'dienst'. 'Ambt' ligt het dichtst bij het kerkelijk taalgebruik, en is als term het meest duurzaam, is zijn mening.

2. Vragen en antwoorden per artikel

Art. 4

Bij een voorgestelde vervanging van 'wettige bezwaren' door 'gegronde bezwaren' (art.4) stelt een broeder de vraag of dit wel goed doordacht is; z.i. dekken de twee termen niet dezelfde lading.

Een ander plaatst de kanttekening dat het gebed en het zoeken van de leiding van de Heilige Geest beter als eerste genoemd kunnen worden. Waar mannelijke voornaamwoorden staan ('hem') geeft zijn regio er de voorkeur aan om 'degene' te gebruiken.

Art. 5

Bij artikel 5 is aan 'leer en leven' 'bekwaamheid' toegevoegd. De vraag wordt gesteld of 'leer en leven' dan niet weggelaten kunnen worden.

Art. 7

Een regio dient een amendement in, dat behelst dat een beroepsbrief 'met financiële bijlagen' vereist is.

Art. 10

Vragen worden gesteld bij de beroepsprocedure in geval van ontslag. Ook wordt gevraagd of wel gesproken moet worden over een 'bindend advies' van de LV bij een geschil (contradictio in terminis). Waarom is de 'bewilgiging van een genabuurde regionale vergadering' weggelaten, terwijl dit in art. 30 wel is gehandhaafd?

Voorts meent een regio dat artikel 10 te veel tekst over de procedures bevat, en is ze van mening dat dit naar een bijlage 'WAP' verplaatst moet worden. De regio levert een schriftelijk voorstel met de hele tekst van artikel 10 in.

Een andere afgevaardigde stelt voor artikel 10 bij artikel 30 onder te brengen daar art. 30 in de bestaande versie waarborgen biedt voor een volledige procesgang en zo bovendien verwarring kan worden voorkomen; of zelfs art. 10 helemaal weg te laten daar dit onderwerp al uitputtend in het Burgerlijk wetboek wordt behandeld. Ook is zijn regio van mening dat afspraken die in een beroepsbrief staan en regelingen van een plaatselijke kerk ter zake ergens een plek moeten krijgen.

(Zie art. 30 inzake de opmerkingen over 'wordt mededeling gedaan aan de gemeente met het oog op haar instemming'.)

Art. 11

De woordvoerder van een regio neemt een discrepantie waar tussen artikelen 11 en 28: tuchttoefening door predikant en ouderlingen / door de kerkenraad. In plaats van de term 'een predikant die een bijzondere opdracht kan ontvangen' in art. 11 zou een andere regio liever de uitdrukking 'een predikant die voor een bijzondere opdracht beroepen kan worden' zien.

Een spreker stelt dat artikel 11 soberder kan, om niet de taken van een predikant zo vast te leggen. Hij zou liever spreken van een 'verantwoordelijkheid voor' de genoemde zaken.

Voorgesteld wordt de zinsnede 'het trouw bezoeken van de leden' te vervangen door de oude formulering ('het met zijn medeambtsdragers herderlijk zorgen').

Art. 15 (en 13)

Een regio stemt in met de laatste zin, hoewel zij constateert dat de diakenen vaak ook meepraten over zaken van tucht. Hij stelt voor een regel toe te voegen dat het een 'zaak is van de gehele kerkenraad', maar dat het 'uiteindelijk de verantwoordelijkheid is van de ouderlingen met de predikant'.

Tenslotte vraagt hij of het voorstel in art. 13 en 15 de tucht niet te concreet bindt aan predikant en ouderlingen, met uitsluiting van de diakenen.

Art. 17

Een andere regio meent dat de verantwoordelijkheid voor de ondertekening van de Drie Formulieren ligt bij de kerkenraad en niet bij de regio.

Art. 19 en 21

Gevraagd wordt waarom er regelmatig over de daartoe bestemde (liturgische) formulieren gesproken wordt, zonder die te noemen.

De commissie antwoordt dat het al dan niet noemen van de liturgische formulieren aan de vergadering is, al wijst zij erop dat het gezien de diverse praktijk niet mogelijk is om te spreken over 'het formulier'. Een afgevaardigde is tegen voorschrijven van het gebruik van formulieren.

Art. 28

(zie art. 11)

Art. 29.

Een afgevaardigde verklaart zich tegen het verdwijnen van de 'dankzegging' in dit artikel.

Art. 30

(30.1) Er is verwarring in de vergadering over de zinsnede 'wordt mededeling gedaan aan de gemeente met het oog op haar instemming'. Betekent het wel of niet dat goedkeuring van de gemeente nodig is? Een afgevaardigde stelt voor een andere formulering te vinden voor de uitdrukking 'instemming van de gemeente', een andere is voor handhaving van de tekst.

Ds Muller reageert namens de commissie. Hij stelt dat dit ook al zo in het huidige AKS staat, en vindt het een goede uitdrukking. Het geeft namelijk aan dat het de kerkenraad is die beslist, maar niet buiten de gemeente om.

(30.2) Een afgevaardigde stelt voor in de eerste zin van dit artikel het woord 'andere' te laten vervallen, gezien de link daardoor naar 'onschriftuurlijke leer' in dezelfde zin.

Art. 31

Een regio stelt voor om in de eerste zin van artikel 31 de uitdrukking 'de kerken, die van Christus zijn,' te handhaven.

De vraag wordt gesteld of het wel juist is om te stellen dat 'alle kerken door afgevaardigden bijeen komen in een landelijke vergadering' (art. 31.2).

Art. 34

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

Wat betekent (over het bekrachtigen van besluiten door de kerken) dit voor kerken die het AKS niet aanvaard hebben?

De zinsnede ‘om redenen die het welzijn van de gemeente betreffen’ kan volgens één regio weggelaten worden, daar dit voldoende in de preambule vastgelegd is.

Art. 38

De afgevaardigde van een gemeente stelt voor om aan art. 38.1 iets toe te voegen over kerken die het AKS niet ondertekend hebben.

Voortgezette L.V. (38.4)

Gevraagd wordt naar de bedoeling van een regel in art. 38.4 (‘een voortgezette landelijke vergadering kan een voorlopig besluit amenderen, maar niet vervangen’).

Op het punt van de vertegenwoordiging op een voortgezette vergadering, van kerken die het AKS niet aanvaard hebben stelt de commissie dat bij een bespreking elke kerk kan meepraten, en na de besluitvorming bepalen of ze blijft bij het niet aanvaarden van het AKS.

Een regio meent dat het niet goed is om vast te leggen dat de leiding van een voortgezette landelijke vergadering ‘bij het reeds gekozen moderamen’ berust. In geval van conflicten geeft dit onduidelijkheid, zeker als het moderamen daar zelf partij in is. Bovendien zou deze regel de kerken verplichten om dezelfde personen af te vaardigen, en ook dat moet haar inziens niet vastgelegd worden.

Niet onderschrijven AKS

Een rechtstreeks afgevaardigde kerk geeft een bondige samenvatting van de redenen om het AKS niet te onderschrijven: De afgevaardigde adviseert om hier enigszins aan tegemoet te komen, o.a de term ‘advies’ van een regio of genabuurde kerk te gebruiken, in plaats van ‘instemming’ of ‘goedkeuring’.

Positie predikant zonder gemeente

Een afgevaardigde vraagt of het geen omissie in het AKS is dat er niets gezegd wordt over positie van de predikant van een gemeente die wordt opgeheven, terwijl hij nog geen beroep heeft op dat moment.

De tweede preses constateert dat de vergadering in meerderheid voor versobering van het voorstel van de commissie AKS is, en voor het uit elkaar halen van geestelijke en juridische zaken. Deze visie wordt niet weersproken, en de vergadering geeft deze conclusie aan de Commissie AKS

mee. De commissie zegt toe op een latere zitting met een bijgesteld voorstel te komen.

(vervolg zie agendapunt 115)

40. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)

De preses heet de commissie VOP, leden van de pers en de voorzitter van vrijgemaakte Deputaten Kerkelijke Eenheid, ds. H. ten Brinke welkom.

Van de commissie VOP zijn aanwezig zrs. Y. Veefkind-Eenkhoorn en M. Vrijmoeth-de Jong, br. J.W. Verheij en de predikanten J.J. Arnold, M.H.T. Biewenga, C.P. Kleingeld en J.M. Mudde.

Namens de commissie geeft zr. Vrijmoeth een toelichting op het rapport (*bijlage 25.4, 25.4.1 en 25.4.2 - rapport, tweede rapport, derde rapport*). De kernvraag is, zegt zij, of in het rapport van de commissie recht gedaan wordt aan de bijbel. De commissie vindt dat alle bijbelse gegevens rond de vrouw in het ambt exegetisch niet in één plaatje te vangen zijn. Een vraag die zr. Vrijmoeth de vergadering voorlegt is: zijn er exegeses over dit onderwerp waarvan gezegd kan worden 'zo spreekt de Here'? Wat het verstaan van de Schrift betreft vraagt zij: zijn de deelconclusies in het rapport hierover bijbels verantwoord, en blijven ze binnen de kaders van de gereformeerde belijdenis? En is de vergadering het ermee eens dat directe toepassing van teksten in 1 Kor. 11 en 1 Tim. 2 'niet geboden, niet mogelijk en niet gewenst is'? Tot slot gaf zr. Vrijmoeth de visie van de commissie op emancipatie weer, die zij verwoordde als 'de emancipatie moet worden ondergedompeld in de openbaring van God in Christus'.

1. Informatieve vragen, inhoudelijke reacties en antwoorden van de commissie

Een afgevaardigde vraagt zich af hoe grondig (lees wetenschappelijk) de commissie te werk is gegaan. Hij geeft aan veel te missen aan verwijzingen naar theologen, en ook op het gebied van bijvoorbeeld de positie van de vrouw in het jodendom of van de - voor die tijd revolutionaire - omgang van Jezus met de vrouw. Heeft de commissie zich er niet te gemakkelijk van af gemaakt? Of anders gezegd, is het rapport exegetisch wel diepgaand genoeg geweest? De commissie antwoordt dat veel exegetische studies gelezen zijn, maar dat de VOP de keuze gemaakt heeft om daar niet de zoveelste aan toe te voegen, maar zich te concentreren op wat ermee gedaan kon worden.

Ook was de samenstelling van de commissie er niet naar om veel studie naar theologen te doen. Zij meent dat het de kerken ook niet gediend zou hebben. Daarbij komt, aldus de commissie dat iets verantwoord kan zijn zonder dat

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

het wetenschappelijk is, en dat het werk van de VOP voldoende is om een verantwoorde keuze te maken.

Een andere afgevaardigde mist studie van centrale punten als het ‘gezag’ in de bijbel. Reagerend op die vraag stelt de commissie dat het rapport aansluit bij de bestaande ambtsopvatting, zoals dat ook in het NT bevestigd wordt.

Zij constateert op een desbetreffende vraag geen merkbare invloed van Paulus’ eindtijdverwachting op de rol van de vrouw in de gemeente.

Diverse vragen worden gesteld over de rol van vooronderstellingen bij de exegese. Is de benadering van het verstaan van de Schrift eindpunt of principieel uitgangspunt voor de commissie? Heeft de VOP niet twee plaatjes genomen en geconstateerd dat geen van beide voldoet, zonder te kijken naar de mogelijkheid van een tussenweg, een eigen derde plaatje.

Een andere afgevaardigde herkent een patstelling in de exegese.

Ook komt de gedachte naar voren dat het rapport te veel in tegenstellingen denkt (óf-óf, terwijl het veel meer én-én is). Het derde rapport is exegetisch wel helder, maar de vrees wordt uitgesproken dat de cultuur zo boven de Schrift komt te staan. De suggestie wordt gedaan om eerst verder na te denken over wat norm-bepalend is.

Op het gebied van de exegese (de twee plaatjes) is de commissie ervan overtuigd de hoofdlijn te pakken te hebben, en inderdaad alles uit de kast gehaald te hebben. Exegese en hermeneutiek zijn in het rapport wat uit elkaar gehaald, maar tijdens de studie van de VOP was er sprake van een voortdurende wisselwerking, zo geeft ds. Mudde namens de commissie aan.

In reactie op de vraag of het wel juist is wat in het rapport staat dat ‘een rechtstreekse toepassing van concrete bijbelse voorschriften in deze tijd veelal niet mogelijk en niet gewenst is’ stelt hij de regel: ‘hoe concreter een voorschrift in de bijbel, hoe moeilijker rechtstreeks toe te passen in onze tijd!’

Andere afgevaardigden hebben ook moeite met de benadering van de Schrift door het hanteren van de gedachte dat er sprake is van ‘onderdompeling van de man-vrouw verhouding in de Christus-openbaring’. De commissie merkt hierover op dat het niet iets nieuws is, maar dat het wel nieuw is in de toepassing op de man-vrouw verhouding. De ‘onderdompeling in de Christus-openbaring’ geldt ook voor andere verhoudingen, zoals van meester-slaaf (Filemon). De samenleving is veranderd en niet alles in het NT is direct over te brengen, maar alles is wel op Christus te betrekken.

De afgevaardigde van de regio van de Kerken in het Zuiden vraagt om een handzame samenvatting voor bespreking in de gemeenten. De commissie antwoordt dat dit kan, als de vergadering het wenst.

Ook wordt door een afgevaardigde uit het Noorden de vraag gesteld of het niet teveel gezegd is dat het eerste zijn als regel de verkiezing doorkruist.

De commissie meent dat het 'als regel' niet te veel gezegd is: God kiest voortdurend de jongste, de kleinste, de geringste enz.

Voorts benadrukt een afgevaardigde het voorop gaan van de dienstbaarheid in de gemeente. Uiteindelijk, is zijn mening, draait het om één vraag: mag de vrouw leer-gezag hebben over de man? In zijn visie is de leer geen doel op zich, maar gericht op de eer van God en de dienst aan elkaar. In die lijn pleit deze broeder voor een herformulering van de vraagstelling: mag je een vrouw het recht ontzeggen om op deze manier dienstbaar te zijn aan de gemeente?

De laatste inhoudelijke opmerking of vraag betreft kritiek op de term 'context-bepaald' in het rapport. Spreker zou liever spreken van 'context-betrokken'. Als de commissie vraagt waar men kan zeggen 'zo spreekt de Here', dan geldt dat in ieder geval daar waar de schrijvers van het NT het OT aanhalen, en daar waar de vrouw in het ambt duidelijk geblokkeerd wordt, aldus deze afgevaardigde namens zijn regio.

2. De mening van de regio's over het rapport en de erin verwoorde conclusies en voorstellen.

De regio Dordrecht-Gorinchem meldt dat in de regio het merendeel van de gemeenten het eens is met het rapport, terwijl er één tegen is en één nog twijfelt. Gepleit wordt voor een voortgezette landelijke vergadering over dit onderwerp.

De regio Kampen vindt het jammer dat er niet 'samen opgetrokken' wordt met CGK en GKV op het punt van de vrouw in ambt. Hij meldt dat de regio Kampen verdeeld is over het rapport, en de regio als geheel neemt de conclusie van het rapport niet over.

De regio Noord-Nederland meldt dat alle kerken in de regio het rapport en de conclusies erin onderschrijven.

De regio Kerken in het Zuiden gaat van harte akkoord met de conclusies. Wel vindt de regio, dat goed nagedacht moet worden over de vraag naar de praktische uitwerking, m.n. op het punt van de predikanten.

De regio Utrecht geeft aan dat de regio achter het rapport staat.

De regio Enschede/Zwolle meldt dat de regio niet tot een eenduidige conclusie is gekomen. Over het algemeen is men er wel voor om de zaak in de vrijheid van de kerken te laten.

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

De regio Amsterdam-Haarlem laat weten dat de regio onder de indruk is van het rapport. Hij zegt dat de kerken van de regio, ondanks een enkele kritische kanttekening in het algemeen de conclusies van het rapport onderschrijven, maar dat sommigen dit niet zonder schroom doen.

De kerk van Utrecht heeft al tien jaar positieve ervaringen met vrouwelijke ouderlingen, en onderschrijft de conclusies en voorstellen van de VOP.

De regio Schiedam meldt dat de meerderheid van de kerken in de regio zich met het rapport kan verenigen. Wel vindt hij dat we meer van de bijbel uit moeten gaan en vandaar naar de vragen van deze tijd.

De regio Alkmaar-Zaandam meent dat het rapport veel biedt, maar niet voldoende om een duidelijke keuze te maken. Er is vrees dat een doorgaan op deze weg onze kerken verder in een isolement zal brengen.

De regio Harderwijk is verdeeld over het rapport. Het verwerpen van de conclusies van het rapport of het uitstellen van de invoering ervan, kan voor spanning zorgen. Binnen het eigen kerkverband kan dit er toe leiden dat nog meer plaatselijke kerken in deze zaak hun eigen weg gaan. En juist dit verschijnsel is één van de punten die vanuit CGK en GKV regelmatig als probleem genoemd wordt. De reacties van DKE en van Deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland vragen weliswaar om terughoudendheid bij de besluitvorming maar dit zijn niet de enige reacties uit deze kerken. Vanuit deze kerken klinkt ook waardering voor het rapport. De regio Arnhem deelt mee dat de meerderheid van de regio de conclusie van het rapport steunt.

De regio Den Haag meldt dat er in de regio over het algemeen waardering voor en instemming met het rapport is, maar dat de reacties toch wel divers zijn.

Een viertal regio's bepleit in verschillende bewoordingen voorzichtigheid bij het verdergaan, zowel met het oog op de spankracht in onze kerken als vanwege het samen op dit punt te gaan met de CGK en de GKV. Twee willen een pas op de plaats maken, waarvan één voorstelt samen een commissie te vormen met CGK en GKV. Gevraagd wordt om een voortgezette L.V. over dit onderwerp.

De vergadering besluit op voorstel van het moderamen om een commissie te benoemen die verdere besluitvorming op 26 juni zal voorbereiden. In deze commissie zullen plaatsnemen: drie leden van de Commissie VOP (door haar aan te wijzen), waarvan één de samenroeper zal zijn, en drie afgevaardigden van de regio's (br. J.C. Verburg en de predikanten J. van 't Hof en A.M. van Leeuwen).

Verslag derde zitting (agendapunten 38-40)

De preses geeft namens de vergadering deze commissie de opdracht mee om zich te richten op een breed draagvlak, en rekening te houden met de diverse keren genoemde relatie met de CGK en de GKV.
(vervolg zie agendapunt 54a, 79 en 117)

VIERDE ZITTING - 23 EN 24 APRIL 2004

52. Theologische Studiebegeleiding (LV 18)

Namens de Raad van Toezicht en Advies voor de TSB zijn aanwezig de brs. J. Bos, ds. K. Muller, K.R. Veenhof en ds. H.J. Zuidhof. Van de studiebegeleiders is aanwezig ds J. Dekker.

Ds. K. Muller geeft een toelichting op het rapport (*bijlage 18.1 - rapport*). Hij blikt kort terug op de achterliggende periode. Voorts gaat hij in op het dalende aantal studenten, en de moeite die studenten blijken te hebben met het aanwezig zijn op de studiedagen. Hij memoreert het groeiende belang van de stage aan het einde van de studie. Een oriënterende stage zal aan het begin van de studie worden toegevoegd. Daarna noemt hij de groeiende behoefte aan praktijkbegeleiding in de eerste jaren van het predikantschap. De voorstellen van de Raad behelzen een begeleidingstraject van het begin van de studie tot en met de eerste drie jaren van het predikantschap. Dit vraagt wel om uitbreiding van de capaciteit, hoewel niet per se in de vorm van een vierde begeleider zoals op p. 20 van het verslag wordt voorgesteld. De RvTA zou daartoe graag een machtiging ontvangen om daar vorm aan te geven 'op een nader door de Raad te bepalen wijze'. Hij wijst op de hogere kosten die de plannen met zich meebrengen. Tot slot meldt hij dat de Raad blij is met de initiatieven om tot een meer uniforme wijze van examineren te komen, en dat de Raad van mening is dat gewaakt dient te worden voor een - met die van de eigen studenten vergeleken - te gemakkelijke toelating van predikanten uit andere kerkverbanden.

Vragen worden gesteld over de volgende onderwerpen:

- In het rapport genoemde toelatingseisen predikanten van buitenaf.
Antwoord TSB: de toelatingseisen voor kandidaten van buiten zullen dezelfde zijn als voor eigen studenten. Dit punt komt verder aan de orde bij de bespreking van een voorstel van de regio Amsterdam-Haarlem.
- Het tijdstip van de oriënterende stage.
Antwoord TSB: de oriënterende stage moet zo vroeg mogelijk plaatsvinden, bijvoorbeeld in de tweede helft van het eerste jaar. Complicatie daarbij is dat zo'n stage in Apeldoorn pas in het derde jaar plaatsvindt.
- Mogelijke redenen van de lage instroom van nieuwe studenten en de 'zekere vrijblijvendheid' die geconstateerd wordt bij de studenten.
- De voortgaande begeleiding, en de verhouding van de verantwoordelijkheid van de TSB en die van kerkenraad en regio; en de mogelijkheid van deskundige begeleiding van buiten.
Antwoord TSB: De uitbreiding van de begeleiding en de verhouding TSB-kerkenraad/regio zullen door de RvTA verder uitgewerkt worden.

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

- Het belang van de mogelijkheid om een stage buiten de gemeente (categoriaal pastoraat, zending en evangelisatie e.d.) te lopen.
Antwoord TSB: De TSB beaamt dat stages met het oog op bijzondere opdrachten zeker tot de mogelijkheden behoren, zij het als verbijzondering van de gemeente-stage.
- De kerken zouden weinig op de hoogte worden gehouden.
Antwoord TSB: Dit is vooral de verantwoordelijkheid van de afgevaardigde die elke regio in de RvTA heeft. Tevens wordt verwezen naar het informatie-bulletin, de studie-map waarop men zich kan abonneren en de website.
- Negatieve geluiden van verschillende studenten over de inhoud van een aantal lezingen.
Antwoord TSB: daarover is nooit iets gezegd is door een regio-afgevaardigde in de RvTA.
- In de statuten wordt over de TSB als begeleidingsinstituut gesproken; hoe het zit als de begeleiders straks docenten worden (voorstel COP).
Antwoord TSB: Het staat nog allerminst vast of de huidige begeleiders docent worden.
- Wat wordt er gedaan aan het niet voldoen door studenten aan de 90%-aanwezigheidsregel.
Antwoord TSB: Vrijblijvendheid constateert de TSB op twee niveaus: de presentie, en de mate van participatie, voorbereiding en deelname aan het gesprek. De toename van de vrijblijvendheid hangt samen met het klimaat (nadruk op behalen van punten, weinig ruimte voor zaken daarnaast), en met de werkwijze van de TSB die niet geënt is op een puntensysteem. De studenten geven ook aan dat ze het vaak te druk hebben. Ook het door de regio's niet uniform en voldoende serieus omgaan met het TSB-attest stimuleert niet tot actievere deelname. Een advies i.v.m. geschiktheid speelt nu al een grotere rol speelt in het mentoraat. Dit kan geen bindend, maar wel een 'dringend' advies zijn. Een afgevaardigde pleit voor een positief attest als voorwaarde voor toelating.
- De begeleiding hoeft niet per se door een theoloog te geschieden volgens een regio, maar in ieder geval wel door iemand die daarvoor gekwalificeerd is.
Antwoord TSB: Inzet van externe deskundigen is inderdaad een optie; een tweetal predikanten die gespecialiseerd zijn in supervisie zijn om verschillende redenen niet meer beschikbaar. Ook blijft STAGG bij de begeleiding betrokken. Begeleiding hoeft inderdaad niet per se door een

theoloog gegeven te worden, maar voeling met het werk van een predikant is wel nodig.

T.a.v. punt c. (toelating predikanten van buiten) stelt de preses voor hierover geen besluit te nemen. (Komt aan de orde bij de examens (*zie agendapunt 114*)).

De vergadering komt hierna tot de volgende besluiten:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Raad van Toezicht en Advies voor de Theologische Studie-Begeleiding (bijlage LV 18.1),

I. spreken uit dat het begeleidingstraject dient te worden verlengd tot en met het derde predikantsjaar; en

II. besluiten

- a) het door de Raad gevoerde beleid goed te keuren;
- b) de opdracht aan de Raad te continueren;
- c) de Raad te machtigen aanvullende begeleiding in te schakelen met het oog op het mentoraat, op een wijze die geen verplichtingen schept voor de toekomst, en met verhoging van de bijdrage der kerken tot maximaal 0,75 eurocent per ziel;
- d) de Raad op te dragen aan de kerken te rapporteren over haar werkzaamheden met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.

53. Steunbehoevende Theologische Studenten (LV 23)

De commissie STS is vertegenwoordigd door zr. A.A. van de Berg-Rook en br. G. Nentjes.

Br. Nentjes geeft enkele correcties en aanvullingen op het verslag (*bijlage 23.1 - rapport*).

In verband met de kennisgeving van de penningmeester om te willen stoppen per 1 juli, stelt de commissie voor deelname aan de commissie breder mogelijk te maken (tot nu waren alle leden van de commissie afkomstig uit Emmeloord).

Vanuit de vergadering komen geen vragen of opmerkingen. Op voorstel van het moderamen komt de vergadering tot het volgende besluit:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie Steunbehoevende Theologische Studenten,

I. spreken uit dat alle kerken hun bijdrage voor de commissie Steun-behoevende Theologische Studenten dienen af te dragen en

II. besluiten

- a) het door de commissie gevoerde beleid goed te keuren;
- b) de financiële bijdrage van de kerken vast te stellen op maximaal € 0,45 per ziel;
- c) de opdracht aan de commissie te continueren;
- d) te herbenoemen **zr. A.A. van den Berg-Rook en br. G. Nentjes;**
- e) de commissie op te dragen de kerken te rapporteren over haar werkzaamheden met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.

54. Contact en Samenspreking met andere kerken binnenland (LV 22)

Aanwezig namens Deputaten Eenheid Gereformeerde belijders in Nederland van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) prof. dr. J.W. Maris en ds J.W. Schoonderwoerd; namens de Deputaten Eenheid van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) (GKV) de predikanten H. ten Brinke, H. Hoksbergen en A.van Houdt en br. K. Mulder. Namens de Commissie voor Contact en Samenspreking met andere kerken (CCS) zijn aanwezig de predikanten C.T. de Groot, P Krol, W. Smouter en A. Boshuizen.

Ds. H. ten Brinke, en prof.dr. J.W. Maris spreken achtereenvolgens de vergadering toe (*bijlage LV 22.2.6 en LV 22.2.5 - toespraak CGK, toespraak GKV*).

Namens de CCS, sectie binnenland licht ds. W. Smouter het rapport van de commissie (*bijlage 22.2.4 - rapport binnenland*) toe. Hij memoreert de kerkfusie tot de PKN die op 1 mei gaat plaatsvinden, en knoopt daar de vraag aan vast wat dit met ons doet, en wat wij daarmee doen. De basisvraag, zo stelt hij, is intussen: wat verlangen wij en waar bidden wij om? Hij geeft aan maar naar één ding te verlangen, namelijk de katholieke kerk, de eenheid van allen die Jezus Christus liefhebben omdat Hij hen eerst heeft liefgehad. Als we ons richten op zaken die ons dichter bij die ene katholieke kerk brengen, dan is elke erkenning en herkenning van Vrijgemaakten en Christelijke Gereformeerden winst.

Vervolgens gaat spreker in op het totaal veranderde klimaat in de verhouding met de GKV. De laatste synode stelde zich positiever op dan de vorige, en hij constateert dat deputaten echt hun best doen met ons verder te komen. Ook het gesprek tussen dr B. Kamphuis en drs H. de Jong (over de uitverkiezing) betekende herkenning en toenadering. Ondertussen, zo stelt hij, wordt er op landelijk niveau weliswaar weer gepraat, maar kan men op

plaatselijk vlak niet verder totdat men landelijk de deur open zet. Ds. Smouter geeft aan dat de CCS werkelijk overtuigd is van de goede intenties. Toch wringt dit, constateert hij, omdat het betere zo de vijand wordt van het goede.

Hij legt de vraag voor, of je met een goed geweten plaatselijke samenwerking kunt bevorderen zolang het landelijk niet lukt. Zijn we geroepen om te streven naar een fusie à la PKN van de drie kerken? Of richten we ons op de ene katholieke kerk, en is elke plaatselijke toenadering toe te juichen?

Op het punt van samenwerking met de CGK zegt spreker, dat landelijk de deur op slot zit, maar dat plaatselijke samenwerking alleen mag als opheffing van de gemeente het alternatief is. De druk om tot formele eenheid te komen is eraf, en de gesprekken leken in eerste instantie misschien juist daardoor wel beter. Maar al snel wreekt zich dat een doel van de gesprekken ontbreekt.

Vervolgens noemt hij de gesprekken die op de regio's gevoerd zijn rond het thema 'binding aan Schrift en belijdenis'. De vraag die hij de vergadering voorlegt, is of het bij deze inventarisatie blijft, of dat we er nog wat mee doen? Willen de NG kerken - en daar kijken met name de Vrijgemaakten naar uit - onderling verder praten over de inhoud (de vraag hoe we elkaar bij de leer houden) of is dat alleen een privé-zaak en niets van ons samen?

Tot slot verwijst hij naar de aanbevelingen op pagina 35 van het rapport. Bij het tweede punt (de vraag ontheven te worden van de opdracht om met de CGK spreken over de toe-eigening des heils) noemt hij als reden dat het vermoeiend en slechts een herhaling van zetten is. Een extra vraag die hij de vergadering voorlegt, is: wanneer zullen we de kerken oproepen tot gebed voor de eenheid? Dit n.a.v. een vraag van vrijgemaakte zijde om mee te doen rond Hervormingsdag. Zelf denkt de CCS meer aan een jaarlijkse oproep begin september.

Voortzetten gesprek over toe-eigening des heils?

Als reactie wordt begrip getoond over de vermoeidheid m.b.t. het gesprek over de toe-eigening des heils, alhoewel het alweer een generatie geleden is en gevraagd of er een inhoudelijke reden is om hier niet meer over te praten? Enkele andere afgevaardigden zien geen heil in voortzetting van het gesprek over toe-eigening des heils.

In reacties op de aanbevelingen van de CCS, geeft een afgevaardigde aan veel te verwachten van een open gesprek (in de tweede aanbeveling) maar dat hij ook zoekt naar de vorm. De commissie reageert hierop dat verder praten altijd kan. Maar heeft het ook nut? In 1974 is men het op het punt van de toe-eigening al eens geworden, en vervolgens niet verder gekomen.

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

Plaatselijk speelt dit vaak gewoon niet. Het is echter aan de vergadering om hierover te beslissen. Misschien is het beter, aldus de commissie, om niet een opdracht mee te geven als 'ga een gesprek aan', maar 'kijk of er iets is waarover een zinvol gesprek mogelijk is'.

Wel of niet samen spreken over andere belangrijke onderwerpen.

De regio Noord-Nederland dient een voorstel in over het samen met CGK en GKV instellen van een studietoelichting over vragen rondom samenwonen, het geven van onderwijs in de gemeente en vragen rondom het ambt. De CCS geeft aan dat een oproep tot het vormen van allerlei werkgroepen e.d. niet het springende punt is. Waar het om draait is de vraag op wat voor manier aan onze kerken te zien is hoe wij omgaan met publicaties waarin een van de belijdenis afwijkende mening verkondigd wordt? Volgt er in zo'n geval een kerkelijk gesprek?

Ook wordt er gevraagd naar de wijze van invulling van het regio-gesprek over de binding aan Schrift en belijdenis. Wat kunnen we daarin van CGK en GKV leren?

Een kanttekening wordt geplaatst als zou ds. Ten Brinke het gesprek dat er geweest is (tussen H. de Jong en B. Kamphuis) te veel naar zich toetrekken. Daar is geen aanleiding voor aldus Ds. De Jong. Ds. H. ten Brinke reageert hierop door te zeggen dat er op diverse punten een verschuiving te zien is geweest, in het samen verstaan van de uitverkiezing.

Met de mening van een afgevaardigde dat toetredende kerken niet opgelegd mag worden dat ze het AKS ondertekenen is de commissie het nadrukkelijk niet eens. Bij toetreding van buitenaf kunnen 'volwassen' eisen gesteld worden.

Op de vraag van diverse afgevaardigden, welk signaal naar de zusterkerken zou moeten uitgaan, antwoordt de commissie dat de CCS daarvoor nu juist weer bij de LV zit. Naar het idee van de CCS kan prima aangehaakt worden bij de eerdere regio-gesprekken. Een afgevaardigde stelt voor hiervoor uit de L.V. een commissie te benoemen.

Een andere vraag die gesteld wordt is of we niet moeten wachten met besluitvorming over 'de vrouw in het ambt' en er samen over spreken met de andere kerken. De commissie stelt dat de CGK hun standpunt al bepaald hebben, en het niet juist zou zijn om hen te vragen daar opnieuw met ons over te spreken. Wat de GKV betreft zijn het privé-personen die daar mee bezig zijn, en is er kerkelijk nog niet over gesproken. Aan de andere kant

zijn de NGK al tientallen jaren kerkelijk met dit onderwerp bezig. Hij vraagt zich af hoe zinvol een gesprek is over zo'n onderwerp waarmee de zusterkerken niet meer dan wel (nog) niet mee bezig zijn. Wat voor type gesprek wordt dat en met wie?

Naar voren komen vragen over het ondertekeningsformulier.

Eén afgevaardigde is van mening dat we met meer handtekeningen de kern van de zaak niet echt raken.

De commissie stelt dat de Vrijgemaakten van de NGK op dit moment niet een extra handtekening vragen. Waar men op uit is, is meer duidelijkheid op dit punt.

Gevraagd wordt naar aanleiding van de 'Regeling voor overkomst van gereformeerde kerken' (*LV 22.2.4 bijlagen - overkomst GKN*) om verduidelijking: eerst wordt gesproken over 'ondertekening van de belijdenis' en later over een ondertekeningsformulier.

De voorzitter van de CCS, antwoordt hierop dat het om een en hetzelfde gaat, en dat bedoeld is het te regelen 'volgens artikel 17 AKS'.

De vergadering besluit op een later tijdstip definitieve voorstellen van de CCS voor besluitvorming te bespreken.

(vervolg zie agendapunt 113)

54a. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (*LV 25*)

(Vervolg van agendapunt 40)

De vergadering besluit om een extra bespreking VOP in te lassen, los van de laatste ronde van besluitvorming. De commissie 'Voorbereiding besluitvorming VOP' zal met een voorstel voor de wijze van bespreking komen.

(vervolg zie agendapunt 79 en 117)

55. Liedboek 2000 (*LV 38*)

De commissie 'Liedboek 2000' is aanwezig in de personen van de dominees J.H. Veefkind en F. Gerkema. Ds. Gerkema licht het rapport van de commissie (*bijlage 38.1 - rapport*) toe. Allereerst meldt hij een zin die in z'n geheel geschrapt moet worden: pagina 3, regel 2: 'Er bestaat Liedbundel.' Bij de voorstellen (pag. 3) maakt hij de opmerking dat aan het Liedboek 2000 niet veel is gebeurd. Toch stelt de commissie voor om mee te blijven werken (als het nog eens van de grond komt).

Alle sprekers betuigen instemming met de uitnodiging aan CGK en GKV om mee te doen.

Over de er aan verbonden kosten kan de commissie nog niets zeggen. De vraag om criteria waarmee de liederen getoetst kunnen worden, wordt beantwoord door te verwijzen naar de Gezangencommissie die deze heeft opgesteld.

Het volgende besluit wordt genomen:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie Liedboek 2000,

zijn van oordeel

- 1. dat het goed is om actief mee te werken aan de totstandkoming van een nieuw liedboek voor de kerken en daarbij zich vooral in te zetten voor het opnemen van bijbelse liederen;**
- 2. dat ernaar gestreefd zou moeten worden dat ook de CGK en de GKV meewerken bij de totstandkoming van een nieuw liedboek, en**

besluiten de commissie op te dragen

- 1. zo mogelijk samen met de CGK en GKV actief mee te werken aan de totstandkoming van een eventueel nieuw liedboek voor de kerken;**
- 2. over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.**

56. Raad voor Contact en Overleg inzake de Bijbel (LV 20)

De waarnemer bij RCOB, ds. A.M. van Leeuwen, geeft een toelichting bij het rapport 'Waarnemers RCOB' (*bijlage LV 20.1 - rapport*). Allereerst meldt hij dat hij als enige is overgebleven vanuit de NGK. Vervolgens vertelt hij van mening te zijn dat het verschijnen van een nieuwe bijbelvertaling een zaak van de eerste orde is. Bovendien is de nieuwe bijbelvertaling (NBV) in betrekkelijk korte tijd tot stand gekomen (10 jaar), en op een nieuwe manier aangepakt. Hij geeft aan steeds meer moeite te hebben met het dubbele uitgangspunt waarmee gewerkt is (brontekstgetrouw én doeltaalgericht). Het Nederlands moest natuurlijk zijn, en de brontekst mocht er niet meer doorheen schemeren. Bij afwegingen slaat de balans altijd door naar de doeltaal (het Nederlands), wat betekent dat de uiteindelijke vertaling vaak een invulling en dus een beperking van de oorspronkelijke tekst is. Spreker meent dat inhoud voor leesbaarheid gaat. Toch is er, zegt hij, ook veel goeds aan de NBV; zo is er veel aandacht voor het eigene van de taal in een bepaald bijbeldeel (kent bijv. de brontaal

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

verheven taal, dan is dat ook in de NBV het geval; bevat de brontekst moeilijke taal, dan ook in de NBV).

Ds. Van Leeuwen legt de vraag in het midden wat de NGK gaan doen na 27 oktober. Zijn advies is om het in de vrijheid van de kerken te laten, maar wel altijd kritisch te blijven.

Ds. J.H. Veeffkind (die als supervisor aan de NBV heeft meegewerkt) geeft op uitnodiging van ds. Van Leeuwen kort weer hoe hij tegen de NBV aankijkt. Hij stelt dat uitleg altijd nodig blijft. De vergadering krijgt enig inzicht hoe hij als supervisor heeft gewerkt.

Enkele afgevaardigden pleiten voor een zo toegankelijk mogelijke vertaling, vooral ook voor de jongeren. Eén spreker ziet geen heil in nog een nieuwe vertaling. Een andere is er juist blij mee.

Gevraagd wordt naar de plannen voor invoering en of hierover contact met de GKV en de CGK is geweest.

Ook wordt gevraagd of er contact is met de Gereformeerde Bond, die ook bezig is met een nieuwe vertaling.

De preses vraagt hoe de commissie denkt over voortzetting van haar bestaan, nu de vertaling klaar is.

Ds. Van Leeuwen antwoordt dat hij geen contact heeft met de Gereformeerde Bond, die meer bezig is met (hertaling van) de Statenvertaling. Wat betreft de CGK, verwacht hij dat je twee antwoorden zult krijgen. De Vrijgemaakten, weet hij, hebben zeer actief meegewerkt. Hij verwacht dat zij de NBV wel invoeren, al zal dat pas mogelijk zijn na de volgende synode. Over de vraag naar voortzetting van de commissie heeft hij nog niet zo nagedacht, al komt het hem voor dat enige presentie gewenst blijft.

Enkele sprekers vinden het te vroeg om nu al hun vertrouwen in de nieuwe NBV uit te spreken. Argumenten: nog niet gelezen en een ander: te weinig brontaal.

Uit de vergadering wordt gepleit voor handhaving van de commissie, alleen al als adres voor vragen vanuit de gemeenten. Deze spreker stelt voor het rapport te aanvaarden, en tevens een nieuwe commissie te benoemen met dezelfde opdracht (met weer een tweede waarnemer erbij). Uit de vergadering wordt ook gepleit voor een lidmaatschap i.p.v. waarnemer.

Het volgende voorstel wordt met 33 van de 39 stemmen vóór, 2 stemmen tegen en 4 onthoudingen aangenomen:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Waarnemers bij de Raad voor Contact en Overleg inzake de Bijbel;

zijn van mening

- 1. dat er binnen de kerken behoefte blijkt te zijn aan een nieuwe Bijbelvertaling als vervanging van de NBG-vertaling van 1951;**
- 2. dat er zwaarwegende redenen moeten zijn om zich als kerken te distantiëren van de Nieuwe Bijbelvertaling;**

en besluiten

- 1. de verschijning van de NBV met belangstelling tegemoet te zien;**
- 2. het gebruik van de NBV in de vrijheid van de kerken te laten;**
- 3. de commissie “Waarnemers RCOB” op te dragen als waarnemers namens onze kerken betrokken te blijven bij het werk van de RCOB;**
- 4. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.**

60. Geestelijke verzorging militairen (LV 19)

Namens de commissie voor de Geestelijke Verzorging van Militairen is aanwezig br. H.C.F. van den Berg. Ook krijgsmachtpredikant ds. C. Smit is aanwezig. Br. v.d. Berg geeft namens de commissie een toelichting op het rapport (*bijlage LV 19.1 - rapport*). Hij signaleert dat de mensen in het leger steeds minder met de kerk hebben, zeker de jongeren. Dat is de situatie waarin wij krijgsmachtpredikanten uitzenden. Hij legt de vraag voor of dat nog zin heeft. Een andere vraag van de commissie is: daar krijgsmacht-predikanten door de overheid betaald worden, komen er steeds meer eisen waaraan voldaan moet worden; hoe gaan we daarmee om? Ook memoreert hij het gegeven dat er steeds meer missies naar het buitenland plaatsvinden en verzoekt hij om bezinning over de vraag wat daarin de functie van een krijgsmachtpredikant is. Tevens constateert hij dat er steeds meer soorten gelovigen zijn, zowel bij de militairen als bij de geestelijk verzorgers. Ook dat is een punt van bezinning.

Spreker wijst er op dat er ook vraag is naar geestelijke verzorging in andere verbanden in de samenleving (ziekenhuis, industrie enz.). Hiervoor zullen de kerken zich in de toekomst geplaatst zien. Daarom geeft hij predikanten in overweging om een aantal jaren in het leger te dienen: een verrijkende ervaring, die je niet mag missen.

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

Gevraagd wordt of er wel ruimte en urgentie is voor het aanstellen van krijgsmachtpredikanten.

Br. Van den Berg geeft aan dat er op de heel korte termijn geen vacatures zijn. Per jaar is er een ronde voor alle vacatures.

Een viertal sprekers vraagt aandacht voor het categoriaal pastoraat en de rol van de commissie daarbij. Gepleit wordt hierbij ook het universitair onderwijs en de politie te betrekken.

In zijn antwoord namens de commissie geeft br. V.d. Berg aan dat de predikanten in dit pastoraat vaak niet meer zo sterk betrokken zijn bij een gemeente, vaak ergens anders wonen, en geen kerkenraad hebben om op terug te vallen. De commissie ziet daarin een taak voor zich weggelegd: in de begeleiding en regelmatige ontmoeting van deze predikanten. Ook de geestelijke verzorging bij de politie zal hierbij betrokken worden.

Hij geeft aan dat de commissie samenwerking met CGK en GKV op het gebied van categoriaal pastoraat een goede zaak vindt.

Ds. C. Smit vult aan, dat de krijgsmachtpredikanten beschikbaar zijn voor advies bij de pastorale begeleiding van diverse soorten veteranen.

Over de geuite reserve tegen de zeer brede verantwoording die krijgsmachtpredikanten tegenwoordig moeten afleggen, wordt door een afgevaardigde gewaarschuwd voor een te grote exclusiviteit. De hogere eisen t.a.v. kwaliteit en het bewaken van geestelijke verzorging vanuit de overheid kunnen in zijn ervaring juist heel nuttig zijn. De commissie antwoordt dat verantwoording ook bij geestelijke verzorgers eigenlijk heel normaal is, maar dat een krijgsmachtpredikant geen ambtenaar is, omdat hij als predikant in dienst van de kerken blijft. Aan de kerken moet hij dan ook verantwoording afleggen. Kwaliteitsborging blijft een lastig punt en knelt wel eens met de kerkelijke verantwoordelijkheid, vult ds. Smit aan.

Op een vraag hierover wordt gemeld dat er met de CCHO weinig contact is. De commissie blijft voor handhaving van de ondergrens voor de leeftijd voor predikanten van 30 jaar. Enige ervaring is nodig.

Tevens informeert hij naar de kerkelijke status van (tijdelijke) krijgsmacht-predikanten.

De preses vraagt wat er gedaan is met de opdracht van de vorige Landelijke Vergadering aan de commissie, om onderzoek te doen naar de 'lacune in de verzorging en begeleiding van het thuisfront'. Op deze vraag antwoordt de commissie dat zij vrij kort na de vorige LV te maken kreeg met een reorganisatie in de krijgsmacht, die veel tijd vroeg. Daardoor hebben dit soort dingen een wat lagere prioriteit gekregen. Wel is er gewerkt aan een bro-

chure op dit gebied samen met GVK en CGK, die zeker op de volgende LV ter tafel zal komen.

Na deze bespreking neemt de vergadering het volgende besluit:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie voor de Geestelijke Verzorging van Militairen; zijn met de commissie van mening

1. dat er voor alle categoriaal werkenden in de geestelijke verzorging, die daartoe een kerkelijke opdracht hebben, een vorm van kerkelijke begeleiding behoort te zijn;
2. dat de commissie GVM daarom omgevormd moet worden tot een Commissie Categorieaal Pastoraat;

en besluiten

1. waardering uit te spreken voor het werk van de commissie gedurende de verslagperiode;
2. de opdracht aan de commissie uit te breiden tot begeleiding van alle categoriaal werkende ambtsdragers van onze kerken;
3. de commissie te verzoeken een samenhangende visie te presenteren op de begeleiding van de categoriaal werkende ambtsdragers en op het overleg terzake in interkerkelijk verband;
4. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering

61. Contact Hoge Overheid (LV 24)

Namens de CCHO zijn aanwezig de brs. R.R. Roukema, K.H. Mollema en ds. W. Smouter.

Br. Roukema licht het rapport (*bijlage LV 24.1 - rapport*) toe. Hij maakt melding van deelname van de CCHO aan het platform 'Waarden en Normen'. Er is een felicitatie gestuurd bij de geboorte van prinses Amalia, evenals een blijk van meeleven bij het overlijden van prins Claus en prinses Juliana.

In verband met het aftreden van zr. J.W. Janse-Velema stelt de commissie voor br. Westerink in haar plaats te benoemen. Wat betreft de vacature bij de opvolging van ds. J.M. Smelik als vertegenwoordiger in het CIO-J stelt de commissie voor br. L. Verheij te benoemen.

Op een vraag hierover meldt de commissie dat het niet-ondertekenen van het protest tegen de instelling van het homo-huwelijk een gevolg is van de korte

tijd die ervoor beschikbaar was; dat de commissie niet wist hoe er in de kerken over gedacht werd; en dat de commissie eventuele pastorale situaties in de kerken niet wilde doorkruisen.

Gehoord de bespreking wordt het volgende besluit genomen:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie voor Contact met de Hoge Overheid en de vertegenwoordiger in het CIO-J (Commissie voor de Geestelijke Verzorging in de Inrichtingen van Justitie);

besluiten

- 1. de commissie en de vertegenwoordiger in het CIO-J decharge te verlenen betreffende haar werkzaamheden en ingenomen standpunten gedurende de verslagperiode;**
- 2. de opdracht aan de commissie te continueren, namelijk alles te doen wat nodig is om de kerken bij de overheid te presenteren en te doen presenteren, zodat de continuïteit van een goed contact tussen beide verzekerd is;**
- 3. door middel van de commissie te blijven deelnemen aan het overleg in het CIO;**
- 4. de commissie CCHO op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering**

62. Steunbehoevende kerken (LV 28)

De Commissie Steunbehoevende Kerken (CSK) is ter vergadering vertegenwoordigd door de broeders J. Bos, H.G. Lakerveld en E. Westerduin.

Br. Lakerveld geeft een korte toelichting op het rapport van de CSK (*bijlage LV 28.1 - rapport*). Hij stelt dat het aantal kerken dat een beroep doet op de CSK nogal fluctueert, waardoor het moeilijk plannen is. Gezien de financiële situatie stelt de CSK voor om de bijdrage voor 2004 te verlagen naar 2 euro per ziel, met een maximum van 3 euro. Dat dit niet nog lager is, stelt hij, houdt verband met het voorstel van de commissie WAP, om de traktementen op één niveau te krijgen. De CSK verwacht dat dit betekent dat een aantal traktementen omhoog zal gaan, waarvoor eventueel een beroep op de CSK gedaan zal kunnen worden.

Hij benadrukt dat de beoordeling van steunaanvragen bij de regio ligt, ook de financiële kant ervan. De regio's blijken daar nog wel eens moeite mee te hebben.

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

De CSK is, aldus br. Lakerveld, niet ingesteld voor gevallen van losmaking of ontslag. Voorts meldt hij dat één lid van de CSK aftredend is (br. C. van de Kerk), en dat de commissie t.z.t zelf met een voorstel zal komen om hem te vervangen.

Tot slot vermeldt hij dat onderzoek gedaan is naar de vraag of kleine kerken ook andere dan financiële steun behoeven. Hierover volgt later meer.

De volgende vragen worden gesteld:

- over de toetsingscriteria:
 - waarom alleen kijken naar samenwerking met CGK?
 - komen er nieuwe criteria als er sprake is van traktementsverhoging?Antwoord van de commissie: CGK is alleen genoemd als voorbeeld. Bij traktementsverhoging is geen sprake van andere criteria.
- Is de bijdrage € 2 of € 3 per ziel?
Antwoord van de commissie: Dat kan per jaar verschillen, al naar gelang wat nodig is. 2003: € 3; prognose 2004: € 2.
- Plan voor afbouw bij beoordeling; ook als hulp structureel is?
Antwoord van de commissie: Dit is aan de regio om te beoordelen. De regio beoordeelt de steunaanvraag. De regio zal steeds moeten kijken of steun door de CSK verantwoord is.

CSK-lid br. J. Bos geeft een toelichting bij de enquête kleine kerken (*opgenomen in het rapport van de CSK*). De enquête is gehouden op verzoek van de vorige L.V. Vervolgens geeft br. Bos enkele conclusies weer die de CSK uit het onderzoek trok:

- Er blijkt geen duidelijke behoefte aan een begeleidingscommissie, wel aan samenwerking met andere (kleine) kerken.
- Er blijkt verschil te zijn tussen de reactie van kerkenraden en die van gemeenteleden.
- Over het algemeen is men positief over het voortbestaan van de gemeente, en wordt er weinig gedaan aan vooruitkijken. Men kent soortgelijke problemen als het wegtrekken van de jeugd, moeite met het vervullen van de ambten e.d.

De hoofdconclusie, aldus br. Bos, is dat er de nodige problemen zijn, maar dat er geen echte oplossing voorhanden is.

De vergadering besluit:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie Steunbehovende Kerken;

besluiten

- 1. de commissie decharge te verlenen betreffende haar werkzaamheden;**
- 2. de opdracht aan de commissie te continueren;**
- 3. de bijdrage van de kerken vast te stellen op max. € 3,- per ziel, en**
- 4. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.**

63. Evangelie en moslims (LV 31)

De Commissie Vertegenwoordiging in bestuur Stichting 'Evangelie en Moslims' is op de vergadering vertegenwoordigd door zrs. N. Waaning en J.J. v.d. Linde-Reitsema en br. D. Delhaas.

Br. Delhaas licht het verslag van de commissie (*bijlage LV 31.1 - rapport*) toe. Hij meldt ondermeer dat 80 tot 90% van de kerken bekend blijkt te zijn met het werk van Evangelie en Moslims, en dat 30 tot 40% actief gebruik maakt van de diensten van E&M. Voorts meldt hij dat een parttime jongerenwerker is aangesteld, wat een langgekoesterde wens van het bestuur was.

De preses biedt de vergadering gelegenheid **vragen te stellen en voorstellen te doen.**

De regio Dordrecht-Gorinchem geeft aan dat aan de door de LV vastgestelde 'criteria voor hoofdelijke omslag' niet voldaan wordt. Voorts is het volgens de regio geen breed gedragen project, en geen gezamenlijke kerkelijke verantwoordelijkheid. Het voorstel van de regio Dordrecht-Gorinchem, is dan ook om de vaste bijdrage te stoppen, en de kerken rechtstreeks te laten benaderen door E&M; dan kan de gemeente die dat wil, de stichting steunen. De regio ziet nadrukkelijk wel het goede werk dat de Stichting E&M doet.

Een aantal afgevaardigden van andere regio's geeft te kennen het met deze zienswijze niet eens te zijn. Het is wel degelijk een zaak van het hele land, en het dient een kerkelijke zaak te blijven. Zelfs al speelt het niet overal, daarom kan het nog wel een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn; het zou een breuk betekenen met eerdere besluiten van de LV. Het tweede criterium betekent niet per se dat het door de kerken georganiseerd moet worden, dat kan prima door een stichting gedaan worden; we kunnen aangeven dat

wel aan de criteria voldaan wordt. De commissie reageert ook negatief op het voorstel van de regio Dordrecht-Gorinchem. Zij meent dat het ons allemaal aangaat. Bovendien is het gegeven dat niet alle kerken gebruikmaken van de expertise van deze organisatie, geen reden om het te stoppen.

De preses stelt voor het als een feit te aanvaarden dat onze kerken hier eerder positief over geoordeeld hebben, en om E&M op deze manier te blijven steunen.

Het volgende voorstel wordt in stemming gebracht:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie Vertegenwoordiging in het bestuur Stichting Evangelie en Moslims.

besluiten

- 1. de commissie decharge te verlenen betreffende haar werkzaamheden;**
- 2. de opdracht aan de commissie te continueren;**
- 3. de bijdrage voor de komende jaren vast te stellen op € 0,65 per ziel;**
- 4. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.**

De regio Amsterdam-Haarlem dient een amendement in, dat voorstelt de bijdrage op 60 cent te houden.

De commissie zegt van mening te zijn dat het werk de verhoging nodig maakt.

Uitslag van de stemming over het amendement: Van de 45 stemgerechtigde afgevaardigden stemmen 7 vóór en 0 onthoudingen. Hiermee verwerpt de vergadering het amendement.

Vervolgens stemt de vergadering met 2 stemmen tegen in met het voorstel.

64. Meldpunt Seksueel Misbruik (LV 29)

De Commissie MSM is aanwezig in de personen van de zrs. A. Kaldeway-Jansen en J. Verheij-van der Wiel, de brs. F. van Egmond en R.R. Roukema en ds. C.C. Koolsbergen.

Br. F. van Egmond licht het rapport van de commissie (*bijlage 29.1 - rapport*) toe. Hij benadrukt het belang van preventie door het vooraf

opstellen van een protocol, om te voorkomen dat dit moet gebeuren als er een melding plaatsvindt. Tevens geeft hij aan dat er behoefte is aan afbakening van taken op het gebied van de nazorg. Hij meldt dat met CGK en GKV, een goede samenwerking op dit punt bestaat, en groeiend vertrouwen dat t.z.t. een gezamenlijke klachtencommissie gevormd kan worden.

De regio kerken in het Zuiden twijfelt niet aan de noodzaak van een meldpunt, maar heeft wel enige zorg over de bescherming van ambtsdragers tegen valse beschuldigingen. De kritiek van de regio spitst zich toe op de volgende punten:

- Weinig oog lijkt er voor bescherming tegen valse aanklachten, terwijl het volgens de vakliteratuur wel veel voorkomt. Dat in artikel 8 alleen ‘anoniem’ wordt uitgesloten, vindt zij te mager. Ook artikel 11 zou scherper verwoord moeten worden:
 - de gehanteerde definitie van seksueel misbruik is te ruim.
 - de naam ‘meldpunt’ suggereert een passief doorgeefluik, maar het is wel meer dan dat. Benadrukt wordt dat de verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd dienen te worden.

Over (de samenstelling van) de klachtencommissie wordt gevraagd:

- Permanent of tijdelijk?
- Het zal moeilijk zijn een onafhankelijk lid te vinden.
- Ook zou iemand lid moeten zijn die het van nabij heeft meegemaakt.
- Is een aparte commissie wel nodig, kunnen we niet aansluiten bij de Driehoek of het STAGG?

De termijn voor een verweerschrift van de beschuldigde predikant zou niet ‘binnen twee weken’ maar minstens vier weken moeten zijn. Mutatis mutandis geldt dit ook voor andere tijdsaanduidingen in het voorstel.

De regio geeft aan dat het oordeel van de klachtencommissie de status van een advies heeft, maar het is wel beter om de kerkenraad van te voren te laten uitspreken dat ze zich eraan zal houden.

Een toelichting wordt gevraagd op de zin in het rapport dat een of meer wijze vrouwen erbij betrokken moeten worden.

Als laatste vraagt de regio de bewaartermijn te laten samenvallen met de beroepstermijn van 12 jaar.

De regio Alkmaar-Haarlem constateert dat er volgens het voorstel drie commissies zullen zijn met daarin dezelfde personen. Met name voor de verhouding klachtencommissie-beroepscommissie acht zij dit niet wenselijk. Een andere afgevaardigde constateert ook dat de behandeling door klachten- en beroepscommissie erg op elkaar lijken, en vraagt wat het verschil is

tussen die twee. Voorts wordt gevraagd, ingaand op de relatie klachtencommissie - kerkenraad, hoe je tegen een advies (van de commissie) in beroep kunt gaan.

De regio Alkmaar-Haarlem geeft ook aan moeite te hebben met de kloof die er lijkt tussen 'onomstotelijk bewijs' en 'in redelijkheid aannemelijk kan worden geacht'.

Gevraagd wordt door een andere afgevaardigde of, met het oog op een mogelijke juridische procedure, de regeling past binnen andere regelingen van bijvoorbeeld de overheid, en of het geheel juridisch getoetst is.

Andere vragen zijn:

- Is het niet beter als de predikanten zelf een gedragscode opstellen, in plaats van dat deze door de LV vastgesteld wordt?
- Op welke termijn is samenwerking met CGK en GKV mogelijk?

Tenslotte wordt gevraagd hij of de gemelde loskoppeling van De Driehoek nodig is, ook als we een eigen meldpunt krijgen.

Br. F. van Egmond antwoordt namens de commissie op hoofdpunten. 'De commissie' in het rapport is de huidige commissie MSM. Het hele begrip adviescommissie kan geschrapt worden, daar de mensen van het meldpunt als zodanig zullen functioneren. De klachtencommissie zou kunnen bestaan uit een vaste pool van mensen uit de drie kerken, waaruit per geval geput kan worden. Over de taak van de klachtencommissie wordt toegelicht dat die er is om de gegrondheid van de klacht te onderzoeken, en daar uitspraak over te doen.

In eerste instantie was geen beroepscommissie beoogd, omdat 'de kerkelijke weg' beschikbaar zou zijn. GKV en mogelijk ook CGK hadden echter al voorzien in een beroepscommissie, en hebben ook MSM ervan overtuigd dat het beter is een beroepscommissie te hebben, voordat een zaak de kerkelijke weg ingaat. Bijkomend argument daarbij is het gegeven dat in een beroepscommissie ook zusters zitting kunnen nemen.

De commissie heeft oog voor het gevaar van valse beschuldigingen van ambtsdragers, maar zij denkt vanuit de 'eenzaamheid' van de klager.

Ook meent ze dat het goed zou zijn als de gedragscode voor predikanten bij de predikanten zelf vandaan zou komen. Bij de Vrijgemaakten is dit tot nog toe een zaak van de predikanten zelf, en niet van de synode. In de CGK is er wel een door de synode aanvaarde gedragscode. Het gaat de commissie vooral om de intentie. Dat de gedragscode zo breed is, wordt veroorzaakt door het feit dat dit conform de opdracht aan de commissie is, en dat ze daarvoor gekeken hebben naar bestaande codes in zusterkerken.

Verslag vierde zitting (agendapunten 52-64)

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag geeft de commissie aan dat zij beoogt dat een van de leden van het meldpunt zal functioneren als preventiewerker.

Op de vraag waarom niet alles samen met CGK en GKV gedaan wordt, antwoordt de commissie dat beide andere kerken al besloten hebben een eigen klachtencommissie in te stellen, en dat de NGK dus niet anders kan dan dat ook te doen. De commissie geeft ook aan dat er op het praktische vlak wel veel samenwerking is, en dat overwogen wordt om per geval ook enkele personen uit de andere kerken te betrekken.

Niet behandelde vragen zullen schriftelijk beantwoord worden (*Zie bijlage LV 29.1.1 - Nader rapport*). De bespreking wordt geschorst.

VIJFDE ZITTING - 15 MEI 2004

74. Diaconale Commissie (LV 42)

Aanwezig zijn de leden van de DC: de brs. F. van Egmond, E. Vonk en L. Eland. Br. F. van Egmond licht namens de commissie het rapport (*bijlage LV 42.1 - rapport*) toe. Hij geeft aan dat er voor de DC met name één belangrijk punt is: de inning van de bijdragen voor de STAGG. Hij refereert aan het besluit van de vorige LV, dat inhield dat de STAGG als particuliere stichting gezien wordt, die zelf de bijdragen van de kerken dient te innen. Dat gebeurt ook, maar de DC ziet de STAGG toch meer als iets van de gezamenlijke kerken. Daarbij is het een zware taak voor de penningmeester van de STAGG. Hij geeft aan dat zo'n vijftientig tot dertig kerken niet of onvoldoende bijdragen. De DC stelt de vergadering voor om te besluiten tot een centrale inning door de Financiële Commissie.

Naast veel vragen is er veel waardering voor het werk van de DC en de STAGG. Enkele afgevaardigden vinden, gegeven het feit dat de DC functioneert als een soort raad van toezicht voor de STAGG, het rapport van de DC wel zeer kort. Tegelijk wordt een toenemende zorg in de gemeenten geconstateerd, zodat er steeds meer hulp nodig is voor mensen. Gevraagd wordt of de DC die zorg deelt.

De commissie antwoordt dat zij de zorg om meer hulp in de gemeente deelt. Dat bepaalt mede de thema's voor de diaconale conferentie. Die is gericht op de toerusting van diakenen. De afgevaardigde is blij dat de zorg gedeeld wordt en met het genoemde thema van de komende conferentie, maar hij zou nog wel meer van een visie te willen zien.

Het bestaansrecht van DC en STAGG

Een afgevaardigde spreekt zijn waardering uit over de jaarlijkse diaconale conferentie. Hij constateert tevens dat die er ook al was voordat de DC in het leven geroepen was, en stelt evenals een andere afgevaardigde, de vraag of het bestaan van een aparte commissie rechtvaardigt. Ook wordt er gevraagd in hoeverre de STAGG nog nodig is nu er, anders dan ten tijde van de oprichting, een woud aan christelijke hulpverlening beschikbaar is.

In antwoord hierop, meldt de commissie dat de vraag naar hulp groot is, en dat op een eerdere LV is afgesproken de STAGG in stand te houden. Hetgeen de DC een kwestie van solidariteit noemt. Mochten de kerken besluiten dat de STAGG niet meer nodig is, dan zal hij dat besluit respecteren. Een ander commissielid vult nog aan dat we als kerken te klein zijn om een eigen diaconaal bureau te hebben. Eerdere pogingen tot samenwerking met andere organisaties zijn niet geslaagd. En mede omdat de hulpvraag voortdurend verandert is het daarom goed een vast adres te hebben

waar mensen terecht kunnen. Daarbij bestaat de DC pas zes jaar, en is het daarom niet vreemd dat alles nog niet op z'n plek gevallen is.

Op een vraag of het juist is dat met het geld dat aan de diaconie van Enschede-Noord is overgemaakt in verband met de vuurwerkramp, het STAGG-kantoor in Enschede is heropend, reageert de commissie dat er geen noodzaak bleek te bestaan voor een STAGG-kantoor aldaar. De vraag om hulp kwam via de plaatselijke diaconie, waar de DC dus op ingegaan is.

Inning STAGG bijdrage via de LV

Gevraagd wordt of de LV bevoegd is om de STAGG-bijdrage vast te stellen. Zo ja, dan missen we een begroting. Zo nee, dan moet er begrip zijn als de LV opnieuw niet bereid is om gelden te innen waarvan ze noch de hoogte noch de bestemming kan bepalen.

Een andere regio is voor centrale inning. De regio ziet dat als een stimulans voor de gemeenten om daadwerkelijk bij te dragen. In de huidige situatie is dat te vrijblijvend.

Kan er meer inzicht gegeven worden in wat een mogelijke centrale inning voor de STAGG zou betekenen en hoe hoog moet het bedrag volgens haar zijn?

Gewezen wordt op het feit dat centrale inning ook nu al plaats vindt, en gevraagd waarom de DC daarbij voor zichzelf geen rol ziet weggelegd.

De voorzitter van de Financiële Commissie refereert aan het negatieve advies dat de FC aan de LV van 2001 gaf naar aanleiding van hetzelfde verzoek. Hij geeft aan waarom de FC er met reserve tegenaan kijkt, daar zij alleen als kassier zou functioneren, en de STAGG z'n zelfstandige positie zou behouden. Naar het oordeel van de FC is dit geen wenselijke situatie, daar het onzuiver zou zijn.

Op de vragen over de inning van de STAGG bijdrage antwoordt br. L. Eland (lid van de DC en voorzitter van het bestuur van de STAGG) dat er veel energie gaat zitten in het binnenhalen van het geld van de kerken. En dit gebeurt naast het gewone werk door vrijwilligers in het bestuur. De bijdrage van de kerken bedraagt € 5,50 per ziel. De financiën vormen steeds weer een probleem. Hij geeft aan dat er wel degelijk sprake is van controle op de STAGG. Jaarlijks vindt een vergadering met de DC plaats waar het financiële jaarverslag besproken wordt (waar tevens een accountant bij betrokken is). Wel geeft br. Eland toe dat er inderdaad meer over aan de kerken gerapporteerd zou kunnen worden. Wat de verantwoording betreft spreekt hij van een 'getrapte verantwoording': de DC houdt toezicht op de STAGG, en rapporteert daarover aan de LV.

De voorzitter van de FC meldt dat de penningmeester van de FC ook een vrijwilliger is. Hij knoopt daar de vraag aan vast of de DC ook contact gezocht heeft met de SEV, die een betaalde kracht in dienst heeft. De commissie antwoordt hierop dat dat een onduidelijke situatie zou geven.

Een afgevaardigde haakt in op het punt van de 'getrapte verantwoording'. Hij merkt op dat de rapportage in dat geval weinig biedt, althans aan de LV. Hij verwoordt het principe dat de organisatie die betaalt, ook moet kunnen beslissen.

Wat het voorstel voor centrale inning betreft, geeft de DC aan dat zij en de STAGG graag bereid zijn meer informatie te verstrekken mocht de LV hiertoe besluiten.

Zij deelt de visie van de FC niet, als zouden de kerken geen grip op de STAGG hebben.

Ook het oordeel van 'onzuiverheid' deelt de DC niet. Door centrale inning zou duidelijker zijn dat het om een gezamenlijke kerkelijke activiteit gaat, die voorheen afgesproken is.

Aanvullende vragen en opmerkingen:

- Wat doet de STAGG aan het deel van de kerken dat niet geheel bijdraagt.
- Een afgevaardigde merkt op dat in het Westen van het land naar verhouding weinig christelijke hulpverlening voorhanden is, terwijl er veel mensen wonen. Hij geeft aan graag te zien dat de STAGG ook kijkt naar mogelijkheden om in die regio mensen te helpen die in de problemen komen.

Gesteld wordt dat het om twee vragen gaat:

1. Als ons gevraagd wordt centraal te innen, hebben we er dan ook iets over te zeggen?
2. Is er een aanwijsbare reden om als NGK voor het werk van de STAGG een eigen organisatie te hebben.

De commissie antwoordt dat het gebruikelijk is om als kerken gezamenlijk iets te hebben op het terrein van de hulpverlening, ondermeer ook vanwege het christelijke element daarin. Ook zou aansluiting bij een andere organisatie wel eens duurder kunnen uitpakken. Hij vertelt dat de hulpverlening op drie plaatsen plaatsvindt (Houten, Rotterdam, Zwolle). Mensen komen doorgaans met een hulpvraag bij de STAGG door een verwijzing van een predikant of bekende. Hij merkt op dat reclame lastig is op dit terrein; wat wel gebeurt is dat de STAGG op gemeente-avonden e.d. vertelt over haar werk. Wat betreft gemeenten die niet bijdragen, vertelt hij dat de penningmeester aanmaningen schrijft en belt, maar geen dwangmiddelen heeft.

Voorts meldt de commissie dat alle diaconieën het jaarverslag krijgen, en dat zij op de diaconale conferentie de hoogte van het bedrag dat gevraagd wordt vaststellen.

Tot slot geeft hij aan de kritiek terecht te vinden, dat de DC in haar rapportage aan de LV te weinig informatie gegeven heeft.

Het voorstel van de DC dat behelst het geld voor de STAGG via de FC te innen wordt in stemming gebracht. Geen van de afgevaardigden stemt vóór, waarmee het voorstel verworpen is. Hierna legt de tweede preses de vergadering het voorstel voor om de Diaconale Commissie te vragen haar eigen taakstelling opnieuw te omschrijven, inclusief de vraag van de verantwoording en haar visie op de plaats van de STAGG. Een grote meerderheid stemt vóór, waarmee het voorstel is aangenomen. De formulering van een besluittekst en opdracht voor de commissie worden later opgesteld en aan de vergadering voorgelegd

(vervolg zie agendapunt 110)

75. Radio en TV (LV 16)

Van de Commissie voor Radio en TV-aangelegenheden (CRTV) zijn aanwezig de brs. R.W. Visee, en W. Ferwerda, en de predikanten A.M. van Leeuwen, W. van Dijk en B.J. Eikelboom.

Namens de CRTV geeft br. R.W. Visee een toelichting op het rapport en de voorstellen (*bijlage 16.1 - rapport*).

Hij wijst op het feit, dat de CRTV naar twee kanten verantwoording aflegt: naar de kerken, en naar de overheid. Een recent rapport van de visitatiecommissie voor de publieke omroep was positief over de Zentijd voor de Kerken (ZvK). Hij meldt verder dat het NGK-aandeel in ZvK uit 5 uur radio en 1 à 2 uur tv per jaar bestaat. Daarnaast is ZvK actief met dag-televisie en een internet-site. Gemeld wordt het plan van ZvK om met een tien-minutenprogramma op tv te komen. De doelgroep hiervan zijn rand- en buitenkerkelijken, die steeds meer blijken te kijken naar uitzendingen van ZvK. Deze omslag strookt met de opdracht van de LV 2001 aan de CRTV, om zich meer op evangelisatie te gaan richten. Dit tien-minutenprogramma zal geen kerkdienst bevatten, maar wel kerkelijk ingevuld worden, zo is het plan, en zo mogelijk op prime-time worden uitgezonden. Deze tien minuten gaan ten koste van de lengte van de kerkdienst-uitzendingen. Br. Visee vraagt de LV om een besluit, of zij met deze plannen instemt, dan wel dat zij van oordeel is dat ZvK zich moet beperken tot het uitzenden van kerkdiensten.

Tot slot wordt verwacht dat de zendtijd in de komende tijd gereduceerd zal worden, en vraagt hij de kerken om gebed daarvoor.

Een afgevaardigde spreekt zijn twijfel uit over de mogelijkheid om zendtijd op prime-time te krijgen. Hij wijst ook op het risico dat bij te laag aantal kijkers die tien minuten kunnen vervallen, en er dan niets voor terugkomt. De commissie beaamt de hoge eisen op prime time. Ze is niet bang die tien minuten kwijt te raken.

Op een vraag hierover antwoordt de commissie dat zij zich met lokale omroepen niet bezighoudt.

Op een vraag of ZvK zich niet beter kan blijven richten op het uitzenden van kerkdiensten, antwoordt de commissie dat zo'n 60% van de kijkers nu eenmaal 'seeker' is, en dat ZvK van mening is dat het daar iets mee moet doen.

De vergadering komt tot het volgende besluit:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie voor Radio- en TV-aangelegenheden; besluiten

- 1. de commissie decharge te verlenen voor de verrichte werkzaamheden gedurende de verslagperiode;**
- 2. het beleid van de commissie te steunen om deel te nemen aan een proef met op 'zoekers' gerichte tv-programma's en de commissie de bevoegdheid te verlenen om mede te beoordelen of deze proef slaagt en er al dan niet mee moet worden doorgedaan;**
- 3. de opdracht aan de commissie te continueren;**
- 4. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op haar volgende Landelijke Vergadering.**

77. Zending (LV 49)

Namens de kerk van Hattem, die een voorstel heeft ingediend (niet via de regio, maar waar de regio Harderwijk wel achter staat) (*bijlage 49.1 - voorstel van Hattem*), zijn aanwezig ds. H. van der Velde en scriba br. J. Schepers. Ds. Van der Velde licht het voorstel toe. Hij herinnert eraan dat de voorzitter van de vorige LV indertijd opriep tot meer bundeling op het gebied van de zending. Daarna zijn in Opbouw hierover artikelen verschenen. Het voorstel behelst in eerste instantie te komen tot een inventarisatie

van alles wat in de kerken op dit gebied gebeurt; vervolgens zou de wenselijkheid onderzocht moeten worden naar het bundelen van ervaringen en inzichten, en het komen tot een denktank of ondersteunend en adviserend platform voor zending en hulpverlening.

Het voorstel van Hattem komt in bespreking. Hierbij komen de volgende meningen naar voren:

Vóór een centraal orgaan: Het is goed om te komen tot meer bundeling. Juist versnippering leidt tot gebrek aan betrokkenheid. Het belang van wisselwerking tussen lokale acties en projecten en het in kaart brengen van wat er aan expertise is in de kerken.

Tegen een centraal orgaan: Juist plaatselijke organisatie vergroot de betrokkenheid.

De volgende vragen worden gesteld:

- wat is de taakomschrijving van een eventueel centraal orgaan: zending, of hulpverlening, of beide?
- waarom een onderzoekscommissie, in plaats van meteen het centrale orgaan in te stellen.
- wat is de mogelijke samenwerking met CGK en GKV op het punt van zending en hulpverlening.
- zal centralisatie geen averechts effect hebben of blijft de betrokkenheid van de plaatselijke kerk goed mogelijk? Op dit punt wordt door de regio Kampen een amendement ingediend dat met name beoogt de plaatselijke verantwoordelijkheid te waarborgen
- wat wordt precies bedoeld met zending?

In het antwoord van de vertegenwoordigers van Hattem wordt aangegeven dat in het voorstel zending en hulpverlening beiden beoogd zijn. Zij horen bij elkaar, en liggen in elkaars verlengde. Op de vraag naar samenwerking met CGK en GKV antwoordt hij voor samenwerking te zijn, maar dat je voor samenspreking eerst zelf een forum moet hebben. Omdat dat er niet is, blijven veel mogelijkheden nu onbenut. Hij geeft aan dat het voorstel niet bedoelt de plaatselijke betrokkenheid kleiner te maken door de instelling van een bureaucratisch landelijk orgaan, maar juist groter. De woorden 'Centraal NG Zendingsorgaan' in het voorstel kunnen beter verwoord worden als een 'Commissie Zending en Hulpverlening'. Landelijk zul je nooit verder moeten gaan dan wat plaatselijk mogelijk is. Het landelijke kan het plaatselijk wel stimuleren om verder te gaan.

Met enkele wijzigingen in de tekst wordt het voorstel van Hattem door de vergadering aangenomen. Dit voorstel luidt:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, constaterende

1. dat onze zendende kerken en hun zendingscommissies te maken hebben met toenemend gecompliceerde vraagstukken die te maken hebben met veranderingen in de aard van het zendingswerk nu steeds meer lokale kerken er zelfstandiger worden;
2. dat het blikveld in vele van onze kerken - niet het minst onder onze jeugdleden - zich verschuift van een exclusieve gerichtheid op 'onze' zendingvelden in Zuid-Afrika naar een bredere kijk op wat de Here doet in vele landen en via andere zendingsorganisaties;
3. dat er door krachten te bundelen een bredere bekendheid en meer enthousiasme kan ontstaan voor geselecteerde projecten waar we gezamenlijk informatie over krijgen en die we gezamenlijk - permanent of voor een bepaalde tijd - ondersteunen;

overwegende

1. dat het meelevan van onze kerken met de zendingsarbeid relatief gezien op een steeds lager pitje komt te staan in vele van onze kerken, deels door ontwikkelingen op het zendingveld in Zuid-Afrika en deels door het onvermogen van vele plaatselijke kerken om zelf contacten te onderhouden met de groeiende wereldkerk;
2. dat de Nederlands Gereformeerde kerken een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van de zelfstandige kerken op het zendingveld, naast de eigen verantwoordelijkheid van de zendende kerken;
3. dat men binnen de GKV en de CGK zich wel centraal heeft georganiseerd op dit terrein en daardoor gezamenlijk meer slagkracht heeft;

zijn van oordeel

1. dat het aanbeveling verdient om krachten te bundelen ten einde zorgvuldiger om te gaan met de selectie, opleiding, begeleiding en debriefing van zendelingen die uit ons midden uitgaan - waarbij wellicht samenwerking met de centrale organen die daarbij in de CGK en de GKV zijn opgericht, gewenst is;
2. dat het wenselijk is dat de Nederlands Gereformeerde kerken, in samenwerking met de zendende kerken, zich bezinnen op de relatie met de zelfstandige kerken in Zuid-Afrika, die uit het zendingswerk zijn;
3. dat er naast de Sectie Buitenland van de Commissie Contact en Samenspreking met andere kerken, die zich richt op bestaande

kerken, ruimte is voor een Commissie of Sectie Zending en Hulpverlening die zich specifiek richt op het landelijk aansturen en stimuleren van activiteiten op het gebied van evangelieverkondiging, geloofsopbouw en het lenigen van sociale noden;

besluiten

- 1. om een onderzoekscommissie van ter zake kundige mensen in te stellen die de wenselijkheid gaan onderzoeken om te komen tot een Commissie Zending en Hulpverlening;**
- 2. deze commissie de opdracht te geven om, in samenspraak met betrokkenen uit onze huidige zendende kerken, steunbiedende kerken en de genoemde organen uit zusterkerken, te komen met concrete aanbevelingen voor de toekomstige ontwikkeling van het landelijk karakter van het zendingswerk in onze kerken, waarbij de verantwoordelijkheden die de zendende kerken hebben m.b.t. de zelfstandige kerken gewaarborgd blijven;**
- 3. deze commissie op te dragen aan de kerken met het oog op de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren over haar werkzaamheden.**

78. Contact en Samenspreking met andere kerken - buitenland (LV 22)

Van de Christian Reformed Church of North America, zijn aanwezig de predikanten David Engelhard, Lyle Bierma en Richard VanderVaart.

De Commissie Contact en Samenspreking is ter vergadering vertegenwoordigd door br. S. Huizinga, en de predikanten A. Boshuizen, J. Horsman en W. Smouter.

Ds D. Engelhard van de CRCNA spreekt de vergadering toe. Hij geeft een korte omschrijving van het kerkverband in de USA en Canada. Veel vragen en zaken die de NGK bezighouden, leven en spelen ook bij hen. Ook zijn ze zeer actief in het stichten van nieuwe kerken. In oecumenisch opzicht, geeft ds Engelhard aan, voelen de CRCNA zich theologisch het beste thuis bij de evangelicals, en niet zozeer bij de oecumenische beweging. In 1995 is bij de CRCNA zonder veel strijd de vrouw toegelaten tot de ambten. Op dit moment zijn er 23 vrouwelijke predikanten. De uitdagingen zijn er vanuit de huidige cultuur en het opvangen en begeleiden van de jonge generatie. Hij spreekt uit dat er gebed is voor de NGK, en, zoals hij zegt, hopelijk ook van de NGK voor hen: dat er echt plek zal zijn in de kerken voor mensen die van buiten komen.

Verslag vijfde zitting (agendapunten 74-79)

Aansluitend worden de volgende zaken aan de orde gesteld over alles wat de relaties met buitenlandse kerken betreft (*bijlage 22.2.1 - rapport buitenland*):

- Is er contact met de GOS en zijn de GKV daar als waarnemer aanwezig?
- De mogelijkheid wordt geopperd van een - zo mogelijk gesubsidieerde - stage van theologische studenten bij de kerken in Zuid-Afrika. Er wordt gerefereerd aan een ontmoeting in Nederland van enkele predikanten van Soemba met een professor uit Zuid-Afrika, die goede contacten opleverden. De vraag wordt gesteld of daar voor de NGK wellicht een taak ligt, om mogelijk te maken dat mensen van Soemba een tijd in Zuid-Afrika doorbrengen.

Namens de CCS **reageert** ds. A. Boshuizen op de vragen. Wat de GOS betreft, meldt hij dat de commissie het volgt, maar dat de CCS niet de indruk heeft dat het onze kerken dient om er heel intensief bij betrokken te zijn. Van betrokkenheid van de GKV bij de GOS is niets bekend.

Wat betreft de vragen over stagemogelijkheden in Zuid Afrika antwoordt ds. Boshuizen dat hij het goede ideeën vindt, maar dat het ondernemen van concrete actie tot op heden niet tot de taken van de CCS behoort. Wat de CCS doet is met name het onderhouden van de bestaande contacten. Ds. Boshuizen zegt toe, dat de CCS zich op dit soort initiatieven zal bezinnen.

Uit de vergadering wordt voorgesteld daartoe de taakomschrijving van de CCS uit te breiden met 'het zoeken van andere vormen van contact'.

Ter toelichting op de plaats t.o.v. de evangelicals geeft Ds Engelhard aan dat hij beseft dat het woord 'evangelical' in Noord-Amerika een wat andere klank heeft dan in Nederland. Na het lange tijd afgehouden te hebben (vanwege - verondersteld - Arminianisme bij de evangelicals), zijn de CRCNA nu aangesloten bij een overkoepelende evangelische organisatie in Noord-Amerika. Het Canadese deel is tevens lid van de Canadese Raad van Kerken.

Tot slot wijst ds Engelhard op een boekje "What it means to be Reformed", een uitgave van de CRCNA over hun identiteit en plek als kerken in Noord-Amerika.

Het voorstel voor taakuitbreiding van de CCS wordt met 6 stemmen voor verworpen.

Hierna besluit de vergadering:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de sectie Buitenland van de Commissie voor Contact en Samenspreking met andere kerken;

besluiten de commissie decharge te verlenen voor de verrichte werkzaamheden gedurende de verslagperiode;

dragen de Commissie op

- 1. contacten te blijven zoeken en onderhouden met Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika, de Eglises Réformées Evangéliques Indépendantes de France, de Vrije Kerken van Oost-Soemba, de Christian Reformed Churches of Australia, The Reformed Church of Japan, de Christian Reformed Church in North America, de Orthodox Presbyterian Church (VS), de Presbyterian Church in Korea en eventuele andere kerken van gereformeerd belijden;**
- 2. voort te gaan met het verstrekken van informatie over onze kerken aan belangstellenden via internet;**
- 3. bezinningsmateriaal uit buitenlandse kerken toegankelijk te maken o.a. via Opbouw en internet voor onze kerken, voorzover dit materiaal voor de eigen discussie van belang kan zijn;**
- 4. aan de kerken met het oog op de komende Landelijke Vergadering te rapporteren over haar werkzaamheden.**

79. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)

(Voortgezette behandeling van agendapunt 40 zoals besloten in de vierde zitting onder agendapunt 54a.)

Bij dit agendapunt dienen in deze zitting twee zaken aan de orde te komen:

1. De schriftelijke beantwoording door de Commissie V.O.P. van de in de derde zitting gestelde vragen (*bijlage LV 25.4.3 - VOP-antwoord*) en
2. De schriftelijke Handreiking van de Commissie Voorbereiding Besluitvorming V.O.P. (VBVOP) (*bijlage LV 25a - handreiking*)

Ter voorbereiding van het formuleren van een besluit voor de behandeling in juni zou de VBVOP willen weten of de door hen in de handreiking aangedragen gedachte van het bij de invoering hanteren van het principe van de christelijke vrijheid voldoende draagvlak in de vergadering heeft.

Ad 1. Inhoudelijke behandeling van het Rapport aan de hand van de schriftelijke beantwoording door de Commissie V.O.P. (*LV 25.4.3 - VOP-antwoord*).

Verslag vijfde zitting (agendapunten 74-79)

Van de Commissie VOP zijn aanwezig zr. M. Vrijmoeth-de Jong, br. J.W. Verheij en de predikanten M.H.T. Biewenga, en J.M. Mudde.

In het algemeen spreken een aantal voorstanders van het rapport hun waardering er over uit. Zij achten de conclusie juist dat de Schrift geen rechtstreekse aanwijzingen geeft en dat het ten behoeve van de opbouw van de gemeente en de verbreiding van het evangelie een zaak van christelijke vrijheid is. Een voorstander geeft aan dat hij meer heeft aan de metafoor van het licht op ons pad, dan aan het in het rapport gebruikte beeld van het gebouw met de Schriftgegevens als bouwstenen. Een beeld dat volgens hem, de aanpak van het rapport in sterke mate heeft gestempeld.

Verder komen in de discussie de volgende punten aan de orde:

- Contextbepaald of contextbetrokken

Verschillende afgevaardigden spreken zich voor beide termen uit. Een andere afgevaardigde suggereert de term contextgericht te gebruiken. Als er al van zaken gezegd kan worden dat ze contextbepaald zijn, dan toch niet van Christus als Hoofd van de gemeente.

- De man het hoofd van de vrouw

Gesteld wordt dat door het rapport het 'hoofd zijn van de man' vervluchtigt en het rapport dus teveel met de tijdgeest meegaat. Een ander vult aan dat de commissie zijns inziens niet meer weet hoe het 'hoofd zijn van de man' moet worden ingevuld. Hij meent dat de man als hoofd van de vrouw zijn functie kan hebben vanuit de dienende liefde die het Hoofd van de gemeente kenmerkte.

- Wat verstaan we onder 'de openbaring van de schepping moet ondergedompeld worden in Christus'?

Is dit door Paulus zelf al niet gedaan? Naar voren wordt gebracht dat het 'ondergedompeld in Christus' tot gevolg heeft dat het bestaande niet blijft bestaan. Er komt een geheel nieuw bestaan.

- Is de juiste exegese toegepast?

Een afgevaardigde mist bij de exegese het antwoord op de vraag hoe in het O.T. en N.T. met de ambten wordt omgegaan en acht het rapport op dit punt dat men er met de exegese niet uitkomt, niet juist. En dan komt de hermeneutische vraag hoe we met deze gegevens in deze tijd moeten omgaan, heel anders te liggen. Exegese en hermeneutiek komen niet na elkaar aldus een andere afgevaardigde, maar zij moeten in wisselwerking met elkaar plaatsvinden.

- De invloed van emancipatorisch denken.

Verslag vijfde zitting (agendapunten 74-79)

Is het juist, wordt gevraagd, dat het rapport stelt dat door het emancipatorisch denken het niet meer geloofwaardig is dat de man het hoofd is van de vrouw. Een afgevaardigde vindt dat in het rapport te veel wordt uitgegaan van de geëmancipeerde maatschappij door het veelvuldig verwijzen naar de samenleving, en dat vandaar uit naar de bijbel wordt geluisterd. Als de commissie blijft bij haar standpunt dat de heilsgeschiedenis de cultuur volgt, is hier dan niet sprake van een nieuwe theologie, vraagt een andere afgevaardigde.

Ad.2. De Handreiking van de commissie VBVOP (LV 25a - handreiking)

Van de commissie zijn aanwezig de predikanten M.H.T. Biewenga, J. van 't Hof en A.M. van Leeuwen en de brs. J.W. Verheij en J. C. Verburg.

De commissie wil antwoord krijgen op de op pag. 1 van de Handreiking gestelde vragen. Naast de regio's die kunnen instemmen met de voorgestelde aanpak en de vragen positief beantwoorden, zijn er ook die aangeven hierover verdeeld te zijn. Bij de negen door de commissie gestelde vragen worden diverse kanttekeningen gemaakt:

- de afstand tot de zusterkerken is er slechts schijnbaar.
- is er geen gevaar dat we een modaliteitenkerk worden?
De commissie meent dat een verschil tussen de kerken over de positie van de vrouw in haar ogen van een geheel andere orde is.
- weer uitstel kun je de zusterkerken niet aandoen.
- bij het volgen van de voorstellen wordt kerkverlating gevreesd en een groeiend verschil met andere kerken. De commissie deelt de zorg over de relatie met de andere kerken.
- komt het spreken over faseverschil niet laatdunkend over? De commissie zegt toe dit mogelijk misverstand in de eindrapportering te trachten te vermijden.
- enkelen pleiten voor zo weinig mogelijk fasering bij de invoering van het besluit.

Een afgevaardigde stelt voor, ook rekening houdend met CGK en GKV, de besluitvorming naar een volgende LV door te schuiven. Daartegenover achten anderen uitstel van de besluitvorming niet wenselijk. Dit is ook de mening van de commissie. Wel of niet invoeren kan iedere gemeente altijd zelf overwegen. Iedere gemeente moet zelf weten wat ze doet.

(vervolg zie agendapunt 117)

ZESDE ZITTING - 5 JUNI 2004

93. Dovenpastoraat (LV 46)

Van de Commissie Dovenpastoraat (CDP) zijn aanwezig zr. P.A. de Jong-van der Zwaard, en brs. J.H. Faber, P.A. van Veelen en F.H. Wiersma. Als doventolk is aanwezig mevr. Zijlstra.

Br. F.H. Wiersma. geeft een toelichting Deze belicht het voorstel van de commissie (*bijlage LV 46.1 - rapport*). Br. Wiersma legt uit waarom deelname aan het IDP gewenst is en wat de taak van een ‘opbouwwerker’ zou kunnen zijn.

Diverse regiovertegenwoordigers spreken hun waardering uit voor de presentatie en het werk van de commissie. Daarnaast geeft een aantal afgevaardigden aan een aantal vragen bij het rapport en de voorstellen te hebben.

- Wat houdt deelname aan het IDP in wat zijn de kosten daarvan.
Antwoord commissie: deelname aan het IDP zou onmiddellijk kunnen ingaan; er zijn geen kosten aan verbonden.
- Wat is de betrokkenheid van doven bij het onderzoek.
Antwoord commissie: bij het onderzoek van de CDP zijn geen doven betrokken geweest, daar dat te veel tijd gekost zou hebben. Wel is er een vergadering geweest, waarop dove kerkleden hun wensen bekend konden maken.
- Gevraagd wordt naar de positie van de dovenpastors van het IDP.
Antwoord commissie: Het zijn fulltime predikanten die volledig door hun respectieve kerken betaald worden.
- Wordt de door de CDP voorgestelde werker een full- of parttimer. Moet de vergadering dit kiezen of komt er een voorstel? Wat wordt zijn/haar taak?
Antwoord commissie: Aanstelling van een opbouwwerker voor minimaal één dag per week, met in overleg met het IDP na enige tijd mogelijk uitbreiding van het aantal dagen. Het liefst zag de commissie een fulltimer aangesteld, maar acht zelf daarvan ook de haalbaarheid niet groot. De eventuele werker vanuit onze kerken zou naast de andere pastores een stukje van het land voor z'n rekening kunnen nemen.
- Bij diverse sprekers aarzeling bij de figuur van pastoraal opbouwwerker, daar dit een onduidelijke figuur zou zijn die we in onze kerken niet kennen. Is hiervoor een betaalde kracht nodig?
Antwoord commissie: Er zijn wel degelijk pastoraal medewerkers in onze kerken.
- Suggestie om een steunpunt met ervaren gemeenteleden op te zetten.

Verslag zesde zitting (agendapunten 93-96)

- Is de taak van een opbouwwerker niet parttime uit te voeren door een predikant?
- Nieuwe landelijke omslagen moeten worden voorkomen.
- Wat is de arbeidsrechtelijke positie van een eventuele opbouwwerker? Kunnen we als LV iemand wel in dienst nemen?
Antwoord commissie: Daar is de commissie nog niet uit.
- Kan begeleiding niet regionaal of plaatselijk plaatsvinden?
Antwoord commissie: Doofheid speelt in alle gemeenten. Wel is het zo dat wanneer een gemeente actief is op dit gebied, er altijd doven zijn die zich erbij aansluiten. Voor landelijke ondersteuning pleit volgens br. Van Veelen ook de gedachte dat iedere gemeente niet steeds het wiel opnieuw hoeft uit te vinden.
- Waarom zijn de slechthorenden er niet bij betrokken?
Antwoord commissie: dit behoorde niet tot de opdracht, en daar komt een totaal andere problematiek bij kijken.

De meeste sprekers zijn vóór deelname aan het IDP.

De voorstellen worden in stemming gebracht.

Met 44 stemmen vóór, 2 tegen en 0 onthoudingen stemt de vergadering in met het voorstel dat de kerken gaan deelnemen aan het IDP en de commissie opdracht krijgt te kijken naar de mogelijkheid van een part-time predikant als dovenpastor, die mogelijk via de CSK ondersteund zou kunnen worden.

Het voorstel voor een parttime pastoraal opbouwwerker wordt met 15 stemmen vóór, 26 tegen en 5 onthoudingen verworpen.

De tekst van het besluit zal later aan de vergadering worden voorgelegd.

(Vervolg zie agendapunt 111)

94. Jeugdwerk (LV 48)

Van de Commissie Jeugdwerk zijn aanwezig zr. P. Blokhuis-Marbus, br. W. Rozema en ds. J. Winter.

Namens de commissie licht zr. Blokhuis het rapport (*bijlage LV 48.1 - rapport*) kort toe. Zij memoreert de aanstelling van een betaalde kracht vijf jaar eerder, die blijkt te voorzien in een duidelijke behoefte van de kerken en van wie een stimulerende werking uitgaat. Zestig van de negentig gemeenten hebben in de vijf jaar een beroep op de jeugdwerker gedaan. Voorts legt zij de vergadering de vraag voor 'hoeveel een jeugdwerker ons waard is'. Het jeugdwerk is in een stichting ondergebracht, wat maakt dat er geen vaste bijdrage van de kerken is. Lang niet alle kerken dragen aan de stichting bij, waardoor de werker terug moest van drie naar twee dagen per

week. Het commissie-voorstel is om het jeugdwerk tot een verantwoordelijkheid van de kerken te maken, zodat een vaste bijdrage gevraagd kan worden.

Geïnformeerd wordt naar de mogelijkheid dat de jeugdwerker een freelancer is. Namens de commissie geeft zr. Blokhuis aan dat zij daar geen zicht op heeft. De preses vult dit aan door te stellen dat op langere termijn een freelancer geen optie is.

Een afgevaardigde is namens zijn regio tegen een vaste omslag. Hij is van mening dat de vrijwillige bijdrage gehandhaafd dient te worden. Zr. Blokhuis benadrukt hierop het belang van de gedachte dat alle kerken bij gaan dragen aan het jeugdwerk.

De regio Kampen onderstreept dit, door op te merken dat structurele financiering nodig is, als de kerken het jeugdwerk belangrijk vinden. Wel signaleert hij het gevaar dat de verantwoordelijkheden door elkaar gaan lopen.

Uit de regio Harderwijk komt naar voren dat ze voor de stichtingsvorm zijn, en dat er meer nodig is dan een medewerker voor 'drie dagen'. Om de betrokkenheid van de kerken bij het jeugdwerk te vergroten wordt tevens het idee geopperd om de jeugdouders van de gemeenten door middel van een adviesraad bij het bestuurswerk te betrekken. De commissie reageert op dit laatste punt door op te merken dat zo'n adviesraad haar niet zinvol lijkt, daar de vragen die het bestuur heeft hoofdzakelijk op het juridische vlak liggen. Tevens geeft zij aan dat een functie van drie dagen per week volgens de CJ het maximum is.

Als laatste stelt een afgevaardigde de vraag of een landelijk jeugdwerker wel wenselijk is. De commissie antwoordt hierop dat haars inziens een landelijke jeugdwerker wel degelijk iets toevoegt.

De preses doet namens het moderamen het voorstel aan de vergadering om een raad van toezicht te benoemen, die namens de kerken toezicht houdt op de stichting en verantwoording aflegt aan de LV van alles wat er in de stichting gebeurt. Deze raad zou dan op de volgende LV verslag van haar bevindingen kunnen doen. De Commissie Jeugdwerk geeft aan dit voorstel te steunen.

Met 4 tegenstemmen, 2 onthoudingen en 40 voorstemmen neemt de vergadering het volgende voorstel aan:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de commissie Jeugdwerk,

zijn van oordeel dat

- 1. het landelijke jeugdwerk zoals dat vorm gekregen heeft in de Stichting Nederlands Gereformeerd Jeugdwerk (NGJ) tot de verantwoordelijkheid van de gezamenlijke kerken kan worden gerekend;**
- 2. de kerken pas inhoudelijk en financieel verantwoordelijk kunnen zijn voor het werk van het NGJ indien de stichting in haar statuten heeft vastgelegd dat de bestuurlijke eindverantwoordelijkheid bij de gezamenlijke kerken ligt;**

en besluiten

- 1. een Commissie Jeugdwerk te benoemen die als Raad van Toezicht gaat fungeren van de Stichting NGJ;**
- 2. deze commissie op te dragen om in overleg met het bestuur van de Stichting NGJ de statuten van deze stichting zodanig te herzien dat vanaf 1 januari 2005 genoemde Raad van Toezicht namens de kerken in bestuurlijke zin de verantwoordelijkheid draagt voor de Stichting NGJ;**
- 3. voor de periode vanaf 2005 tot aan de volgende Landelijke Vergadering jaarlijks een bedrag van 1 euro per ziel bij te dragen aan de Stichting NGJ;**
- 4. de Financiële Commissie op te dragen deze afdracht van de kerken te innen;**
- 5. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken met het oog op de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren.**

95. Taakverlichting Oudere Predikanten (LV 32)

(vervolg van agendapunt 13)

Namens de commissie TOP zijn aanwezig br. J. Dorr en ds. J.M. de Groot. Br. Dorr licht het vervolgrapport van de TOP (*bijlage 32.1.1 - 2e rapport*) toe. Hij memoreert de punten die tijdens de vorige bespreking vooral naar voren kwamen (zie agendapunt 13).

De regio Amsterdam-Haarlem heeft vastgesteld dat er een fundamenteel verschil is met andere regelingen in het land, waaraan de werknemer zelf ook structureel bijdraagt. Vanwege de financiële haalbaarheid zou zij tevens graag laten onderzoeken of de predikanten bereid zijn zelf een bijdrage te leveren, en of een koppeling met de SEV gemaakt kan worden. De commissie antwoordt dat zij niet gesproken heeft over een eigen bijdrage van de predikanten, daar dit niet bij de opdracht hoorde.

Het moderamen dient een **voorstel** in, in lijn met de voorstellen van de commissie TOP.

De regio Kampen stelt middels een **amendement** voor de regeling terug te brengen van vijf jaar naar vier jaar. De commissie geeft aan er voorkeur voor te hebben dit op vijf te houden. De preses stelt dat terugbrengen naar vier jaar slechts een geringe verlaging van de omslag zou opleveren, en dat deze gedachte z.i. bovendien strijdig is met de toch al sobere regeling. Hij meldt dat het moderamen dit ontraadt.

Het voorstel wordt met 34 tegenstemmen, 9 voorstemmen en 2 onthoudingen verworpen.

Het voorstel van de regio Amsterdam-Haarlem dat inhoudt dat aan de commissie de opdracht wordt meegegeven om te onderzoeken of de predikanten bereid zijn zelf een bijdrage te leveren (na punt 4 van de besluiten) wordt met 21 voorstemmen, 16 tegenstemmen en 8 onthoudingen verworpen.

Het volgende voorstel van het moderamen wordt nu met 0 tegenstemmen, 2 onthoudingen en 43 voorstemmen aangenomen.

De vergadering besluit als volgt:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport (LV 32.1) van de commissie Taakverlichting Oudere Predikanten alsook van haar vervolgrapport (LV 32.1.1.),

zij overwegen

- 1. dat de TOP-regeling voor de predikanten inhoudelijk niet op hetzelfde niveau staat als in het bedrijfsleven of bij de overheid het geval is;**
- 2. dat de huidige maatschappelijke discussie over VUT en prepensioen nu (nog) niet als argument mag gelden om de TOP-regeling te versoberen;**
- 3. dat de argumenten voor een goede taakverlichting nog steeds valide zijn;**
- 4. dat in de toekomst een integrale heroverweging van de regeling noodzakelijk kan zijn;**

en besluiten

- 1. de bestaande TOP-regeling voort te zetten tot de volgende Landelijke Vergadering (2007);**

2. **de bijdrage per lid te verhogen van € 0,75 naar € 1,75 per 1 jan. 2005;**
3. **de opdracht van de commissie te continueren;**
4. **de commissie te verzoeken de behoefte, haalbaarheid en de mate waarin door predikanten de komende jaren van de TOP- regeling gebruik gemaakt gaat worden te onderzoeken;**
5. **over haar werkzaamheden aan de kerken met het oog op de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren;**
6. **in de commissie te (her)benoemen: H. Bultman, W. van Dijk, J. Dorr, H. van Rees, D. Fijan en J.M. de Groot.**

96. Opleiding Predikanten (LV 47)

(vervolg van agendapunt 26)

De Commissie Opleiding Predikanten (COP) is vertegenwoordigd door brs. dr. A. van der Dussen, ds. J. Stuij, K.R. Veenhof en ds. R. Venderbos.

De preses beschrijft de werkwijze die gevolgd is. Het moderamen functioneerde als een tussentijdse commissie, en komt nu met voorstellen. Hij merkt op dat het gaat om een gecompliceerd onderwerp dat bij velen gevoelig ligt, en dat het moderamen heeft geprobeerd om in overleg met de betrokkenen een voorstel te presenteren dat kan rekenen op brede steun in de kerken.

Namens de commissie geeft ds. A. van der Dussen - gezien de gecompliceerdheid van de materie - het moderamen eerst een compliment in verband met het consistente voorstel. Vervolgens geeft hij aan in dit voorstel de bevoegenheid van eerdere LV's om een einde te maken aan de onduidelijkheid van de hele opleidingssituatie te missen. Hij merkt op dat het vasthouden van die bevoegenheid ook voor de COP wel eens moeilijk was. Dit ontbreekt in het voorstel, aldus dr. Van der Dussen, omdat het rekent met het bestaan van twee opleidingsinstituten naast elkaar. Het voorstel gaat z.i. uit van het voortbestaan van het seminarie, waarbij hij van mening is dat dit betekent dat het moderamen zich te snel neerlegt bij de situatie. Ook signaleert hij daarmee dat het seminarie zo de kans krijgt om erin te berusten, daar zij zowel hun voortbestaan hebben, als een zekere invloed op het nieuwe instituut (d.m.v. gastdocenten). Hij roept namens de COP de vergadering op zich hier niet bij neer te leggen, en op dit moment niet met het voorstel in te stemmen.

'Bevoegenheid'

Het verlies van de 'bevlogenheid die de COP heeft', wordt in reactie op wat Ds. V.d. Dussen heeft gezegd, door de preses wel beaamd, maar het moderamen heeft de bevlogenheid om er samen uit te komen en meent dat het daar nu tijd voor is. De preses bestrijdt de mening dat te snel tot een compromis overgegaan is.

Wenselijkheid en verplichting

De preses merkt op dat door regio's dit jaar al vier predikanten zijn toegelaten buiten de TSB en gebruikelijke opleidingsweg om. Ook in het nieuwe voorstel blijft dit, naast de verplichting tot het studeren aan het instituut, mogelijk, maar hij waarschuwt dat de kerken daarmee hun eigen instituut ondergraven, terwijl het voor studenten die de 'gewone weg' volgen steeds zwaarder wordt.

In het voorstel spreekt de vergadering het oordeel uit dat het wenselijk is 'dat alle aanstaande predikanten van onze kerken het onderwijs aan dit instituut volgen'. Bij de besluiten komt dit terug als een 'verplichting', hetgeen, aldus de preses in zijn toelichting, niet als een tegenstrijdigheid gezien moet worden. In antwoord op een vraag hierover wordt aangegeven dat de wenselijkheid een oordeel is, dat vertaald wordt in een concrete maatregel als verplichting. Geconstateerd wordt dat er ruimte blijft elders (ook bij het NGS) te studeren, naast verplichte deelneming aan het eigen instituut. Dit wordt door het moderamen bevestigd.

Invloed en betrokkenheid van het NGS

De regio van de kerken van het Zuiden meent dat het NGS voor de keuze geplaatst zou moeten worden, om helemaal mee te doen, of niet. Een andere afgevaardigde vraagt of er wel voldoende pogingen zijn gedaan om tot één instituut te komen.

De regio Harderwijk stelt via een amendement voor het Seminarie op te roepen om mee te doen aan het instituut.

Het moderamen meent dat dit voorstel iets was voor zes jaar geleden.

De regio Amsterdam-Haarlem constateert een inconsistentie in het voorstel, waar de verplichting tot studie aan het nieuwe instituut staat tegenover de ruimte voor het Seminarie en is tegen het voorstel waar er staat te besluiten 'zich in te spannen om binnen het genoemde instituut ruimte te creëren voor met het NGS verbonden docenten'. In reactie hierop vraagt de preses zich af of de inschatting dat het Seminarie nu 'twee dingen' heeft correct is. Hij wil onderscheid maken tussen het instituut 'seminarie' en 'mensen van het seminarie'. Het voorstel bedoelt niet om het NGS verder mee te laten praten over de inrichting van het instituut. De mensen van het seminarie horen er wel

volledig bij. Om op dit punt nog meer duidelijkheid te geven stelt hij voor dat in het voorstel bij het 'in overleg te treden met TUA de TSB en het NGS' deze laatste te laten vervallen, maar dat de inspanning om er ruimte voor te creëren ongewijzigd blijft. Een afgevaardigde acht het niet duidelijk te vinden waarom deze docenten daar apart genoemd worden, en zo een, volgens hem onjuiste, voorkeursbehandeling lijken te krijgen.

Bevestigd wordt dat dit voorstel om NGS docenten erbij te betrekken nieuw is t.o.v. het oorspronkelijke COP voorstel. Een andere afgevaardigde meent echter dat het verschil tussen het moderamen-voorstel en het eerdere COP-voorstel vooral draait om het opgaan van het seminarie in het nieuwe instituut (COP) of dat het blijft doorgaan(moderamen).

Niet tornen aan afspraken met de TUA

In het besluit dat als voorstel voor ligt wordt gesproken over een opleidingsinstituut 'zoals omschreven in Hoofdstuk 2 van het COP rapport'. N.a.v. een vraag wordt dit verandert in 'zoals bedoeld in enz.'. Bevestigd wordt dat hierbij wel moet worden vastgehouden aan afspraken over afbakening en omschrijvingen die met Apeldoorn gemaakt zijn.

Geen instituut?

De regio Dordrecht-Gorinchem zou graag de huidige situatie ongewijzigd zien. Het spaart kosten en er zijn al genoeg theologische opleidingen. Wij hebben te weinig eigen identiteit om er daar een aan toe te voegen. Hierop wordt geantwoord dat dit niet gewenst is. Er moeten nu ook stappen gezet worden.

Het voorstel van de COP is niet voor twee instituten.

Br. K.R. Veenhof reageert namens de COP op de vraag 'wat de COP nu concreet voorstelt', dat het voorstel inhoudt om tot een nieuw instituut te komen, en het COP-concept al dan niet te aanvaarden. Na aanvaarding door de LV zal het seminarie zijn standpunt moeten bepalen. Doet het mee, na geconfronteerd te zijn met het standpunt van de kerken, dan is er volgens het COP-standpunt alle ruimte voor welke bijdrage van het NGS dan ook. Wil het NGS niet meedoen, dan zouden volgens de COP andere mogelijkheden binnen het vizier komen, zoals het moderamen-voorstel. Het voorstel van de COP is 'in alles meedoen en meespreken, mits men maar meedoet'. Als dat laatste niet gebeurt, wordt een volgende stap nodig, waar de COP niet mee bezig is geweest, aldus br. Veenhof.

Dr. A. van der Dussen vult dit aan door te zeggen dat het niet zijn bedoeling is om nog een jaar verder te praten en te onderhandelen, maar wel om je niet

te gauw gewonnen te geven aan een compromis. Zoals het voorstel nu op tafel ligt, betekent het niet dat 'alles mislukt' is, maar het is wel teleurstellend om na zes of negen jaar nog steeds met twee opleidingsinstituten te zitten, aldus de COP.

De preses gaat hierop in door te zeggen dat het moderamen het tot op de bodem heeft onderzocht, maar dat opheffen op dit moment voor het NGS gewoon een brug te ver is. Hij herinnert de vergadering eraan dat de LV er ook niet toe bevoegd is om het seminarie op te heffen. De insteek van het moderamen is om het seminarie erbij te houden.

Aan het eind van de discussie komen zes amendementen in stemming.

1. Amendement regio Harderwijk: De overweging 'dat het NGS aan haar studenten vrijstelling verleent' te laten vervallen.

Voor: 6, onthouding: 7, tegen: 32. *Verworpen*

2. Amendement regio Dordrecht-Gorinchem: Aan de overweging dat het bestuur van het NGS bezwaren houdt tegen de voorgestelde aanleunoptie toe te voegen: 'hetgeen de kerken betreuren'.

Voor: 28, tegen: 7, onthouding: 8. *Aangenomen*

3. Amendement regio Amsterdam-Haarlem: schrappen van de zinsnede in het besluit waar staat 'zich in te spannen om binnen het genoemde instituut ruimte te creëren voor met het NGS verbonden docenten'

Voor: 9, onthouding: 5, tegen: 31. *Verworpen*

4. Amendement regio Amsterdam-Haarlem: In het onder amendement 3 genoemde 'zich inspannen' te wijzigen in 'onderzoeken'.

Voor: 12, tegen: 24, onthoudingen: 9. *Verworpen*

5. Amendement regio Harderwijk: In het onder amendement 3 genoemde 'met het NGS verbonden docenten' te vervangen door 'uit de kring van het NGS afkomstige docenten'.

Voor: 21, tegen: 7, onthouding: 17. *Verworpen*

6. Amendement regio Harderwijk: de oproep aan het Seminarie toevoegen: 'Het NGS op te roepen om mee te werken aan het totstandkomen van het nieuwe aanleun-instituut en de versnippering van de opleiding tegen te gaan door een bundeling van beschikbare krachten.'

Met drie tegenstemmen, vier onthoudingen en 38 voorstemmen wordt dit *aangenomen*.

Hierna wordt het voorstel van het moderamen met de twee aangenomen amendementen met 4 stemmen tegen, 2 onthoudingen en 39 voor aangenomen:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen te Lelystad, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de Commissie Opleiding Predikanten, en

- 1. zij spreken uit**
 - a. dat de commissie met haar voorstel voor een opleidingsinstituut aanleunend bij de TU te Apeldoorn, recht doet aan de overwegingen en oordelen van de LV van Amersfoort en haar voorgangers;**
 - b. dat de open en welwillende opstelling van de Senaat van de TUA in dit proces alle waardering verdient;**
- 2. zij overwegen**
 - a. dat het voorgestelde instituut een begaanbare weg lijkt te bieden om meer eenheid in de opleiding te brengen op een manier die recht doet aan de eigenheid van onze kerken;**
 - b. dat het voorgestelde vakkenpakket naar omvang en samenstelling van wezenlijke betekenis kan zijn voor de opleiding tot de Dienst des Woords;**
 - c. dat het NGS in de verslagperiode voldoende gelegenheid gekregen heeft om haar eigenheid te verwoorden en dat daarmee aan de opdracht van de LV Amersfoort terzake is voldaan;**
 - d. dat het bestuur van het NGS bezwaren behoudt tegen de voorgestelde aanleunoptie omdat het een volledige eigen opleiding preferert hetgeen de kerken betreuren;**
 - e. dat het NGS evenwel kerkelijke besluiten zal respecteren en bereid is om de eigen studenten vrijstelling te verlenen voor de vakken die gegeven worden in het op te richten aanleuninstituut (vergelijkbaar met de door de TUA verleende vrijstellingen);**
- 3. zij zijn van oordeel**
 - a. dat realisering van de plannen voor een eigen instituut voortvarend ter hand genomen moet worden;**
 - b. dat het wenselijk is dat alle aanstaande predikanten van onze kerken het onderwijs aan dit instituut volgen;**
 - c. dat het daarom ook wenselijk is dat de kerken in de volle breedte bij het instituut betrokken worden;**
- 4. zij besluiten**
 - a. een opleiding tot predikant te starten zoals bedoeld in hoofdstuk 2 van het COP-rapport, die aanleunt tegen en geïntegreerd is in die van de TUA, waarbij studenten voor een deel van hun opleiding**

- theologisch onderwijs volgen bij het door de kerken op te richten instituut, waarvoor de TUA compensatie verleent in de vorm van vrijstellingen;**
- b. een instituut op te richten dat verantwoordelijk is voor het verzorgen van het onder 1 genoemde onderwijs en dat tevens de taak heeft studenten die in onze kerken predikant willen worden vanaf het begin van de opleiding tot aan het eind van hun derde dienstjaar te begeleiden;**
 - c. de daarvoor noodzakelijke gelden beschikbaar te stellen via een omslag die, volgens de voorlopige begroting van de COP (rapport, paragraaf 2.3.d), bij de start zal neerkomen op ca. € 5,75 per ziel per jaar voor de opleiding en € 0,75 per ziel per jaar voor de begeleiding daarna;**
 - d. het door het eigen opleidings- en begeleidingsinstituut te verzorgen deel van de opleiding en begeleiding verplicht te stellen voor allen die opgeleid worden tot predikant in de Ned. Geref. Kerken en dit onderwijs, indien enigszins mogelijk, per 1 september 2005 van start te laten gaan met het eerste studiejaar;**
 - e. een commissie in te stellen, waarin theologische, kerkrechtelijke, onderwijskundige, organisatorische en financiële deskundigheid aanwezig is, die tot taak heeft:**
 - i. in overleg te treden met de TUA en de TSB voor nadere invulling, programmering en afstemming van het door het eigen instituut te verzorgen deel van de opleiding;**
 - ii. met de TUA een convenant te sluiten, waarin de afspraken over de opleiding nauwkeurig zijn vastgelegd;**
 - iii. de structuur, oprichting, bemensing (o.a. het aanstellen van docenten), huisvesting en financiering van het onder 2 genoemde instituut voor te bereiden;**
 - iv. zich in te spannen om binnen het genoemde instituut ruimte te creëren voor met het NGS verbonden docenten;**
 - v. voor docenten en studenten wenselijke overgangsregelingen te ontwerpen, de voor beiden uit het voorstel voortvloeiende financiële consequenties onder ogen te zien, zich te bezinnen op de rechtspositie van de te benoemen docenten en eventueel overig personeel, en de voor studenten met een zogenaamde “late roeping” noodzakelijke studiemogelijkheden vorm te geven;**
 - vi. in overleg met en onder goedkeuring van de huidige Raad van Toezicht en Advies voor de Theologische Studie Begeleiding**

- een voorstel uit te werken voor een bestuursstructuur die een slagvaardig en de kerken representerend curatorium omvat;
- vii. als voorlopige bestuurscommissie van opleiding en instituut te fungeren, tot het curatorium gevormd is dat deze rol overneemt;
 - viii. aan de Raad van Toezicht en Advies van de TSB - en via deze aan de regio's van het kerkverband - en aan de volgende Landelijke Vergadering verslag uit te brengen over haar plannen, handelingen, de stand van zaken en eventuele verdere wensen t.a.v. opleiding, begeleiding en instituut;
- f. de roepende kerk voor de e.v. LV te machtigen om, indien de genoemde bestuurscommissie haar belangrijkste voorstellen uitgewerkt heeft, een extra LV bijeen te roepen, opdat de kerken daaraan hun goedkeuring kunnen verlenen, zonder op de reguliere LV van 2007 te moeten wachten, en opleiding en instituut zonder verdere vertraging kunnen gaan functioneren;
- g. het NGS op te roepen om mee te werken aan het totstandkomen van het nieuwe aanleun-instituut en de versnippering van de opleiding tegen te gaan door een bundeling van beschikbare krachten.

ZEVENDE ZITTING - 25 EN 26 JUNI 2004

110. Diaconale Commissie (LV 42)

(vervolg van agendapunt 74)

Br. H. Lakerveld meldt namens het moderamen dat er na de eerdere zitting waarop dit ter sprake kwam overleg geweest is met de DC, wat resulteerde in het gezamenlijk voorstel dat nu voorligt.

Dit voorstel wordt unaniem aangenomen. Het luidt:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, hebben kennisgenomen van het rapport van de Diaconale Commissie, en besluiten

- 1. de Diaconale Commissie decharge te verlenen voor de verrichte werkzaamheden gedurende de verslagperiode;**
- 2. haar op te dragen om een visie te formuleren op ‘modern diaconaat’ en tevens haar eigen rol en die van de STAGG daarbij te verwoorden;**
- 3. de inning van de bijdragen voor de STAGG niet te laten verlopen via de Financiële Commissie;**
- 4. uit te spreken dat de diaconieën gehouden zijn de financiële lasten voor de STAGG op te brengen, zolang ze daarover niet gezamenlijk een ander besluit genomen hebben;**
- 5. de Commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.**

111. Dovenpastoraat (LV 46)

(vervolg van agendapunt 93)

De preses meldt dat in het eerste voorstel nog enkele wijzigingen zijn aangebracht betreffende het laten vervallen van artikel 7, daar het hierin genoemde aantal leden een te smalle basis wordt gevonden voor een aparte commissie, en het onderbrengen van dit werk bij de commissie Categorieaal Pastoraat (die daarmee instemt). Dit resulteert in het moderamenvoorstel dat wordt aangenomen.

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de commissie Dovenpastoraat,

zijn van oordeel dat

- 1. de zorg voor dove en slechthorende leden van de gemeenten belangrijk is en een erezaak voor de plaatselijke kerk;**

2. **de inzet van gemeenteleden en ambtsdragers, met creatieve en inspirerende oplossingen, hierbij zeer te waarderen is;**
3. **de interkerkelijke commissies en de pastores van het Interkerkelijk Dovenpastoraat (IDP) vruchtbaar aanvullend werk verrichten;**
4. **participatie in het IDP zinvol kan zijn;**
5. **gezien de omvang van onze kerken het benoemen van een aparte pastorale werker niet voor de hand ligt;**
6. **gezocht kan worden naar een dienstdoende predikant die in deeltijd het dovenpastoraat op zich neemt;**

en besluiten:

1. **te gaan participeren in het Interkerkelijk Dovenpastoraat;**
2. **de commissie Categorieaal Pastoraat op te dragen deze participatie voor haar rekening te nemen;**
3. **niet over te gaan tot de benoeming van een aparte pastorale werker voor doven;**
4. **met overtuiging de zorg voor doven in de eigen gemeenten voort te zetten;**
5. **de commissie Categorieaal Pastoraat de ruimte te geven om in overleg met het IDP te zoeken naar een dienstdoende predikant die in deeltijd de taak van pastoraal werker onder doven op zich neemt;**
6. **voor het Dovenpastoraat iemand in de commissie Categorieaal Pastoraat te benoemen.**

112. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten *(LV 41)*

(vervolg van agendapunt 25)

Van de commissie zijn aanwezig: zr. J.C.E. Siebenga-Moggré, en de brs. H. Bultman, J.G. Knol, H. van Rees en ds. J.M. de Groot. Hij wijst op het vervolgrapport van de commissie WAP (*bijlage LV 41.3.1 - 2e rapport*), het uitgebreide stuk met amendementen van de regio Arnhem en de reactie van de WAP daar weer op. De tweede preses leidt de vergadering. Hij verwoordt de principiële vraag die nu voor de vergadering ligt: juridisch of kerkelijk? Daarover gaat het nu, zegt hij, waarna op de laatste zittingsdag de definitieve besluitvorming zal plaatsvinden op basis van de uitkomst van deze discussie.

De commissie WAP licht haar vervolgrapport toe. Ds. J.M. de Groot gaat daarbij in op het stuk van de regio Arnhem, waarvan een deel is overge-

nomen door de WAP. Hij licht de visie van de commissie toe, dat het stuk van Arnhem vooral gericht is op een uniforme juridische regeling. Voor de WAP draait het vooral om de relatie tussen gemeente en predikant, waarbij ondertekening van belang is. Dit alles wel met enige vrijheid, zodat zo nodig maar wel gemotiveerd - afgeweken kan worden van de richtlijn. Deze aanpak sluit aan bij de huidige praktijk, waarbij een beroepsbrief met bijlage ondertekend wordt. In het WAP-voorstel wordt de bijlage vervangen door de WAP-richtlijn, waarnaar in de brief verwezen kan worden, die vervolgens in tweevoud ondertekend wordt. Als dat is gebeurd, is de commissie WAP bevoegd om te bemiddelen in geval van conflict (art 20). Ds. De Groot benadrukt dat in geval van ontslag de WAP in een vroeg stadium ingeschakeld dient te worden, als onpartijdige en deskundige adviescommissie. De WAP kan dan een voorlopig oordeel geven, dat kerkenraad of regio kunnen meenemen in hun uitspraak.

Ds. De Groot stelt voor *artikel 20 van de voorgestelde WAP-richtlijn* te wijzigen in de volgende tekst: "Over de interpretatie van deze richtlijn, met uitzondering van de regeling van ontslag, beslist de landelijke commissie WAP. Tegen toepassing ervan staat beroep open in de kerkelijke weg".

De visie van de regio Arnhem is, dat de ontslagregeling sterker ingebed dient te zijn in het AKS. En dat het merkwaardig is dat de commissie haar voorstel presenteert als iets dat meer vrijheid oplevert, terwijl de voorgestelde WAP-richtlijn in elke beroepsbrief zou moeten worden opgenomen. Als voorbeeld haalt hij de situatie rond de woonruimte van de predikant aan (art. 6), terwijl er in onze kerken steeds vaker geen pastorie beschikbaar is. De regio waarschuwt bij monde van Ds Smouter de kerken dat ze wel moeten weten wat ze doen als het commissie-voorstel aanvaard wordt.

De regio Amsterdam-Haarlem benadrukt dat het draait om een fatsoenlijke regeling en werksituatie. De zaak lijkt zich toe te spitsen op de vraag 'wel of geen richtlijn?'. De regio deelt de visie van de regio Arnhem, maar ziet ook het belang van deskundigheid. Aangekondigd wordt dat de laatste zittingsdag de regio met een amendement zal komen.

De regio Den Haag geeft aan dat de regio het voorstel van de regio Arnhem ondersteunt, dat vooral gaat over de rechtsbescherming van de predikant. Kan je spreken van ontslag bij een predikant?

De regio Noord-Nederland vraagt zich af waarom er iets ondertekend moet worden, daar de rechtsgeldigheid z.i. al voldoende gewaarborgd is in het AKS (art. 34). Aan de regio Arnhem wordt de vraag gesteld waarom zij een

tegenstelling ziet tussen kerkelijk en juridisch, daar in het AKS ook zaken juridisch geregeld worden?

Reactie van de commissie WAP: het voorstel van de regio Arnhem legt juist meer vast dan de commissie. De LV kan verschillende soorten uitspraken doen: ‘wetten’ en richtlijnen. Zr. J.C.E. Siebenga-Moggré, meent namens de commissie dat het WAP-voorstel erop neerkomt dat de LV een richtlijn vastlegt, waar de kerken zich dus aan binden. Het voorstel om te ondertekenen is juridisch niet noodzakelijk, en kan wat de commissie betreft uit de preambule weggelaten worden.

Namens de regio Arnhem reageert ds Smouter op de vraag naar het onderscheid tussen kerkelijk en juridisch. Het juridische, stelt hij, probeert de zaken uitputtend te beschrijven, het kerkelijke daarentegen is slechts richtinggevend, kent daarom geen mazen, en behoeft dus ook geen uitzonderingsgevallen te beschrijven. Het juridische is toch niet haalbaar, is zijn oordeel, dus is het beter om het kerkelijk te houden en bij de hoofdlijnen te blijven. Als we de dingen behoorlijk afspreken, zal de rechter in geval van conflict kijken of er sprake is geweest van ‘behoorlijk bestuur’. Hij benadrukt dat het de regio is die uiteindelijk beslist, en dat het dus de regio is die zich moet laten adviseren.

Tweede ronde voor vragen: Verschillende afgevaardigden geven aan dat de tegenstellingen grotendeels verdampt lijken te zijn en dat het mogelijk moet zijn om tot één voorstel te komen. De commissie WAP deelt die inschatting, en ook de regio Arnhem meent dat met het schrappen van de ondertekening uit de preambule de kern van de tegenstelling is verdwenen, en dat het nu een keus tussen formuleringen is geworden. Daarmee is de noodzaak van het doen van een principiële uitspraak overbodig geworden. Op de laatste zittingsdag zal gestemd worden over het WAP-voorstel en de amendementen.

(Vervolg zie agendapunt 122)

113. Contact en Samenspreking met andere kerken (LV 22)

(vervolg van agendapunt 54)

Namens de commissie CCS zijn aanwezig de brs. ds. C.T. de Groot, ds J. Horsman, ds P.J.H. Krol en ds W. Smouter. Tevens zijn aanwezig een vijftal leden uit de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt)

Toelichting van de CCS op het voorstel dat de commissie heeft ingediend. Daarin stelt de CCS voor om - zoals de Vrijgemaakten gevraagd hebben -

inderdaad een 'betekenisvol gebaar' in hun richting te maken. Dit gebeurt, aldus ds. De Groot, door wat in artikel 31 van het AKS staat nogmaals voor het voetlicht te halen, en als kerken ons voor te nemen zaken van leer en leven op de agenda te (blijven) zetten. Een tweede component van dat gebaar is volgens het voorstel van de CCS om de mogelijkheid te onderzoeken om actuele vragen rond leer en leven op regionaal/classicaal niveau te bespreken.

Wat de relatie met de Christelijke Gereformeerde Kerken betreft herhaalt ds. De Groot het standpunt van de CCS dat het opnieuw bespreken van de 'toe-eigening des heils' (wat de CGK wenselijk achten) niet zinvol is. Daarvoor zou het te veel een herhaling van zetten zijn. Wel stelt de CCS voor om de kern van de zaak in het bredere kader te zetten van de spanning die er is tussen de beleving van het geloof en ons verstand. Dit zou wellicht een zinvol gesprek kunnen opleveren, aldus ds. De Groot.

Eerste vragenronde

De regio Noord-Nederland trekt haar amendement in maar dient nu wel een ander amendement in. Dit behelst onderzoek naar de mogelijkheid om landelijk met CGK en GKV actuele vraagstukken te bestuderen.

De regio Kerken in het Zuiden vraagt in hoeverre het idee om het gesprek over de toe-eigening des heils in andere context toch voort te zetten, tegemoet komt aan de vraag vanuit de CGK, en wat het doel van zo'n gesprek zou zijn.

De CCS antwoordt op het amendement van de regio Noord-Nederland dat zo'n gezamenlijk studieproject alleen zinvol is met de GKV en niet met de CGK. Verder is z.i. het voorstel van Noord-Nederland meer conferentie-achtig (waar de COGG ook al voor is), en het commissie-voorstel meer kerkelijk. Al met al ontraadt de CCS het amendement van Noord-Nederland.

Op de vraag van de regio Kerken van het Zuiden wordt geantwoord dat zo'n gesprek weinig zin heeft. Hierop dient de regio van de Kerken in het Zuiden een **amendement** in, om in het CCS-voorstel punt 4 van de opdracht (pagina 4) te schrappen.

Het voorstel en amendementen komen in **stemming**.

Het amendement van de regio Noord-Nederland: 2 voorstemmen, 2 onthoudingen; dit amendement is verworpen.

Het amendement van de regio van de Kerken in het Zuiden: 17 voorstemmen, 3 onthoudingen, 23 tegenstemmen; dit amendement is verworpen.

Het commissievoorstel: 0 tegenstemmen, 2 onthoudingen, 41 voorstemmen; het voorstel van de CCS is aangenomen.

Daarmee komen de kerken tot de volgende **besluiten**:

De Kerken in Landelijke Vergadering bijeen, hebben kennisgenomen van:

- 1) het rapport van de Commissie voor Contact en Samenspreking, deel: binnenland;
- 2) de brief van de Generale Synode Leeuwarden 2001 der Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland (verder: CGK), gedateerd 18 december 2001, met als bijlage de besluiten terzake van die Synode;
- 3) de brief van de Generale Synode Zuidhorn 2002 van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt) in Nederland (verder: GKV), gedateerd 3 februari 2003, met als bijlage de besluiten terzake van die Synode;
- 4) de toespraak van drs. H. ten Brinke, voorzitter van Deputaten Kerkelijke Eenheid van de GKV;
- 5) de toespraak van dr. J.W. Maris, voorzitter van Deputaten Eenheid Gereformeerde belijders van de CGK.

Ten aanzien van de regionale bezinning op de omgang met de belijdenis:

A. Constateren:

- 1) De kerken hebben over het algemeen royaal meegedaan aan deze bezinningsronde.
- 2) De grote lijn van de inventarisatie is duidelijk: Wij willen ons als kerken ondubbelzinnig en onbekrompen binden aan de gereformeerde belijdenis.
- 3) Dit beeld bevestigt wat eerdere Landelijke Vergaderingen op dit punt al herhaaldelijk hebben uitgesproken.
- 4) Als het om het concreet maken van deze intentie gaat, leven er bij de kerken echter wel allerlei vragen en worden er kanttekeningen gemaakt.
- 5) Over het algemeen wordt op regionale vergaderingen maar weinig over de leer gesproken. De gesprekken in het kader van de bezinningsronde hadden daarom ook iets onwennigs.
- 6) Er blijkt toch wel animo te zijn om over concrete vragen en thema's met elkaar door te spreken, al dan niet interkerkelijk.

B. Overwegen:

- 1) Het behoort tot het wezen van de kerk dat zij zich blijvend bezint op inhoud en de grenzen van de christelijke leer.
 - 2) Het weinig voorkomen van regionale gesprekken over de leer kan een goed teken zijn, maar kan ook een teken zijn van een blinde vlek of van een verlegenheid op dit punt.
 - 3) Een tijd als de onze, een tijd van grote vragen en herbezinning, een tijd ook van vloeiende kerkelijke grenzen, vraagt aan de ene kant om openheid en ruimte voor gesprek, maar aan de andere kant ook om waakzaamheid en attent zijn op waar het op aan komt.
 - 4) Het nadenken en spreken over deze zaken hoort ook op kerkelijke vergaderingen een plaats te hebben.
 - 5) Zowel de intentie als de toonzetting van art. 31.1 AKS is daarbij van groot belang.
 - 6) Het daarnaast ook samen met andere kerken, die met ons op dezelfde basis staan, nadenken en spreken over deze zaken geeft een extra dimensie aan de bezinning.
 - 7) Bij een dergelijke interkerkelijke bezinning kunnen wellicht ook andere actuele kerkelijke (bijvoorbeeld ethische of missionaire) vraagstellingen worden betrokken.
- C. Spreken uit:
- 1) Het is goed er als kerken naar te streven, de bezinning en de discussie over vraagstukken van leer en leven ook een natuurlijke plek te geven op onze kerkelijke vergaderingen.
 - 2) Het is wenselijk, ook samen met verwante kerken over deze en andere kerkelijke vraagstukken na te denken.

Ten aanzien van de GKV:

A. Constateren:

- 1) De gesprekken tussen de Commissie Contact en Samenspreking en Deputaten Kerkelijke Eenheid zijn zinvol en hoopvol geweest, zodat het moderamen van de Generale Synode Zuidhorn kon schrijven: “Ondanks dat nog niet alle vragen geheel beantwoord zijn, zijn we blij met de gebleken toenadering.”
- 2) In algemene zin stond de Generale Synode Zuidhorn, wat het contact met onze kerken betreft, in het teken van groeiend vertrouwen.

B. Overwegen:

- 1) De dankbaarheid voor de toenadering en het groeiend vertrouwen, plaatselijk maar ook landelijk, mag overheersen.

- 2) Het is verheugend, dat over en weer gezocht wordt naar elkaars intenties en dat oprecht geprobeerd wordt die op waarde te schatten.
- 3) Het besluit van de Generale Synode Zuidhorn de ‘uitzonderingsclausule’, die de GS Leusden aanbracht in de regels voor kerkelijke eenheid, in te trekken, is wat de intentie betreft wel begrijpelijk, maar toch ook teleurstellend.
- 4) Ook het besluit van de Generale Synode Zuidhorn om aan de verzoeken tot herziening van de besluiten in de jaren 60 niet te voldoen, zal formeel wel juist zijn, maar wat er indertijd gebeurd is vraagt wel om een vervolg.
- 5) Geworteld en gegrond in de liefde, zult gij dan samen met alle heiligen, in staat zijn te vatten, hoe groot de breedte en lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld moogt worden tot alle volheid Gods.” (Ef. 3: 17b- 19) Wat zou het goed en mooi zijn, ook met de “heiligen” van de GKV aan deze oproep praktisch gehoor te geven.

C. Spreken uit:

- 1) God zij geprezen voor de toenadering en het groeiende vertrouwen.
- 2) God zij gebeden voor een open en eerlijk vervolg, zowel met het oog op wat er indertijd gebeurd is als met het oog op het heden en de toekomst.
- 3) De NGK willen zich blijven inzetten voor de eenheid met “allen die onze Here Jezus Christus onvergankelijk liefhebben” (Ef. 6: 24), en daarom, en in dat kader, ook met de broeders en zusters van de GKV.
- 4) Het is een goede zaak als de plaatselijke kerken zich (blijven) inzetten voor meer samenwerking en eenheid met kerken van de GKV.
- 5) Enige vorm van landelijk contact op deputatenniveau is daarbij wenselijk.
- 6) Hopende op meer kerkelijke eenheid, zou het ook nu al goed zijn meer van elkaars inzicht en wijsheid te profiteren bij het doordenken van de kerkelijke problemen van vandaag.

Ten aanzien van de CGK:

A. Constateren:

- 1) De Generale Synode Leeuwarden 2001 besloot de gesprekken met de NG-commissie voorsnog te continueren, mede met het

oog op de plaatselijke situaties en zaken van gemeenschappelijk belang.

- 2) Het deed de Generale Synode Leeuwarden 2001 goed, te verne-
men dat het signaal dat de CGK en de GKV gaven over de
manier waarop de eenheid in de leer in de NGK wordt
bewaard, serieus werd genomen door de Landelijke Vergade-
ring Amersfoort 2001 door een bezinning daarop te starten in
regionaal verband.
- 3) In de periode sinds de vorige Landelijke Vergadering is er
slechts sporadisch contact geweest tussen de CG-deputaten en
onze commissie. Tot een gesprek over de toe-eigening des heils,
aansluiting zoekend bij de overeenstemming die CGK en GKV
hierover bereikten, is het niet gekomen.
- 4) Intensief contact vond plaats tussen de Theologische
Universiteit Apeldoorn en onze Commissie Opleiding Predikan-
ten. Met dankbaarheid kan worden geconstateerd dat een
vruchtbare samenwerking mogelijk is.
- 5) Plaatselijk was opnieuw sprake van een groei in contacten
tussen CGK en NGK.
- 6) In zijn toespraak tot de Landelijke Vergadering Lelystad op 23
april 2004 refereerde dr. Maris aan de “normatieve eenheid”
die er is in de persoon van Christus. Wij zijn niet vrij van
elkaar, zei hij, want wij zijn kerken van dezelfde belijdenis.
- 7) Dr. Maris vraagt, in diezelfde toespraak, te overwegen toch
weer door te spreken over de toe-eigening des heils, op dezelfde
wijze als dat gedaan is met de GKV, en daarom wellicht in
tripartiet overleg.

B. Overwegen:

- 1) Landelijk is er helaas geen verandering gekomen in de verhou-
ding NGK - CGK, plaatselijk gaan de contacten door.
- 2) Het besluit van de Generale Synode Leeuwarden 2001 alleen
nieuwe samenwerking met de NGK toe te staan “voor die
gemeenten waar de nood zo groot is dat ze in hun voortbestaan
worden bedreigd”, is praktisch gezien wel begrijpelijk, maar
weinig principieel en daarom, hoewel soms nuttig, toch teleur-
stellend.
- 3) De suggestie van dr. Maris om het gesprek over de toe-eigening
des heils te heropenen verdient overweging. Van belang daarbij
is de vraag of het gesprek nu anders en meer zinvol zou kunnen
zijn dan toen het gesprek over dit onderwerp werd afgesloten.
De actualiteit en zin van het gesprek zou wellicht kunnen toe-

nemen door de discussie over de toe-eigening des heils ter verbinden met de tegenwoordige discussie over de beleving van het geloof tegenover de te rationele benadering. Te bedenken valt overigens, dat van de kant van de CGK nooit aangegeven is of het verschil van opvatting over de toe-eigening des heils kerk-scheidend behoort te zijn en waar de grenzen liggen van wat op dit punt nog wel en wat niet meer tolerabel is.

C. Spreken uit:

- 1) De NGK blijven er voorlopig in berusten dat de CGK op dit moment geen basis zien voor gesprekken gericht op kerkelijke eenheid.
- 2) God zij gebeden voor nieuwe openingen.
- 3) Het is een goede zaak als de plaatselijke kerken zich (blijven) inzetten voor meer samenwerking en eenheid met kerken van de CGK.
- 4) Enige vorm van landelijk contact op deputatenniveau is daarbij wenselijk.
- 5) Het is op dit moment niet goed te beoordelen of het heropenen van het gesprek over de toe-eigening des heils zinvol is.

Besluiten:

- 1) Akkoord te gaan met het tot nu toe gevoerde beleid van de Commissie voor Contact en Samenspreking ten aanzien van kerken van (voorheen) de Gereformeerde kerken in Nederland (Synodaal) die overwegen zich bij onze kerken aan te sluiten.
- 2) Onze participatie in het Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte voort te zetten. De reeds in 1963 geformuleerde doelstelling is het nog steeds waard te worden nagestreefd.
- 3) Dat het van belang is dat onze kerken via een eigen website op internet present zijn en dat zo ook langs deze weg voor een breed publiek informatie over onze kerken te vinden is.
- 4) De Commissie voor Contact en Samenspreking op te dragen:
 - 1) De kerken te blijven representeren in het contact met de CGK en de GKV en daarbij te spreken over zaken van gemeenschappelijk belang.
 - 2) De relevante besluiten van deze Landelijke Vergadering aan de deputaatschappen van de CGK en de GKV toe te lichten en desgewenst daarover te spreken.
 - 3) Ten aanzien van de GKV: Te onderzoeken of en hoe in samenwerking met DKE classicaal-regionale gesprekken kunnen

worden geïnitieerd over concrete zaken van leer en leven die ons beide aangaan.

- 4) Ten aanzien van de CGK: In overleg met de Christelijk Gereformeerde deputaten te onderzoeken of en op welke wijze een heropening van het gesprek over de toe-eigening des heils zinvol kan zijn (eventueel tripartiet met ook de DKE van de GKV).
- 5) Plaatselijke kerken op hun verzoek te adviseren en te ondersteunen bij het realiseren of uitbouwen van plaatselijke samenwerking.
- 6) De reeds volledig gefedereerde gemeenten desgevraagd te dienen met advies.
- 7) Kerken van voorheen de Gereformeerde Kerken in Nederland (Synodaal), die overwegen zich bij onze kerken aan te sluiten, te informeren en te begeleiden, daarbij ook advies gevend aan onze regionale vergaderingen, één en ander zoals in de regeling van bijlage 1 en 2 bij het rapport van de CCS is aangegeven.
- 8) Namens onze kerken te blijven participeren in het werk van het Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte.
- 9) Verantwoordelijkheid te blijven dragen voor de website van onze kerken.

114. Kerkelijke examens (LV 15)

Het moderamen presenteert een voorstel waarin zij verschillende eerdere voorstellen (LV 15.1, 2 en 3 - regio Zuiden, regio Utrecht, regio Amsterdam-H.) op dit punt bij elkaar gehaald heeft, plus de uit de vergadering opgekomen extra wensen, m.n. op het punt van de predikanten die van buiten komen.

De regio's Utrecht, Amsterdam-Haarlem en het Zuiden trekken hun oorspronkelijke voorstellen in.

Eerst komt de kernvraag aan de orde, betreffende de overkomst van predikanten uit een ander kerkgenootschap. Moet de normale route zijn dat zij eerst lid worden van een NGK (en dus hun ambt neerleggen in de eigen gemeente)?

Dit geldt niet wanneer een gemeente in z'n geheel (inclusief predikant) overkomt: die wordt aanvaard met zijn ambtsdragers.

Deze vraag wordt in **stemming** gebracht. De vergadering stemt hier unaniem mee in.

Bespreking moderamen-voorstel.

De regio Amsterdam-Haarlem dient een amendement in, dat inhoudt dat de regio een grotere rol krijgt bij de toelating van overkomende predikanten.

De regio Utrecht brengt twee punten in:

- een amendement over een evenwichtige spreiding van regio-examens over de regio's door een examen te laten plaatsvinden in de plaats waar een kandidaat geboren is. dit vanwege het grote aantal examens in de regio Utrecht.
- Vervolgens vraagt hij een oordeel over een andere aanpak van het examen, om meer tot één integraal geheel te komen (op een casus-achtige manier, in plaats van allemaal losse onderdeeljes).

Br. N. van Delft dient namens een vijftal afgevaardigden een amendement in, dat inhoudt dat het ondertekeningsformulier uit de tekst geschrapt wordt. In plaats daarvan spreekt het amendement van 'instemming betuigen met de leer van de kerk' .

Reactie van het moderamen

Het moderamen ontraadt het voorstel 'Van Delft' omdat het een streep zou halen door de zorgvuldige invoering van dit formulier op de L.V. van Apeldoorn 1995.

Ook wordt ontraden het amendement van de regio Amsterdam-Haarlem. Het attest zou een brief van de regio aan zichzelf worden, en het zou de parallelle met de andere examens wegnemen. Het amendement wordt ingetrokken.

Het amendement van de regio utrecht inzake de spreiding van examens wordt niet aangeraden. Je zou iemand uit de setting halen waarin hij zit. Wat betreft de andere aanpak van examens geeft de preses aan dat er alle ruimte voor is voor een regio om dit te doen.

Stemming over de amendementen en het moderamenvoorstel: Amendement regio Utrecht ('examen in de regio waarin een kandidaat geboren is'): 3 voorstemmen, 1 onthouding; amendement verworpen.

Amendement 'Van Delft': 10 voorstemmen, 1 onthouding, 30 tegenstemmen; amendement verworpen.

Moderamenvoorstel: 1 tegenstem, 1 onthouding; het voorstel is aangenomen.

Dit aangenomen voorstel luidt als volgt:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, gehoord de brieven en voorstellen van de regio's

- a. Kerken van het Zuiden (LV2004.15.1),
- b. Utrecht (LV2004.15.2) en
- c. Amsterdam-Haarlem (LV2004.15.3);

overwegende

- 1) dat reeds op Landelijke Vergadering van Apeldoorn (Akta LV Apeldoorn 1994-5, 41-48; zie ook Akta LV Enschede 1985-1986, pag. 64-66) de kerken een regeling ten aanzien van de kerkelijke onderzoeken hebben vastgesteld;
- 2) dat op de Landelijke Vergadering van Ede (Acta LV Ede 1991, 18, 70-71) bepaald is hoe de toelating van buitenlandse predikanten dient plaats te vinden;
- 3) dat de regelingen uitwerking behoeven op het punt van de voorbereiding van de examens en de toelating van hen die reeds predikant waren in een andere kerkgemeenschap;

besluiten tot de volgende regeling ten aanzien van kerkelijke onderzoeken, die eerdere regelingen op dit punt vervangt:

HET KERKELIJKE ONDERZOEK

A. De kerkelijke onderzoeken

- 1) Wie predikant wil worden in de Nederlands Gereformeerde Kerken, dient belijdend lid van deze kerken te zijn en zich te onderwerpen aan de vereiste kerkelijke onderzoeken.
- 2) Tot de kerkelijke onderzoeken worden gerekend:
 - a) het onderzoek met het oog op het verlenen van preekconsent;
 - b) het toelatingsonderzoek met het oog op de beroepbaarstelling;
 - c) het afsluitende onderzoek met het oog op de eerste bevestiging als dienaar van het Woord.

B. Voorbereiding van het kerkelijke onderzoek

- 1) Wie een van deze onderzoeken wenst te ondergaan, doet daartoe overeenkomstig art. 5 AKS een aanvraag bij de regiovergadering van de gemeente waartoe hij behoort.
- 2) De regiovergadering heeft of benoemt een commissie ter voorbereiding van het examen. Deze commissie heeft met de aanvrager een gesprek waarin tenminste de gevolgde opleiding, de motivatie voor en roeping tot het ambt van predikant aan de orde komen. Aanvrager legt aan de commissie de voor het examen vereiste

getuigschriften voor. Ook neemt de commissie met aanvrager de gang van zaken op het examen door.

- 3) De regiovergadering wijst examinatoren aan (al dan niet predikant) die bekwaam zijn voor het doen van het betreffende onderzoek. Indien nodig zal een beroep gedaan worden op examinatoren van buiten de eigen regio.

C. Het onderzoek voor het verlenen van preekconsent

- 1) Ter vergadering dient aanwezig te zijn:
 - a. een gunstig getuigenis van de betreffende kerkenraad;
 - b. een positief advies van het eigen Opleidings- en Begeleidingsinstituut. Bij het ontbreken van dit advies kan het onderzoek geen voortgang vinden voordat de studiebegeleiders van genoemd instituut daarover geraadpleegd zijn.
- 2) Er wordt onderzoek gedaan naar:
 - a. de bekwaamheid om Gods Woord aan de gemeente te prediken. Daarvoor dient tenminste één preek te worden gehouden over een van tevoren opgegeven tekst;
 - b. kennis van en inzicht in de Heilige Schrift;
 - c. kennis van de leer van de kerk aan de hand van de belijdenisgeschriften.
- 3) De afhandeling van het onderzoek.
 - a. Hij die het preekconsent ontvangt, betuigt ter vergadering zijn instemming met de leer van de kerk door ondertekening van het ondertekeningsformulier voor proponenten, vastgesteld door de Landelijke Vergadering van Wezep (1978).
 - b. Een student die preekconsent ontvangt, dient zich in verband met stagebegeleiding met de studiebegeleiding te verstaan.
 - c. Het consent wordt verleend voor de periode van één jaar en kan als regel twee keer voor een jaar verlengd worden.
- 4) Aan het besluit tot verlening van preekconsent, waarvan de aanvrager schriftelijk bevestiging ontvangt, zal de regiovergadering zo spoedig mogelijk bekendheid geven.

D. Het toelatingsonderzoek

Het toelatingsonderzoek voor het ambt van dienaar des Woords als bedoeld in art. 5 AKS draagt een geestelijk karakter. De bedoeling is niet dat het examen van de opleiding wordt overgedaan, maar dat de kerken een goede indruk krijgen van de wijze waarop de aanvrager zijn opgedane kennis eerbiedig en gelovig weet te gebruiken ten dienste van de verkondiging van het Woord en van de overige arbeid.

- 1) **Ter vergadering dient aanwezig te zijn:**
 - a) een gunstig getuigenis van de kerkenraad;
 - b) een geldig diploma als bewijs dat een deugdelijke opleiding is gevolgd, zoals laatstelijk bepaald op de Landelijke Vergadering van Doorn (1998);
 - c) een getuigschrift van het eigen Opleidings- en Begeleidingsinstituut, dat tenminste omvat
 - i) een positief oordeel over de deugdelijkheid van de genoten opleiding, al dan niet met aanvullende tentamens;
 - ii) een verklaring dat aanvrager de verplichte stage tot tevredenheid heeft voltooid;
 - iii) voldoende informatie om tot een oordeel te kunnen komen over zijn geschiktheid voor het ambt van predikant.
- 2) **Er wordt onderzoek gedaan naar:**
 - a) de bekwaamheid om Gods Woord aan de gemeente te prediken, waarvoor tenminste één preek gehouden dient te worden over een van tevoren opgegeven tekst;
 - b) de bekwaamheid om Gods Woord duidelijk uit te leggen vanuit de grondtalen. Dit gebeurt aan de hand van een van tevoren opgegeven hoofdstuk, zowel uit het Oude als uit het Nieuwe Testament;
 - c) de kennis van en het inzicht in de Heilige Schrift;
 - d) de kennis van de leer der kerk aan de hand van de belijdenisgeschriften;
 - e) de kennis van de schriftuurlijke levenswandel in deze wereld;
 - f) de kennis van de kerkgeschiedenis, de regering der kerk en haar wijze van samenleven.
- 3) **De afhandeling van het onderzoek:**
 - a) Na een goede uitslag van het onderzoek zal betrokkene het ondertekeningsformulier voor proponenten, vastgelegd door de Landelijke Vergadering van Wezep (1978) ondertekenen.
 - b) Na de ondertekening zal de vergadering hem beroepbaar verklaren, in de regel voor een termijn van twee jaren.
 - c) Aan het besluit tot beroepbaarstelling, waarvan de betrokkene schriftelijk bevestiging ontvangt, zal de regiovergadering zo spoedig mogelijk bekendheid geven.

E. Het afsluitend onderzoek

Het afsluitend onderzoek als bedoeld in art. 6 AKS is een onderzoek naar leer en leven en de bekwaamheid tot het ambt. Wanneer er tussen dit onderzoek en het toelatingsonderzoek meer dan twee jaar verlopen

is, kan de regiovergadering besluiten onderdelen van het toelatingsonderzoek te herhalen.

Het doel van het onderzoek is dat de kerken temidden waarvan hij gaat dienen, de aanstaande predikant met overtuiging in hun midden kunnen ontvangen in de dienst van het Woord en de sacramenten.

- 1) Ter vergadering dient aanwezig te zijn:
 - a) een beroepbaarverklaring door een regiovergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken;
 - b) de beroepingsbrief van de toekomstige gemeente;
 - c) de verklaring van aanneming van het beroep;
 - d) een gunstig getuigenis van de kerkenraad der gemeente waarvan de a.s. predikant lid is, c.q. was;
- 2) De inhoud van het onderzoek:
 - a) de uitleg van de Heilige Schrift;
 - b) visie op de preek (wezen, aanpak, doel);
 - c) visie op ambt en gemeente;
 - d) ethische en geloofsvragen;
 - e) catechese.
- 3) De afhandeling van het onderzoek:
 - a) Na een goede uitslag van het onderzoek zal de a.s. predikant het ondertekeningsformulier voor predikanten, vastgelegd door de Landelijke Vergadering van Apeldoorn (1995) ondertekenen.
 - b) De regiovergadering zal aan de a.s. predikant schriftelijk bevestiging geven van zijn toelating tot het ambt van dienaar des Woords in de Nederlands Gereformeerde Kerken en daaraan zo spoedig mogelijk bekendheid geven.
 - c) De regiovergadering zal een ervaren predikant uit de regio aanwijzen als mentor om de nieuwe predikant waar nodig met raad en daad terzijde te staan. Daarnaast zorgt het eigen Opleidings- en Begeleidingsinstituut voor begeleiding gedurende de eerste drie jaren van het predikantschap.

F. Toelating van voorgangers uit andere kerken

- 1) Vanwege het bepaalde onder A1 dient een predikant uit een andere kerk die individueel wil overkomen, in beginsel in eigen gemeente zijn ambt neer te leggen, lid te worden van de dichtstbijzijnde NG-kerk en via deze gemeente beroepbaarstelling aan te vragen.
- 2) Voorafgaand hieraan kan betrokkene terecht bij de Commissie voor Contact en Samenspreking met andere kerken (CCS) voor

- vertrouwelijk overleg over de procedure, de aard van de NGK en andere vormen van advies.**
- 3) Na het toelatingsonderzoek en afsluitend onderzoek kan betrokkene respectievelijk beroepbaar gesteld en bevestigd worden volgens de geldende regels met daarbij de volgende bijzondere bepalingen:**
- a) Waar bij genoemde examens normaal een attest van de TSB wordt gevraagd, zal in de hierbedoelde situatie een attest van de onder B genoemde Vertrouwens- en Advies-Commissie (VAC) worden gevraagd. Dit attest zal gebaseerd zijn op gesprekken met betrokkene en ingewonnen referenties. Het attest omvat ten minste een positief oordeel over motivatie, geschiktheid en bekwaamheid voor het ambt van predikant binnen de Nederlands Gereformeerde Kerken. Afhankelijk van het aantal dienstjaren van betrokkene als predikant, zal het attest ook ingaan op de genoten opleiding en beroepsvorming.**
 - b) Indien betrokkene nog slechts korte tijd tot het belijden van de gereformeerde leer is gekomen, kan de regiovergadering hem verzoeken eerst preekbevoegdheid te vragen en minimaal een half jaar in de kerken voor te gaan, voordat het toelatingsonderzoek voor beroepbaarstelling zal plaatsvinden.**
 - c) Indien betrokkene behoort tot een (buitenlandse) kerk waarmee kerkelijke gemeenschap wordt onderhouden, kan de regiovergadering besluiten de omvang van het examen te beperken.**

115. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (LV 12)

(vervolg van agendapunt 39)

Namens de commissie AKS zijn aanwezig br. J.M. Louwerse, A.J. van Helden en ds. K. Muller. Br. Louwerse licht het herziene voorstel van de commissie toe (*bijlage LV 12.1.1 - tweede rapport*). Op een tweetal artikelen gaat hij apart in. Artikel 10 (over ontslag e.d.) is nu wat ingekort, daar een deel in de WAP nader geregeld is. En artikel 30 is, zoals voorgesteld tijdens de eerdere bespreking op 3 april, wat uit elkaar getrokken.

Bespreking van het voorstel van de commissie AKS. De regio Arnhem geeft zijn complimenten voor het werk van de commissie. Niet alle voorstellen van de regio zijn overgenomen, maar er is geen reden voor amendementen. De kwalificatie 'sober en geestelijk' die de regio als wenselijk voor het AKS presenteerde is bijvoorbeeld te vinden in artikel 3 in het huidige AKS.

Verslag zevende zitting (agendapunten 110-128)

De gemeente Oegstgeest spreekt ook zijn waardering uit voor het werk van de commissie, en voor de zorgvuldige manier waarop ze met de voorstellen zijn omgegaan. Er zijn twee punten blijven liggen.

- De verwarring die ontstaan was naar aanleiding van de eerdere bespreking, over het voorstel om de ‘niet ondertekenende kerken’ in artikel 38 op te nemen; wat beoogd werd, was de belangrijkste besluiten over hun positie in de bijlagen op te nemen, aldus br. Van Dijk.
- Voorts dient de kerk van Oegstgeest een **amendement** in op het voorstel betreffende artikel 40, dat inhoudt dat de tekst in de oude vorm blijft staan.

De regio Kampen dient twee **amendementen** in.

- Het opnemen in artikel 2 van een regel die vermeldt dat ‘de ambtsdragers gezamenlijk de kerkenraad vormen’.
- Verplaatsen naar of te herhalen in artikel 25 van een zin in artikel 15 (dat ‘de tucht voorbehouden is aan de ouderlingen samen met de predikant’), die in artikel 25 niet voorkomt.

De regio Den Haag wijst op de discrepantie tussen artikel 15 en artikel 26vv. In het eerste wordt de verantwoordelijkheid voor de tucht bij ouderlingen en predikant gelegd, terwijl het in de latere artikelen bij de gehele kerkenraad lijkt te liggen. Zij dient een amendement op artikel 10 in: in de laatste zin van artikel 10, na ‘blijft’ het woordje ‘hij’ toevoegen.

Ds. J. Horsman en drie andere afgevaardigden dienen een **amendement** in op het voorgestelde artikel 30, inhoudende dat het woordje ‘andere’ geschrapt wordt uit de zinsnede ‘wanneer een ambtsdrager een onschriftuurlijke leer brengt of een andere openbare grove zonde bedrijft’.

De regio Amsterdam-Haarlem dient **acht amendementen** in.

De regio Schiedam dient een **amendement** in op de tekst van de artikelen 28, 29 en 30, dat inhoudt dat de regel ‘met het oog op haar instemming’ vervangen wordt door ‘ten genoegen van de gemeente’.

Na de stemming over de genoemde amendementen stelt de vergadering de tekst van het AKS vast als een voorlopig besluit dat voorgelegd zal worden aan de voortgezette L.V. (*bijlage LV 12.1.3 - derde rapport*)
(*vervolg zie agendapunt 136*)

116. Vertrouwens- en Adviescommissie (LV 50)

(*vervolg van agendapunt 12*)

Van de VAC is ter vergadering aanwezig br. P.W. Blokland.

De preses licht het **moderamen-voorstel** toe; in het voorstel zijn verwerkt het rapport van de VAC (*LV 50.1 - rapport*) en het voorstel van de regio Utrecht betreffende ‘Zorg voor beroepbaar gestelde kandidaten’ (*bijlage LV 50.2 - regio Utrecht*).

Br. Blokland wijst op het ‘bijstaan’ in besluit 2d, en merkt op dat dit begrensd moet worden opgevat, in die zin dat het niet de pastorale zorg voor de betreffende personen betreft, daar de verantwoordelijkheid daarvoor primair bij de kerkenraad ligt. Het rapport aan de LV zal in overleg met het moderamen opgesteld worden.

Reactie op het voorstel:

De regio Dordrecht-Gorinchem vraagt naar aanleiding van besluit 2d of het adviseren en bijstaan altijd zal geschieden, of alleen wanneer de VAC daarom gevraagd wordt.

De regio van de Kerken in het Zuiden vraagt zich af of uitbreiding van de VAC niet gewenst is, gezien de meer uitgebreide taak en de wens om meer deskundigheid in huis te hebben.

De kerk van Oegstgeest verzoekt om een z.i. helderdere verwoording van besluit 2g, met de woorden ‘het desgevraagd verlenen van vertrouwelijk advies enz.’.

De preses **reageert** namens het moderamen op de diverse vragen. Hij zegt dat het moderamen het voorstel van Oegstgeest overneemt. Reagerend op de vraag van Dordrecht-Gorinchem geeft hij aan dat de bedoeling van het artikel is, dat de VAC bij alle beroepbaar gestelde kandidaten en predikanten informeert of zij advies en bijstand wensen.

Br. Blokland antwoordt de regio de kerken van het Zuiden dat de VAC uitbreiding niet nodig vindt, maar dat zij zo nodig deskundigen van buiten bij haar werk betrekken zal.

De regio Dordrecht-Gorinchem stelt voor besluit 2d wat puntiger te formuleren, zodat duidelijker uitkomt dat de hulpvraag bij de betreffende kandidaat of predikant ligt. Daarbij aansluitend stelt de preses voor het woord ‘regelmatig’ uit het artikel te schrappen.

De regio Harderwijk vraagt om welke predikanten het gaat in besluit 2d. Br. Blokland deelt mee dat het gaat om predikanten die losgemaakt zijn, maar nog wel beroepbaar zijn. Ter verduidelijk van dit punt stelt de preses voor het woordje ‘en’ te vervangen door ‘of’ (‘beroepbaar gestelde kandidaten of predikanten’).

De preses stelt de vergadering voor over te gaan tot stemming over voorstel LV 50a. Het resultaat van de stemming is dat de vergadering unaniem akkoord gaat met het volgende voorstel:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, hebben kennisgenomen van

- 1. het rapport van de Vertrouwens- en Adviescommissie (50.1);**
- 2. het voorstel van de regio Utrecht t.a.v. beroepbaargestelde kandidaten (50.2)**

Zij overwegen

- 1. dat beroepbaargestelde kandidaten soms moeilijk een plaats in ,,n van de kerken vinden;**
- 2. dat vastgelopen situaties tussen predikant en gemeente van alle betrokkenen een hoge tol eisen;**
- 3. dat ter vergadering aanvullende taken aan de Vertrouwens- en Adviescommissie (VAC) werden toebedeeld.**

Zij zijn van oordeel

- 1. dat de kerken gezamenlijk de verantwoordelijkheid in genoemde situaties (overweging 1. en 2.) niet kunnen overnemen, maar dat zij wel geroepen zijn om waar mogelijk hulp en advies te bieden;**
- 2. dat ook overigens kerken en kerkelijke vergaderingen baat kunnen hebben bij een adres voor vertrouwelijk advies;**
- 3. dat het vragen van zulk advies bij zich ontwikkelende problemen die mensen diep raken, behoort tot verantwoord beleid;**
- 4. dat de VAC met deze advisering dient te worden belast.**

Zij besluiten

- 1. de Vertrouwens- en Adviescommissie decharge te verlenen voor de verrichte werkzaamheden gedurende de verslagperiode;**
- 2. de opdracht van de Commissie uit te breiden tot**
 - a. vertrouwelijk advies en bemiddeling tussen predikanten die graag een andere gemeente willen dienen en kerken die een voorganger zoeken;**
 - b. het opstellen van een handreiking ten dienste van het beroepingswerk;**
 - c. het door middel van een attest adviseren van de regiovergadering bij overkomst van een predikant uit een ander kerkgenootschap;**

- d. contact met beroepbaar gestelde kandidaten of predikanten om hen, indien zij dat wensen, te adviseren en bij te staan tijdens de periode waarin zij wachten op een beroep;
 - e. bijstand en advies in kerken waar spanningen ontstaan of problemen zich voordoen tussen kerkenraad, predikant en/of gemeente, op verzoek of met instemming van beide partijen;
 - f. het vooral bij dreigend ontslag van een predikant verlenen van advies om een andere uitweg te vinden, zulks op verzoek van betrokkenen in een zo vroeg mogelijk stadium;
 - g. het desgevraagd verlenen van vertrouwelijk advies in kerkelijke zaken, aan kerken en ambtsdragers;
3. de commissie te machtigen om voor haar taak de hulp in te roepen van die instanties (bijvoorbeeld de STAGG) of deskundigen die zij wenselijk acht;
4. de commissie op te dragen aan de kerken met het oog op de eerstvolgende Landelijke Vergadering rapport uit te brengen over haar werkzaamheden, met inachtneming van de gewenste vertrouwelijkheid.

116a Voorstel betreffende de verkiezing van het moderamen van de LV. (LV 01)

De vergadering neemt het voorstel over, waarmee zij besluit om in het verkiezingsreglement de regel op te nemen dat geen twee leden van het moderamen uit dezelfde regio afkomstig kunnen zijn (LV 01 - verkiezingsreglement).

117. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25) (vervolg van agendapunt 40, 54a en 79)

Van de *commissie Voorbereiding Besluitvorming VOP* zijn aanwezig: brs. J.C. Verburg en J. Verheij, en de di. M.H.T. Biewenga, J. van 't Hof, A.M. van Leeuwen en J.M. Mudde. Namens de commissie licht br. Verheij het voorstel op enkele punten toe (*zie voor de gebruikte aanduidingen het voorstel op pag. 96 - 98*). Hij geeft aan dat bewust gekozen is voor een sobere verwoording van de hoofdconclusie (IC). Verder stelt hij dat de commissie met name graag de mening van de vergadering wil horen over de punten IB1 en 2.

Reactie op de voorstellen met de reactie daarop door de commissie:

De regio Kerken in het Zuiden geeft aan blij te zijn met het voorstel. Zij dient een **amendement** in op onderdeel IIB4 (inhoudende dat 'niet' vervangen wordt door 'ook' en 'voordat' door 'mits') en een **amendement**

op onderdeel IIC4 (het woord 'volgende' vervangen door 'voortgezette'). Het amendement op IIB4 wordt door de commissie overgenomen. Over het amendement IIC4 heeft de commissie geen mening. De regio Amsterdam-Haarlem geeft aan dat de regio waardering heeft voor het voorstel en achter de inhoud staat. Zij heeft een vraag over de helderheid van de verwoording van ID1 (is de instemming 'geoorloofd maar niet geboden'?). Op dit onderdeel dient zij een **amendement** in om na het woordje 'vrijheid' de woorden 'en daarom' te vervangen door 'is en dat deze opstelling daarom'. Ook dit amendement neemt de commissie over. De regio Kampen dient een **amendement** in op onderdeel IIC3, om de tekst in het voorstel te vervangen door de zin 'om het ambt van predikant nog niet daadwerkelijk open te stellen voor zusters'. De reactie hierop van de commissie is dat de tekst van dat onderdeel wordt gewijzigd in de regel: 'om de daadwerkelijke openstelling van het ambt van predikant voor zusters nog niet in de vrijheid van de plaatselijke kerken te laten'. De regio Kampen deelt hierop mee dat het amendement wordt ingetrokken.

De regio Arnhem dient een **amendement** in op de verwoording van IB5 en 6 te wijzigen. De reactie van de commissie is dat zij bepaalde veranderingen in de tekst aanbrengt, maar beide punten van het amendement regio Arnhem ontraadt. De door de commissie voorgestelde veranderingen zijn: Eerste regel IB: 'overweegt na kennisneming' vervangen door: 'is, na kennisneming [] van oordeel'. Eerste regel IC: 'is van oordeel' vervangen door 'spreekt uit'. De regio Arnhem trekt hierop de amendementen in. De regio Dordrecht-Gorinchem dient hierop een amendement in om deze wijzigingen in IB en IC ongedaan te maken.

Voorts deelt de commissie mee in IB5 het woord 'weersproken' te vervangen door 'besproken'. Hierop dient de regio Alkmaar-Zaandam het amendement in om regel IB5 te vervangen door de volgende tekst: 'dat de LV van oordeel is dat de commissie voldoende duidelijk heeft gemaakt dat deze kritiek geen aanleiding geeft de eindconclusie te wijzigen'.

Tevens wordt door de regio Arnhem gevraagd naar de opdracht van de in te stellen commissie die nader onderzoek moet doen. Voorstellen hierover worden later in de discussie weer ingetrokken.

Ds. P. Veldhuizen (regio Dordrecht-Gorinchem) laat weten dat naar zijn mening nog helemaal niet inhoudelijk gediscussieerd is over het onderhavige onderwerp, hetgeen hij betreurt.

Beslissing op de voortgezette LV over de vrouw in het ambt van predikant.

De regio van de Kerken in het Zuiden verwoordt de visie dat het gaat om de vraag of de vergadering een beslissing op dit punt drie jaar uitstelt of niet.

De commissie laat weten het nemen van een besluit betreffende de vrouw in het ambt van predikant op de voortgezette LV te ontraden. Na het uitwisselen van argumenten voor en tegen wordt het voorstel verworpen.

Stemming over de amendementen en het voorstel VOP.

Amendement van regio Kerken in het Zuiden op IIC4: 5 voorstemmen, 1 onthouding; amendement verworpen.

Amendement van de regio Alkmaar-Zaandam op IB5: 20 voorstemmen, 6 onthoudingen, 13 tegenstemmen; amendement aangenomen.

Amendement van regio Dordrecht-Gorinchem op IB en IC: 6 voorstemmen, 4 onthoudingen; amendement verworpen.

Na stemming over de amendementen besluit de vergadering met 5 tegenstemmen, 3 onthoudingen, en 31 voorstemmen het voorstel van de commissie aan te nemen als voorlopig besluit (*bijlage LV 25 - voorlopig besluit*).

(*vervolg zie agendapunt 137*)

121. Meldpunt Seksueel Misbruik (LV 29)

(*Vervolg van agendapunt 64*)

Namens de commissie MSM zijn aanwezig zr. J. Verheij-van der Wiel en brs. F. van Egmond en R.R. Roukema. De commissie wijst op de reactie die zij geschreven heeft naar aanleiding van de vorige zitting waarop dit onderwerp besproken is, en geeft aan te hopen daarmee meer duidelijkheid gegeven te hebben (*bijlage LV 29.1.1 - nader rapport*).

Reacties op het voorstel

De regio Dordrecht-Gorinchem constateert verschil in het moment van in contact treden met klager en met aangeklaagde. Zij geeft aan dit niet juist te vinden, daar ook de aangeklaagde direct op de hoogte zou moeten worden gebracht.

De regio van de Kerken in het Zuiden geeft aan het kernwoord veiligheid (voor iedereen) nog niet helemaal tegen te komen. Voor de slachtoffers is dat goed geregeld in het stuk, maar de regio zou graag horen hoe die veiligheid gegarandeerd is of kan worden voor de ambtsdragers.

De regio Amsterdam-Haarlem geeft in overweging om wat over het 'aanneemelijk maken' geschreven is als toelichting op te nemen.

De regio Arnhem laat weten bezwaar te hebben tegen de voorgestelde beroepscommissie, daar het niet mogelijk is beroep aan te tekenen tegen een advies. Zij wijst erop dat de grond van een beroep duidelijk moet zijn, wat niet het geval is wanneer de beroepscommissie in feite hetzelfde doet als de

klachtencommissie. Zij vraagt ook om verheldering van de vraag waarom de situatie bij CGK en GKV anders is.

Reactie van de commissie op de ingebrachte punten.

Reagerend op de Regio Dordrecht-Gorinchem geeft br. Roukema aan dat de commissie gekozen heeft voor contact met de aangeklaagde nadat de klachtencommissie gekeken heeft naar de ontvankelijkheid van de klacht. Wat betreft de vraag van Regio kerken van het Zuiden zegt hij dat de commissie geen alternatief ziet op dit punt. Zr. Verheij vult dit aan door op te merken dat deze definitie gebruikelijk is, en dat de beroepscommissie er voor dient om die veiligheid te bieden. Het voorstel van de regio Amsterdam-Haarlem wordt overgenomen. Op de opmerking van de regio Arnhem antwoordt hij dat de uitspraak van de klachtencommissie in zekere zin een advies is (daar het niet bindend is voor de kerkenraad), maar dat het tegelijk wel degelijk een oordeel is over de gegrondheid van de klacht. Op dit punt ziet br. Roukema ook een verschil met de situatie bij de CGK, waar het wel om een bindend oordeel gaat. Tot slot stelt hij dat het niet ongebruikelijk is dat een tweede commissie dezelfde zaak in zijn volle omvang bekijkt.

De preses wijst op de toelichting bij artikel 10 op pagina 6 van de reactie, waar de commissie verscheidene malen uitspreekt dat zij zich met een voorstel kan verenigen. Hij informeert of dit betekent dat de commissie haar voorstel wijzigt, of dat zij de vergadering vraagt zich hierover uit te spreken. Dit is volgens de preses tevens van toepassing op de opmerking bij artikel 18 op pagina 8. Ook vraagt hij naar het voorstel waarover in de derde regel van pagina 7 gesproken wordt. Hij benadrukt de noodzaak om nogmaals naar de consistentie van de definities te kijken.

Tot slot legt de regio Arnhem de commissie een vraag voor over het 'zwingrecht' (pagina 8). Dit is in feite een aanzet tot een juridische procedure, en de vraag is of dat een goede aanpak is.

De regio Dordrecht-Gorinchem vraagt de vergadering om zich uit te spreken over zijn voorstel dat de aangeklaagde op de hoogte gebracht wordt van de klacht wanneer de klager die doorzet. De commissie antwoordt hierop dat zij nogmaals adviseert om dit na de ontvankelijk verklaring te laten plaatsvinden.

Wat betreft de bewaartermijn (artikel 18) handhaaft de commissie haar voorstel, al geeft zij aan dat de keus uiteindelijk bij de vergadering ligt.

Op de vraag naar het zwingrecht handhaaft de commissie haar voorstel, daar dit naar haar oordeel goed is in verband met de veiligheid van de klager.

De commissie stelt het volgende nieuwe artikel 10.3 voor: (Regeling klachtencommissie)voor (met verhoging van de nummers daarna): “Van deze termijn kan worden afgeweken indien daar naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanleiding toe is”.

Na deze uitwisseling geeft de preses het moderamenvoorstel in bespreking, inclusief de vraag van de regio Dordrecht- Gorinchem. Hij wijst op besluit 3 en deelt mee dat het genoemde bedrag 2.500 euro moet zijn.

De commissie geeft aan blij te zijn met het voorstel, dat zij als ‘goed werkbaar’ typeert.

De regio Amsterdam-Haarlem laat weten een dilemma te zien. Dit houdt in dat het aan de ene kant goed is dat nu een regeling vastgesteld wordt, maar aan de andere kant is er geen duidelijk beeld van wat precies vastgesteld wordt (besluit 4). Hij wijst ook op besluit 5, waaruit blijkt dat de commissie in vrijheid om kan gaan met opmerkingen van de vergadering.

De regio Den Haag vraagt bij uitspraak 2 waarom de predikanten hier uitgesloten worden.

De regio Arnhem geeft aan dat in uitspraak 2 in plaats van een ‘beschuldiging’ over een ‘ontvankelijk verklaarde klacht’ gesproken moet worden.

De regio Dordrecht-Gorinchem dient een **amendement** in om voorafgaand aan de overwegingen in het voorstel overwegingen op te nemen waarin expliciet melding wordt gemaakt van de veiligheid en een veroordeling van elke vorm van machtsmisbruik en specifiek van seksueel misbruik.

De regio van de Kerken in het Zuiden laat in verband met de duidelijkheid van de op te stellen regeling weten ervan uit te gaan dat er een heel nieuw rapport komt.

Het moderamen reageert op de opmerking van de regio Amsterdam-Haarlem door te stellen dat zij het gevoelen begrijpt, maar dat dit iets weergeeft van de moeite van dit onderwerp. Wat dat betreft maakt de preses duidelijk dat niet alles vast te leggen is, maar dat het erom gaat een toereikende basis te leggen.

Reagerend op de vraag van de regio Den Haag laat het moderamen weten bij uitspraak 1 de woorden ‘predikanten en andere’ te schrappen. De predikanten vallen onder de ambtsdragers, aldus de preses.

Op de opmerking van de regio Arnhem stelt het moderamen dat het erom gaat dat wanneer iemand klaagt, de ambtsdrager erin toestemt met de commissie mee te werken.

Wat betreft het amendement van Dordrecht-Gorinchem laat het moderamen weten gecharmeerd te zijn van de inhoud ervan. Toch wil zij het hier nu niet invoeren, aldus de preses. Wel laat hij weten dat de inhoud ervan opgenomen kan worden in een nog uit te werken preambule bij het reglement.

De preses beaamt hetgeen de regio kerken van het Zuiden opperde, maar geeft aan dat het nu aan de commissie is om het reglement verder uit te werken, in overleg met de zusterkerken. Tussentijds kan publicatie plaatsvinden, terwijl op de volgende LV een rapport verwacht wordt.

De regio Dordrecht-Gorinchem dient nog een **amendement** in op uitspraak 1, dat inhoudt dat de woorden ‘zoals verwoord [] gedragsregels’ vervangen worden door de regel ‘verwoord in een gedragscode en die openbaar gemaakt wordt’.

De regio Kerken in het Zuiden stelt de zin van besluit 5 aan de orde, omdat zij zich afvraagt of de CGK niet te veel hun eigen weg gaan. Br. F. van Egmond geeft aan dat de commissie hiervan niets bekend is, en dat er sprake is van goed overleg met de zusterkerken.

Het moderamen laat weten in uitspraak 2 ‘deze klacht’ in ‘een klacht’ te wijzigen.

Hierna geeft de preses het voorstel en de amendementen in **stemming**.

Eerste amendement Dordrecht-Gorinchem (de aangeklaagde onmiddellijk op de hoogte stellen): 12 voorstemmen, 7 onthoudingen; amendement verworpen.

Tweede amendement Dordrecht-Gorinchem (uitspraak 1): 1 tegenstem, 5 onthoudingen, 36 voorstemmen; amendement aangenomen.

Moderamenvoorstel: 0 tegenstemmen, 6 onthoudingen, 36 voorstemmen; het voorstel is aangenomen.

Hiermee komt de vergadering tot de volgende besluiten:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de commissie Meldpunt Seksueel Misbruik in pastorale relaties (Commissie MSM) en van de nadere reactie van de Commissie,

overwegen dat

- 1. een zorgvuldige en duidelijke regeling voor klachten inzake seksueel misbruik in pastorale relaties van groot belang is;**

2. bedoelde regeling het beste zoveel mogelijk kan aansluiten bij die van de Gereformeerd Vrijgemaakte en Christelijke Gereformeerde zusterkerken;
3. ook bij de uitvoering van de regeling samenwerking met genoemde kerken gewenst is;
4. een gedragscode kan bijdragen aan de preventie van seksueel misbruik;

zijn van oordeel dat

1. het rapport van de Commissie een toereikende basis is voor de gewenste klachtenregeling inzake seksueel misbruik;
2. op onderdelen nog verheldering en verbetering van de regeling gewenst is, maar dan bij voorkeur in overleg met de beide zusterkerken;

spreken uit

1. dat van ambtsdragers en kerkelijk werkers wordt verwacht dat zij uitgaan van morele richtlijnen, verwoord in een gedragscode die openbaar gemaakt wordt;
2. dat indien ooit een ambtsdrager of kerkelijk werker wordt beschuldigd van seksueel misbruik, deze gehouden is medewerking te verlenen aan behandeling van een klacht volgens de regels en adviezen van de Commissie;

en besluiten

1. de Commissie MSM te bedanken voor het voorbereidende werk in de afgelopen jaren en nu te belasten met de uitvoering van de voorstellen;
2. daartoe de Commissie te machtigen om namens de kerken mede het Interkerkelijk Meldpunt (GKV, CGK en NGK) als bedoeld onder 4 van het rapport te besturen;
3. in de kosten hiervan jaarlijks € 2500,- bij te dragen;
4. de Commissie op te dragen de behandeling van klachten inzake seksueel misbruik te realiseren overeenkomstig de in het rapport opgenomen regelingen en daartoe
 - a. een klachtencommissie te benoemen
 - b. in voorkomend geval de leden van de ad hoc Klachtencommissie en de ad hoc Beroepscommissie te benoemen;
5. de Commissie op te dragen de ter vergadering gemaakte opmerkingen, voor zover zij zich daarmee kan verenigen, in overleg met

- de GKV- en CGK-partners nader te bezien en zo mogelijk tot verandering dienaangaande van de reglementen te komen;**
- 6. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken met het oog op de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren.**

122. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten
(LV 41)

(Vervolg van agendapunt 25 en 112)

De tweede preses krijgt de leiding over dit onderdeel. Van de commissie zijn aanwezig zr. J. Siebenga-Moggré, br. H. van Rees en ds. J.M. de Groot. Hij geeft de stukken van de commissie WAP (LV 41.3.1 en LV 41.3h - 2e rapport en WAP-reactie) en de diverse amendementen (LV 41.3e, LV 41.3f, LV 41.3g en LV 41.3i - regio Noord-Ned., regio Arnhem, regio Amsterdam-H 1 en regio Amsterdam-H 2) in bespreking.

Breedvoerige behandeling van de amendementen, waarbij na beantwoording delen vervallen en andere delen worden overgenomen, leidt uiteindelijk tot stemming over de volgende amendementen:

Amendement Arnhem (41.3f.4) : 8 tegenstemmen, 4 onthoudingen; aangenomen.

Amendement Noord-Nederland (41.3e): 6 tegenstemmen, 8 onthoudingen; aangenomen.

Tweede amendement Amsterdam-Haarlem (41.3g.2): 2 tegenstemmen, 6 onthoudingen; aangenomen.

Vijfde amendement Amsterdam-Haarlem (41.3g.5): 7 voorstemmen, 8 onthoudingen; verworpen

Het WAP-voorstel wordt nu met algemene stemmen aanvaard.

Daarmee komen de kerken tot de volgende besluiten:

1. Terzake arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden

De Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken stelt de WAP-richtlijn vast voor de (arbeids)verhouding tussen predikant en gemeente. (Zie de aparte WAP-bijlage)

2. Terzake een overgangsregeling traktementen

Voor kerken waarvoor de toepassing van de WAP-richtlijn grote financiële consequenties met zich meebrengt beveelt de Landelijke Vergadering de volgende overgangsregeling over de hoogte van het traktement aan:

Kerken zullen zich inspannen bestaande situaties zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen met de WAP-richtlijn. Bestaande rechten worden daarbij in stand gelaten.

Voor wat betreft de bezoldiging:

De predikant wiens traktement boven het niveau van de voorgestelde GMV-tabellen ligt, behoudt zijn rechten (met indexatie).

In geval de hoogte van het traktement onder het niveau van de voorgestelde GMV-tabellen ligt zal de kerkenraad zich inspannen het traktement op het niveau van de Traktementstabellen van het GMV te brengen. De predikant krijgt daartoe periodiek een extra dienstjaar toegekend, zodat binnen een redelijke termijn de GMV-norm wordt gehaald.

3. Terzake een adviescommissie

De Landelijke Vergadering stelt een Landelijke Adviescommissie WAP in. Deze commissie voert de aan haar in de WAP-richtlijn toebedeelde taken uit.

De adviescommissie bestaat uit tenminste drie personen, waaronder een deskundige op het gebied van personeelsbeleid en arbeidsvoorwaarden, een financieel deskundige en een predikant.

De Landelijke Adviescommissie WAP zal verantwoording aan de Landelijke Vergadering afleggen van het door haar verrichte werk.

De kerken dragen de Landelijke Adviescommissie WAP op te onderzoeken of en in hoeverre de traktementsrichtlijnen vanwege de toepassing van de dienstjarentoeslag van invloed zouden kunnen zijn op het beroepingswerk en er behoefte is aan vereffening van deze toeslagen over meerdere kerken.

123. Samenstelling en benoeming commissies

De vergadering geeft het moderamen toestemming om de vacatures die er nog zijn in overleg met de betreffende commissies naderhand op te vullen.

De regio Dordrecht-Gorinchem meldt dat van commissie 19 (Categoriaal Pastoraat) de secretaris br. P.M. de Goede afgetreden is, wiens taak is overgenomen door br. M.J.M. van den Brink.

Met deze wijziging stemt de vergadering in met de voorstellen, die daarmee aldus vastgesteld zijn.

A. Algemene richtlijn voor benoemingen commissies:

- 1. Elke benoeming geschiedt voor de periode tot de volgende reguliere Landelijke Vergadering (drie jaar).**

2. **Elk benoemd commissielid kan maximaal twee keer aansluitend aan de eerste benoeming herbenoemd worden (maximale zittings-termijn: negen jaar).**
3. **(Her)benoemingen geschieden door de kerken in haar Landelijke Vergadering, zo mogelijk na voordracht van de betreffende commissie.**

B. Samenstelling commissies.

LV.0 Commissie Voorbereiding Landelijke Vergadering

leden aan te wijzen door de roepende kerken van Zwolle (Zuiderkerk) (samenroeper) en Zwolle II

LV.16 Comm. voor Radio- en TV-aangelegenheden

p/a W. Ferwerda

W. van Dijk, Wezep, W. Ferwerda, Amstelveen, A.M van Leeuwen, Dronten, R.W. Visee, Den Haag, H. van Rhee, Nieuwe ter Aa.

LV.18 Raad van Toezicht en Advies TSB

p/a B. Wesseling, Sir Winston Churchillaan 901, 2286 AA Rijswijk, tel. 070.3943588, wesling@wanadoo.nl.

Regionaal aangewezen leden

vacature (regio Alkmaar-Zaandam), K.R. Veenhof (regio Amsterdam-Haarlem) (tweede voorz.), C.J. Bos (regio Arnhem) (alg.adj.), C. Smit (regio Dordrecht-Gorinchem), J. Mudde (regio Enschede-Zwolle), B. Wesseling (regio 's-Gravenhage), J.P. van Riessen (regio Harderwijk), H.J. Zuidhof (regio Kampen), K. Muller (regio Noord-Nederland) (voorz.), D.H. Janse (regio Schiedam), M. Janssens (regio Utrecht), H.G. Lakerveld (regio Zuid-Nederland). penningm.: C.H. Visser, Amersfoort

LV.19 Comm. voor Categorieaal Pastoraat

p/a secr. M.J.M. v.d. Brink

H.C.F. van den Berg (voorz.), Dalfsen, M.H. Bots-Bottinga (Kap. KL), Seedorf, M.J.M. van den Brink (Lkol KL), Apeldoorn, R.R. Ganzevoort, Utrecht, P.M. de Goede (Kapt. Klu) Woensdrecht P.U. van 't Hoff (Majmarns), Beusichem, B. Verheij, Soest L. Verheij, Voorburg, P.A. van Veelen, Heemstede

LV.20 Waarnemers RCOB

p/a A.M. van Leeuwen,

A.M. van Leeuwen, Dronten, R.C. Vervoorn, Steenwijk

LV.22 Comm. voor Contact en Samenspreking met andere kerken

p/a secr. S. Huizinga

A.P. de Boer, Nijkerk, P. Busstra, Bunschoten-Spakenburg (samenroeper), J. Dekker, Amstelveen, J. Gerkema-Mudde, Amersfoort, C.T. de Groot, Lelystad, J. Horsman, Zwolle S. Huizinga, Arnhem, H. van der Velde, Hattem, A.W. Vos, Almere, vacature

LV.23 Comm. Steunbehoevende Theologische Studenten

p/a Mevr. A.A. v.d. Berg-Rook, secr. A.A. v.d. Berg-Rook, Emmeloord, N. van Delft, Papendrecht G. Nentjes (voorz.), Emmeloord

LV.24 Comm. voor Contact met de Hoge Overheid

p/a Mw. Janssens-Boer J. Janssens-Boer, Utrecht, K.H. Mollema, Katwijk, R. Roukema, Barendrecht, W. Smouter, Ede, B.G. Westerink, Groningen

LV.25 Comm. Vrouwelijke Predikanten (voorlopig!)

A.J. van Helden, Zeis, J. van 't Hof, Voorthuizen, J.C. Verburg, Amsterdam

LV.26 Financiële Commissie

p/a J.J. Bijlenga, secr. J. van den Berg, Kampen. J.J. Bijlenga, Breukelen, K.H. Mollema, Katwijk, J.M. Louwerse (vanaf 1/1/2006)

Penningmeester: R. Niemeijer, Enschede

per 1/1/2006: J. v.d. Berg

LV.27 Comm. voor Archief en Documentatie

p/a D. Smits

G.J. Bink, Nieuwerkerk a/d IJssel, J.W. Puttenstein, Wezep, D. Smits, Vlaardingen

LV.28 Comm. Steunbehoevende Kerken

p/a E. Westerduin

W.L. Boone (penningm.), Zoetermeer, J. Bos, Nunspeet, B.J. Eikelboom, Barendrecht, H.G. Lakerveld, Nuenen, E. Westerduin, Den Haag, vacature

LV.29 Commissie Meldpunt Seksueel Misbruik

F. van Egmond, Oudorp, A. Kaldeway-Jansen, Culemborg, R.R. Roukema, Barendrecht, J. Verheij-van der Wiel, Delft

**LV.31 Commissie Vertegenwoordiging in het bestuur van St.
“Evangelie en Moslims”**

p/a D.H.W. Delhaas D.H.W. Delhaas, Aalst-Waalre, J.I. v.d. Linde-Reitsema, Zwolle, Mw. N. Waaning, Amsterdam

LV.32 Comm. Taakverlichting Oudere Predikanten

p/a H. Bultman

H. Bultman, Hattem, W. van Dijk, Wezep, J. Dorr, Eindhoven D. Fijan, Bunschoten-Spakenburg, J.M. de Groot, Wezep, H. van Rees, Rijswijk

LV.38 Waarnemers Liedboek 2000

p/a J.H. Veeffkind,

F. Gerkema, Amersfoort, T. Hoekstra, Zwolle, J.H. Veeffkind, Amersfoort

**LV.41 Landelijke Adviescommissie Werkomstandigheden en
Arbeidsvoorwaarden Predikanten**

H. Bultman, Hattem (secr.), J.M. de Groot, Wezep (voorz.), J.G. Knol, Utrecht, H. van Rees, Rijswijk, J. Siebenga-Moggré, Zwolle

LV.42 Diaconale Commissie

secr. E.J. Vonk,

Mw. M.M.F. Bosker, Haarlem, Mw. P.J. Bouterse, Vlaardingen F. van Egmond (voorz.), Oudorp, L. Eland, Epe, E.J. Vonk (penn.), Hoogeveen, vacature

LV.47 Comm. Opleiding Predikanten

C.J. Bos, Wageningen, K. Muller, Heerenveen, A. Romkes, Ede, R. Venderbos, Kampen, C. Smit, Culemborg

LV.48 Comm. Jeugdwerk

J.W. Bosman (samenroeper), Capelle ad IJssel, J.H.A. Ekelmans-Zeegers, Bilthoven, J. van Aller, Amersfoort

LV.49 Commissie Zending en Hulpverlening

J. Bouma, Kampen, D. Eikelboom, Nijmegen, D. Fijan, Bunschoten, J. Maljers, Alkmaar, Mw. G.S. Rietkerk, Heerenveen, J.J. Speijer-Brouwer, Leerbroek, M.J. Strengholt, Nunspeet, H. van der Velde, Hattem (samenroeper), E.E. van de Vlis, Vlaardingen, C. Waalewijn, Veenendaal

LV.50 Vertrouwens- en Adviescommissie

J. Bouma, Kampen, P.W. Blokland, Groot Ammers, A. Wattel, Hoofddorp

De preses spreekt in het bijzonder dank uit aan het adres van de aftredende en aanblijvende leden van de commissies, die, zo stelt hij, veel werk vrijwillig doen en de kerken daarmee dienen.

124. Aanwijzing volgende roepende kerk

De vergadering besluit de kerken Zwolle (Zuiderkerk) en Zwolle II aan te wijzen als roepende kerken van de volgende Landelijke Vergadering. (Begin 2007)

126. Opdracht aan moderamen

De preses presenteert een voorstel voor de opdracht aan het moderamen (*LV 01a - Opdracht*).

De regio Amsterdam-Haarlem vraagt toelichting bij punt 3. De scriba geeft aan dat je anders de concept-notulen aan negentig mensen moet voorleggen. Br. J.E. van Dijk (Oegstgeest) merkt op dat mensen de notulen wel moeten kunnen zien. Het moderamen laat opdracht 3 vervallen, en neemt het punt op in opdracht 1. Op voorstel van br. P.M.A. van Oord wordt van opdracht 10 alles vanaf het woord 'voorzover' geschrapt.

Met deze wijzigingen wordt het voorstel 0a door de vergadering overgenomen.

Het voorstel luidt:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, besluiten het moderamen op te dragen

- 1. de notulen van de laatste zitting van de Landelijke Vergadering en van de Voortgezette Landelijke Vergadering, na de afgevaardigden gelegenheid te hebben gegeven op het concept commentaar te leveren, vast te stellen;**
- 2. de voortgezette Landelijke Vergadering voor te bereiden en te leiden;**
- 3. de acta van de Landelijke Vergadering Lelystad 2004 vast te stellen en de kerken ter beschikking te stellen;**
- 4. de uitgave en verspreiding van het herziene AKS te verzorgen, zowel schriftelijk als via internet;**
- 5. een - gelet op het rapport van de comm. AKS - weloverwogen selectie van de bij het AKS behorende bijlagen te verzorgen en te verspreiden, zowel schriftelijk als via internet;**

6. de kerken te (doen) vertegenwoordigen waar een landelijke vertegenwoordiging van de kerken wordt verwacht terwijl daar geen bestaande commissie voor is aangewezen;
7. waar nodig genomen besluiten toe te lichten en te verdedigen voorzover daar geen bestaande commissie voor is aangewezen;
8. zorg te dragen voor een goede uitvoering van de genomen besluiten voorzover daar geen commissie voor aangewezen is;
9. te dienen als aanspreekpunt voor de ingestelde commissies (en);
10. in samenwerking en overleg met de voorbereidingscommissie van de roepende kerk(en) zorg te dragen voor een goede voorbereiding van de volgende Landelijke Vergadering.

128. Sluiting

De preses spreekt zijn dankbaarheid uit voor de manier waarop de vergadering in goede harmonie de zaken besproken en besloten heeft.

Ds. J. Horsman leest Openbaring 1:9vv, en laat Gezang 304:1 en 3 zingen en gaat voor in dankgebed.

De (gewone) Landelijke Vergadering 2004 wordt gesloten.

Voortgezette Vergadering - 8 januari 2005

129. Opening door de preses

Ds. W. Smouter opent als voorzitter van het moderamen van de Landelijke Vergadering 2004 de vergadering.

130. Appèl nominaal

De credentiebrieven van 85 aanwezige afgevaardigden zijn binnen. Zes kerken zijn afwezig, met kennisgeving Almkerk, Bilthoven en Hoozeveen en zonder kennisgeving Bunschoten Spakenburg, Groningen en Den Helder.

131. Vaststellen leiding en werkwijze

De vergadering spreekt zijn vertrouwen uit in het moderamen dat is gekozen voor de Landelijke Vergadering 2004 op 14 februari 2004.

De preses legt aan de vergadering uit dat zij tot taak heeft de besluitvorming van een tweetal zaken van de Landelijke Vergadering 2004 te toetsen. De te volgen gang van zaken is verwoord in een notitie die door de Landelijke Vergadering is aangenomen (*bijlage LV 01.13 - voortgezette LV*).

136. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (*LV 12*)

(*Vervolg van agendapunt 39 en 115*)

De kerk van Wageningen (*12j - Wageningen*) dient de volgende amendementen in. Zij stelt voor:

- in art 3, 9 en 21 de zinsnede 'met gebruikmaking van een daarvoor bestemd formulier' te wijzigen in 'gepaard gaande met schriftuurlijk onderwijs'
- in art 9 in de eerste zin tussen 'na' en 'overlijden' het woord 'zijn' te voegen

Dit amendement op art. 9 wordt overgenomen, zij het dat het woordje 'zijn' veranderd wordt in 'diens'.

- in art 10 in de laatste zin de woorden 'als predikant' weg te laten.

De kerk van Ede (*12k - Ede*) dient de volgende amendementen in:

- in art 39.3 in de laatste zin na 'kan een voorlopig besluit...' i.p.v. 'amenderen maar niet vervangen', te formuleren: 'kan een voorlopig voorstel - eventueel geamendeerd aannemen of verwerpen, maar niet vervangen'

Dit amendement wordt overgenomen.

- in art. 7 het woord 'goedkeuring' vervangen door 'instemmend advies'. Ede vindt dat deze formulering beter aansluit bij de rol van de Regiovergadering.

Behandeling van de amendementen

- Amendement op art 3, 9 en 21

De eerste scriba wijst n.a.v. het amendement op art 3, 9 en 21, op andere artikelen waar dezelfde formulering staat. Waarom deze niet wijzigen? Hij wijst er ook op dat gekozen is voor 'een' en niet voor 'het' formulier.

Diverse andere formuleringen worden door de afgevaardigden voorgesteld. De kerk van Kampen dient een wijzigingsvoorstel in om de tekst in het amendement van Wageningen te wijzigen in 'schriftuurlijk onderwijs, zoals neergelegd in een daartoe bestemd formulier' Een aantal afgevaardigden is tegen het schrappen van formulieren. 'Schriftuurlijk onderwijs' is te willekeurig.

Wageningen geeft aan bewust alleen de genoemde artikelen te willen wijzigen m.u.v. art. 22. Zij wijzigt het amendement op dit punt. Hier spreken afgevaardigden zich tegen uit. Dit formulier met alleen vragen (art. 22) is juist wel belangrijk.

- Amendement op art 7.

Dit wordt door het moderamen ontraden: 'Goedkeuring' is helderder. Bij geen instemmend advies gaat de zaak niet door. Andere voorstellen uit de vergadering zijn: 'instemming' i.p.v. goedkeuring. De kerk van Ede neemt deze niet over.

De kerk van Dordrecht vraagt wat nu precies met instemming wordt bedoeld? Regels voor het interne plaatselijke kerkelijk leven zij toch min of meer een advies? Door afgevaardigden wordt hierop aangegeven dat art. 34 ruimte geeft in deze. Als men zaken anders wil kan dat, mits men op de Regio hierover rekenschap geeft. De spanwijdte hierbij is, aldus de preses, zo breed als de NG kerken zijn en elkaar geven.

- Amendement op art 10

Dit wordt door het moderamen ontraden. Alhoewel het enigszins paradoxaal is, is het goed aan de formulering vast te houden, omdat anders bij het eventueel weer beroepbaar stellen opnieuw examen moet worden gedaan.

Voor dat de stemming plaatsvindt wordt een discussie gevoerd over het karakter van het instemmen met het nieuwe AKS. Dit betekent instemming met het AKS volgens het moderamen en instemming met de wijzigingsvoorstellen volgens een aantal afgevaardigden.

De preses licht verder voor de duidelijkheid toe dat onthoudingen wel worden meegeteld en daardoor feitelijk als tegenstem gelden. Wil men zich neutraal uitspreken, dan is niet voldoende dat men dat verklaart. Men dient dan bij de stemming niet aanwezig te zijn. Daartoe moet men zich afmelden bij de scriba.

De preses stelt voor eerst de amendementen in stemming te brengen en daarna over de betekenis van de eindstemming te beslissen.

Stemming

De volgende amendementen worden in stemming gebracht:

1. Van Katwijk om in het amendement van Wageningen art. 22 niet op te nemen. Dit wordt met 71 stemmen voor, 9 tegen en 5 onthoudingen aangenomen.
2. Van Kampen om de tekst in het amendement van Wageningen te wijzigen in 'schriftuurlijk onderwijs, zoals neergelegd in een daartoe bestemd formulier' Dit wordt met 14 voor, 66 tegen en 5 onthoudingen verworpen.
3. Van Wageningen om in art. 3, 9 en 21 'met gebruikmaking van een daarvoor bestemd formulier' te wijzigen in 'gepaard gaand met schriftuurlijk onderwijs in de geest van een daartoe bestemd formulier'. Dit wordt verworpen: met 38 stemmen voor, 46 tegen en 1 onthouding.
4. Van Ede op art. 7. Dit wordt verworpen: met 22 stemmen voor, 59 tegen en 4 onthoudingen.
5. Van Wageningen op art 10. Dit wordt verworpen met 5 stemmen voor en 80 tegen.

De discussie over de betekenis van de eindstemming wordt heropend. Diverse afgevaardigden benadrukken dat de eindstemming instemming met de wijzigingen is en niet meer. Na intern beraad neemt het moderamen het voorstel over dat de eindstemming geen aanvaarding inhoudt maar alleen gaat over het vaststellen van de gewijzigde tekst.

Hierna vindt de eindstemming plaats. Het gewijzigde AKS wordt goedgekeurd met 82 afgevaardigden voor en 3 onthoudingen (*zie bijlage 12.1.3 - AKS editie 2005*).

137. Vrouwelijke ouderlingen en predikanten (LV 25)

(vervolg van agendapunt 40, 54a, 79 en 117)

Aanwezig zijn ook broeders van de GKV, de pers en leden van de commissie VOP. De preses stelt aan de orde de bekrachtiging van het voorlopig besluit inzake Vrouwelijke ouderlingen en predikanten (VOP).

De kerk van Urk meldt dat het amendement op de tekst van **II B 3** van het voorlopig besluit VOP teruggetrokken wordt en gezien moet worden als een verklaring van gevoelen. Tevens verklaart hij tegen het voorgenomen besluit

te stemmen om dezelfde redenen die Wezep en Zaandam in schriftelijke verklaringen naar voren hebben gebracht. Verder benadrukt hij dat ootmoed een wezenlijk kenmerk moet zijn.

De kerken van Katwijk en Zwolle menen dat te optimistisch gesproken wordt over de relatie met de GKV. Zij stemmen daarom tegen het besluit.

In reactie op de tegenstemmers vanwege de plaatselijke samenwerking met de GKV, wijst de preses er op dat het mogelijk is om er mee in te stemmen dat zusterkerken de vrouw in het ambt invoeren, ook al doe je het zelf niet. Het besluit zal spanningen geven, maar dat doet de huidige situatie ook. Met het landelijk/regionaal perspectief wordt rekening gehouden door voor predikanten eerst te bekijken hoe we hier mee om kunnen gaan.

De kerk van Deventer licht haar amendementen (*25c - Deventer*) toe. Zij stelt voor

- in I C toe te voegen na 'spreekt uit' 'dat niet overtuigend is gebleken', en na het woord 'bijbels' het woord 'niet'.

De reactie van het moderamen hierop is dat geadviseerd wordt dit niet over te nemen. Een tekst met twee ontkenningen in één zin suggereert teveel twijfel. Deventer geeft aan dat de dubbele ontkenning een duidelijk ja betekent. Samenwerking met GKV en CGK leidt er toe dat het al of niet invoeren samen met de anderen besloten wordt.

- in **I D 1** na 'besluit: dat' toe te voegen 'derhalve'. Deze formulering doet meer recht aan het feit dat er ook fundamentele kritiek kan zijn op de conclusies van het rapport.

De reactie van het moderamen hierop is dat geadviseerd wordt dit niet over te nemen. De kerk van Zoetermeer verwijst naar haar verklaring van gevoelen en benadrukt de beperking die de commissie VOP zichzelf heeft opgelegd (pag 19). Een verdere studie is noodzakelijk. De conclusie wordt niet onderschreven (pag 53). Ook wat betreft de hermeneutiek is het rapport veel te beperkt. We moeten rekening houden met GKV en CGK. Een eenzijdig besluit bemoeilijkt de samensprekingen.

De kerk van Gorinchem licht haar amendement (*25e - Gorinchem*) toe:

- in **I B 5** toevoegen van het woordje 'haar' na het woord 'kritiek'.

De reactie van het moderamen hierop is dat geadviseerd wordt dit niet over te nemen omdat het niet over de commissie gaat maar over de LV. Dit amendement wordt ingetrokken.

De kerk van Amersfoort-Zuid licht haar amendement (*25f - Amersfoort-Z*) toe:

- in **I D 1** de woorden 'en dat deze opstelling daarom geoorloofd, maar niet geboden' te schrappen. Zij meldt dat er intern nog geen besluit-

vorming heeft plaats gehad. Wat dat betreft is ze verlegen met de situatie.

De reactie van het moderamen hierop is dat geadviseerd wordt dit niet over te nemen. De preses benadrukt dat het besluit een grote impact heeft.

De kerk van Arnhem geeft een toelichting op haar brief. Zij stemt in met het voorlopig besluit, dat mede genomen is naar aanleiding van de vraag van Arnhem (1997). Hij benadrukt het laatste deel van de brief waarin gevraagd wordt om een verslaglegging die recht doet aan de situatie van samenwerkingsgemeenten. Arnhem kiest vóór het besluit.

De kerken van Barendrecht en Vlaardingen zullen zich van stemming onthouden.

Zij vragen om meer tijd om de voorstellen in de gemeente te bespreken.

Ook binnen het kerkverband moet toch nog verder nagedacht worden b.v. over vrouwelijke predikanten.

De kerk van Leerdam heeft het rapport serieus genomen. Zij betreurt het ontbreken van een uitvoerige discussie op de LV. Zij is het niet eens met de exegese en de hermeneutiek en kan dus niet instemmen.

De kerken van Alkmaar en Hengelo zijn als samenwerkingsgemeente vóór het besluit maar zullen geen vrouwelijke ouderlingen benoemen zolang de CGK er geen toestemming voor geeft.

De kerk van Wapenveld noemt een aantal aspecten die een rol speelden bij de besluitvorming in de gemeente Wapenveld. Wat betreft het bijbels perspectief concludeert zij dat vrouwen geen leidinggevende taak in de gemeente mogen krijgen. Zij stemt niet in met de conclusies van het rapport waarin de hermeneutiek doorslaggevend is. Zij twijfelt of het voorgenomen besluit een gunstige bijdrage is aan “het bewaren van de eenheid door de band van de vrede”. Zij roept de kerken op om met wijsheid en gevoeligheid om te gaan met dit onderwerp. Als je meent dat wat andere kerken doen bijbels niet verantwoord is, is het dan nog een zaak van de christelijke vrijheid? De vraag komt dan op in hoeverre we mede verantwoordelijk zijn voor wat andere kerken doen. Ook hij is van mening dat een echte discussie niet gevoerd is. Hij betreurt dit ten zeerste.

De reactie van het moderamen op Leerdam en Wezep is dat een theologische discussie niet moet plaatsvinden op een LV, maar binnen de commissie.

Als laatste spreekt de samenwerkingsgemeente Nieuwegein zich uit vóór het besluit. Met de CGK wordt nu verder gesproken.

De discussie wordt gesloten.

Stemming

Twee kerken, te weten Wieringermeer en Wageningen hebben zich afgemeld.

Amendement (25c) op I C en I D 1 wordt verworpen: 11 stemmen voor, 67 tegen en 5 onthoudingen.

Amendement (25e) op I D 1 wordt verworpen: 2 voor, 63 tegen en 18 onthoudingen.

Het volgende Besluit Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten wordt aangenomen met 59 stemmen voor, 17 tegen en 7 onthoudingen.

I. Besluiten over de hoofdconclusie van het rapport *Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten*

A. De Landelijke Vergadering heeft kennis genomen van de hoofdconclusie van de commissie Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten, die luidt: “De ambten van ouderling en predikant kunnen ook voor zusters worden opengesteld” (LV2004.25.4, blz. 109).

B. De Landelijke Vergadering is, na kennisneming van de aan deze conclusie ten grondslag liggende bezinning, van de daarop uitgebrachte reacties en van de beantwoording daarvan door de commissie Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten van oordeel:

1. dat niet overtuigend is gebleken dat de commissie belangrijke aspecten over het hoofd heeft gezien, waardoor om die reden niet tot besluitvorming zou moeten worden overgegaan;
2. dat aan de conclusie een grondige bezinning op de exegetische en hermeneutische vragen ten grondslag ligt;
3. dat deze bezinning binnen de kaders van de gereformeerde belijdenis is uitgevoerd;
4. dat de resultaten van deze bezinning in de LV zowel tot een grote mate van instemming als tot fundamentele kritiek hebben geleid;
5. dat de commissie voldoende duidelijk heeft gemaakt dat deze kritiek geen aanleiding geeft de eindconclusie te wijzigen;
6. dat de commissie eveneens in voldoende mate is ingegaan op de inhoudelijke argumenten die in de reacties van de deputaten

van CGK en GKV en in het meerderheidsrapport van de CGK¹ naar voren zijn gebracht.

- B. De Landelijke Vergadering spreekt uit, dat de conclusie dat de ambten van ouderling en predikant ook voor zusters kunnen worden opengesteld, bijbels verantwoord is.**
- C. De Landelijke Vergadering besluit dat het al of niet instemmen met de conclusie dat de ambten van ouderling en predikant ook voor zusters kunnen worden opengesteld, een zaak van christelijke vrijheid is en dat deze openstelling daarom geoorloofd is, maar niet geboden;**
- II. Besluiten over de kerkelijke vrijheid voor openstelling**
- A. De Landelijke Vergadering heeft kennisgenomen:**
1. van het voorstel van de commissie Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten en de ad hoc commissie Voorbereiding Besluitvorming Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten, om onderscheid te maken tussen enerzijds de christelijke vrijheid met betrekking tot de hoofdconclusie van het studierapport en anderzijds de kerkelijke vrijheid met betrekking tot daadwerkelijke openstelling;
 2. van de constatering en overwegingen van de ad hoc commissie Voorbereiding Besluitvorming Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten, die op de LV-zitting van 15 mei 2004 behandeld zijn.
- B. De Landelijke Vergadering is van oordeel:**
1. dat bij het nemen van besluiten om het in de vrijheid der kerken te laten om tot daadwerkelijke openstelling over te gaan, zo goed mogelijk rekening moet worden gehouden met de verdeelde meningen daarover;
 2. dat, gegeven de lange geschiedenis van bezinning op de zaak van de vrouw in het ambt binnen onze kerken, het niet wenselijk is besluitvorming over daadwerkelijke openstelling nog-

¹ Zie *Vrouw en Ambt*, 1999, Uitgave onder verantwoordelijkheid van de Generale Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland 1998

maals jaren uit te stellen en mede afhankelijk te maken van een eventueel te realiseren gemeenschappelijk beraad met CGK en GKV;

3. dat het in de vrijheid der kerken laten van het daadwerkelijk openstellen van het ambt van ouderling voor zusters, gelet op de draagkracht binnen het kerkverband, verantwoord is;
4. dat het in de vrijheid der kerken laten van het daadwerkelijk openstellen van het ambt van predikant voor zusters ook verantwoord is, mits is onderzocht hoe zij - ondanks verschillen in overtuiging - vorm kunnen geven aan hun gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en zorgvuldig in kaart is gebracht welke verdere regelingen in verband met deze openstelling gewenst zijn;
5. dat het onderzoek hiernaar een zodanig grote inspanning vergt, dat hiervoor een commissie met een nieuwe opdracht zou moeten worden benoemd.

C. De Landelijke Vergadering besluit:

1. om het in de vrijheid van de plaatselijke kerken te laten om het ambt van ouderling voor zusters daadwerkelijk open te stellen;
2. dat dit besluit voorlopig is en dat een voortgezette Landelijke Vergadering, zoals bedoeld in artikel 38 van het AKS, hierover definitief zal besluiten;
3. om de daadwerkelijke openstelling van het ambt van predikant voor zusters nog niet in de vrijheid van de plaatselijke kerken te laten;
4. dat een commissie zal worden benoemd met de opdracht de uitvoerbaarheid van de openstelling van het ambt van predikant te onderzoeken en daarbij aandacht te geven aan alle voor verdere besluitvorming relevante aspecten. Deze commissie zal zich daarbij laten informeren door de plaatselijke kerken en de regio's. Zij zal aan de volgende Landelijke Vergadering over haar bevindingen rapporteren en een advies uitbrengen.

139. Sluiting

De preses spreekt een slotwoord n.a.v. 1 Samuël 12. Hij gaat voor in dankgebed waarna gezang 303: 1, 2 en 5 wordt gezongen.

De Voortgezette Landelijke Vergadering 2004 wordt gesloten.

Bijlagen bij de Acta 2004

zoals te vinden op internet: www.ngk.nl/lv2004

Verslaglegging	Notulen Besluitenlijst Commissies
01 Huishoudelijk	Afgevaardigden Stemprocedure Verkiezingsreglement (moderamen) Regio Harderwijk (werkwijze Landelijke Vergadering) Benoemingen (richtlijn) Opdracht (moderamen) Voortgezette LV
12 AKS	Eerste rapport (Comm. AKS) Taalkundig(e) amendementen - Comm. AKS) Tweede rapport (Comm. AKS) Derde rapport (Comm. AKS) Ede (amendement) Wageningen (amendement) AKS editie 2005
15 Examens	Regio Amsterdam-Haarlem (kerkelijke examens) Regio Utrecht (kerkelijke examens) Regio Kerken in het Zuiden (overkomst predikanten) Besluit
16 CRTV	Rapport (Comm. voor Radio- en TV-aangelegenheden)
18 TSB	Rapport (Raad van Toezicht en Advies Theol. StudieBegeleiding)
19 CGVM	Rapport (Comm. Geestelijke Verzorging Militairen) Rapport-bijlage 2
20 RCOB	Rapport (Waarnemers bij RCOB)
22 CCS	Rapport binnenland (Comm. voor Contact en Samenspreking met andere kerken - sectie binnenland) Rapport binnenland - aanvulling (Uitverkiezing) Rapport buitenland (Comm. voor Contact en Samenspreking met andere kerken - sectie buitenland) Overkomst GKN (regeling overkomst - bijlage bij rapport CCS-binnenland)

		Brief van CGK (Gen. Synode CGK Leeuwarden 2001 met bijlagen)
		Brief van GKV (Gen. Synode GKV Zuidhorn 2002 met bijlagen)
		Toespraak CGK (Prof. J.W. Maris)
		Toespraak GKV (Ds. H. ten Brinke)
		Besluit (CCS-binnenland)
23	CSTS	Rapport (Comm. Steunbehoevende Theologische Studenten)
24	CCHO	Rapport (Comm. Contact met de Hoge Overheid)
25	CVOP	Rapport (Comm. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten)
		2e rapport
		3e rapport
		Beantwoording vragen (Comm. VOP)
		Handreiking (voor VOP-bespreking)
		Amersfoort-Zuid (amendement)
		Deventer (amendement)
		Gorinchem (amendement)
		Voorlopig besluit
		Besluit
26	Financiën	Rapport (Financiële Commissie met bijlagen)
		Controle 2002 (verslag Financiële Comm. 2002 met bijlage)
		Controle 2003 (met bijlage)
		Regio Dordrecht-Gorinchem (Financieel beleidskader)
		Overzicht FC (kerkelijke afdrachten)
		Omslagen 2005)
27	Archief	Rapport (Comm. voor Archief en Documentatie)
28	CSK	Rapport (Comm. Steunbehoevende Kerken)
		Bijlage (Comm. SK)
29	CMSM	Rapport (Comm. Meldpunt voor seksueel misbruik met bijlagen)
		Nader rapport (Reactie Commissie M.S.M. op vragen)
31	Ev. & Mosl.	Rapport (Comm. Vertegenwoordiging in bestuur Stichting Evangelie en Moslims)
32	TOP	Rapport (Comm. Taakverlichting Oudere Predikanten)
		2e rapport (Vervolgrapport Comm. TOP)
38	Liedb. 2000	Rapport (Comm. "Liedboek 2000")

41	WAP	Regio Noord-Nederland (predikantstraktementen) Krommenie (ratificatie besluiten LV Amersfoort) Rapport (Comm. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten) 2e rapport (Comm. WAP) Regio Noord-Nederland (amendement) Regio Arnhem (amendement) Regio Amsterdam-Haarlem (amendement) WAP-comm. (amendement) Regio Amsteram-Haarlem (amendement 2) WAP-besluit
42	DC	Rapport (Diaconale Commissie)
46	Dovenp.	Rapport (Commissie Dovenpastoraat met bijlagen)
47	COP	Rapport (Commissie Opleiding Predikanten) Bijlage (bij Rapport COP) Besluit (COP)
48	Jeugdwerk	Rapport (Commissie Jeugdwerk)
49	Zending	Voorstel van Hattem (Ned. Geref. Kerk Hattem - zendingsorgaan)
50	VAC	Rapport (Vertrouwens- en Adviescommissie) Regio Utrecht (beroepbaar gestelde kandidaten)

Lijst van afkortingen

met verwijzing naar een agendapunt of bijlage voor verdere informatie

<i>Afktorting</i>	<i>Betekenis</i>	<i>Agendapunt of bijlage</i>
ADC	Archief- en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) te Kampen	11
AKS	Akkoord van Kerkelijk Samenleven	39, 115, 136
CAD	Commissie voor Archief en Documentatie	11
CCHO	Commissie voor Contact met de Hoge Overheid	61
CCS	Commissie voor Contact en Samenspreking met andere kerken	54, 78, 113
CGK	Christelijke Gereformeerde Kerken 54,	113
CGVM	Commissie voor de Geestelijke Verzorging van Militairen	60
CIO	Interkerkelijk Contact in Overheidszaken	61
CIO-G	CIO-Gezondheidszorg	61
CIO-J	CIO-Justitie	61
CIO-M	CIO-Militairen	LV 24.1
CNI	Commissie NGK op Internet	
COGG	Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte	LV 22.2.4
COP	Commissie Opleiding Predikanten	26, 96
CRCNA	Christian Reformed Church in North America	78
CRCA	Christian Reformed Churches of Australia	78
CRP	Commissie Rechtspositie Predikanten	25, 112, 122
CRTV	Commissie voor Radio en Televisie aangelegenheden	75
CSK	Commissie Steunbehoevende Kerken	62
CVM	Commissariaat voor de Media	LV 16.1
CVOP	Commissie Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten	40, 54a, 79, 117
DC	Diaconale Commissie	12, 74
FC	Financiële Commissie	10, 38
GKSA	Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika	
GKV	Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt)	54, 113
GMV	Gereformeerd Maatschappelijk Verbond	25, 112, 122
GS	Generale Synode (van CGK of GKV)	
KO	(Dordtse) Kerkenorde	
LV	Landelijke Vergadering	
NBV	Nieuwe Bijbel Vertaling	56
NGJ	Stichting Nederlands Gereformeerd Jeugdwerk	94
NGK	Nederlands Gereformeerde Kerken	
NGS	Nederlands Gereformeerd Seminarie	26, 96
RCOB	Raad voor Contact en Overleg betreffende de Bijbel	56
RvTA	Raad van Toezicht en Advies voor de Theologische Studie-Begeleiding	26, 96
SEV	Stichting Emeritaatsvoorziening	LV 41,1
STAGG	Stichting voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg	74
SWO	Samenwerkingsoverleg (van plaatselijk samenwerkende CGK, GKV of NGK kerken)	LV 22.2
TOP	Commissie Taakverlichting Oudere Predikanten	13, 95
TSB	Theologische Studie-Begeleiding	26, 96

TUA	Theologische Universiteit Apeldoorn	26, 96
VAC	Landelijke Vertrouwens- en Adviescommissie	12, 116
WAP	Commissie Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten	25, 112, 122
ZvK	Stichting Zentijd voor de Kerken	75

INHOUD

EERSTE ZITTING - 14 FEBRUARI	1
Bidstond	1
1. Opening	1
2. Onderzoek credentiebrieven	1
3. Benoeming notulist	1
4. Verkiezing moderamen	2
6. Regelingen	2
7. Verzenden brief aan H.M. de Koningin	2
9. Voorstel Regio Harderwijk instellen commissies (LV 01)	2
10. Rapport Financiële Commissie NGK: controle en Fin. Overzicht 2002 (LV 26)	3
11. Commissie Archief en Documentatie (LV 27)	4
12. Rapport Landelijke Vertrouwens- en Adviescommissie (LV 50)	5
13. Taakverlichting Oudere Predikanten (TOP) (LV 32)	6
TWEEDE ZITTING - 13 MAART 2004	8
25. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten (WAP) (LV 41)	8
26. Opleiding predikanten (LV 47)	12
DERDE ZITTING - 3 APRIL 2004	18
38. Kerkelijke afdrachten en financieel beleidskader (LV 26)	18
39. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (LV 12.1)	18
40. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)	24
VIERDE ZITTING - 23 EN 24 APRIL 2004	29
52. Theologische Studiebegeleiding (LV 18)	29
53. Steunbehoevende Theologische Studenten (LV 23)	31
54. Contact en Samenspreking met andere kerken binnenland (LV 22)	32
54a. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)	35
55. Liedboek 2000 (LV 38)	35
56. Raad voor Contact en Overleg inzake de Bijbel (LV 20)	36
60. Geestelijke verzorging militairen (LV 19)	38
61. Contact Hoge Overheid (LV 24)	40
62. Steunbehoevende kerken (LV 28)	41
63. Evangelie en moslims (LV 31)	43
64. Meldpunt Seksueel Misbruik (LV 29)	44

VIJFDE ZITTING - 15 MEI 2004	48
74. Diaconale Commissie (LV 42)	48
75. Radio en TV (LV 16)	51
77. Zending (LV 49)	52
78. Contact en Samenspreking met andere kerken - buitenland (LV 22)	55
79. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)	57
ZESDE ZITTING - 5 JUNI 2004	60
93. Dovenpastoraat (LV 46)	60
94. Jeugdwerk (LV 48)	61
95. Taakverlichting Oudere Predikanten (LV 32)	63
96. Opleiding Predikanten (LV 47)	65
ZEVENDE ZITTING - 25 EN 26 JUNI 2004	72
110. Diaconale Commissie (LV 42)	72
111. Dovenpastoraat (LV 46)	72
112. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten (LV 41)	73
113. Contact en Samenspreking met andere kerken (LV 22)	75
114. Kerkelijke examens (LV 15)	82
115. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (LV 12)	88
116. Vertrouwens- en Adviescommissie (LV 50)	89
116a Voorstel betreffende de verkiezing van het moderamen van de LV. (LV 01)	92
117. Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten (LV 25)	92
121. Meldpunt Seksueel Misbruik (LV 29)	94
122. Werkomstandigheden en Arbeidsvoorwaarden Predikanten (LV 41)	99
123. Samenstelling en benoeming commissies	100
124. Aanwijzing volgende roepende kerk	104
126. Opdracht aan moderamen	104
128. Sluiting	105
Voortgezette Vergadering - 8 januari 2005	106
129. Opening door de preses	106
130. Appèl nominaal	106
131. Vaststellen leiding en werkwijze	106
136. Akkoord van Kerkelijk Samenleven (LV 12)	106
137. Vrouwelijke ouderlingen en predikanten (LV 25)	108
139. Sluiting	113

Bijlagen bij de Acta 2004	114
Lijst van afkortingen	117
Inhoudsopgave per onderwerp	122

Inhoudsopgave per onderwerp

(de gedetailleerde inhoudsopgave staat op blz. 119 en een lijst van afkortingen op blz. 117)

<i>Code</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Agenda punten</i>	<i>Bijlagen</i>
LV 01	Landelijke Vergadering (huishoudelijk)	1 - 4,6,7,9,116a 123, 128 -131	LV 01, 1.12, 1.13. LV 1.13.
LV 12	Akkoord van Kerkelijk Samenleven	39, 115, 136	LV 12.1.3
LV 15	Kerkelijke examens	114	LV 15.1.2.3
LV 16	Radio en televisieaangelegenheden	75	LV 16.1
LV 18	Theologische Studie-Begeleiding	52	LV 18.1
LV19	Geestelijke Verzorging Militairen	60	LV 19.1
LV 20	Contact en Overleg betreffende de Bijbel	56	LV 20.1
LV 22	Contact Samenspreking andere Kerken		
	Sectie buitenland	78	LV 22.1
	Sectie binnenland	54, 113	LV 22.2.1,2,3,4,5,6
LV 23	Steunbehoevende Theologische studenten	53 LV 23.1	
LV 24	Contact met de Hoge Overheid	61	LV 24.1
LV 25	Vrouwelijke ouderlingen en predikanten	40,54a,79,117 137	LV25.4.4.1,4.2,4.3,a
LV 26	Financiële commissie	10, 38	LV 26.1,2,3,b,c
LV 27	Archief en Documentatie	11	LV 27.1
LV 28	Steunbehoevende Kerken	62	LV 28,1
LV 29	Meldpunt Seksueel Misbruik	64	LV 29.1, 1.1
LV 31	Stichting Evangelie en Moslims	63	LV 31.1
LV 32	Taakverlichting Oudere Predikanten	13, 95	LV 32.1,1.1
LV 38	Liedboek 2000	55	LV 38.1
LV 41	Rechtspositie Predikanten	25, 112, 122	LV 41.1,2,3,3.1
LV 42	Diaconale Commissie	74	LV 42.1, ab
LV 46	Dovenpastoraat	93	LV 46.1
LV 47	Opleiding en Vorming Predikanten	26,96	LV 47.1
LV 48	Jeugdwerk	94	LV 48.1
LV 49	Zending	77	LV 49.1
LV 50	Vertrouwens- en Adviescommissie	12, 116	LV 50.1